

q: ibi phibet. et nullo casu conceditur quare est illud ppe tuo phibitū: hic nō. unde si ibi fiat extra nō valet instrumē tū. vt. C. de legi. et cō. l. nō dubiū. Itē nō. hic aliud optimū arg. q: vbi dicitur tabellio p dicit officii suū qd est ppter mul- tas causas: vt q: ministraverit scripturā alienationi rei sa cre. vt. s. de nō ali.

¶ **Tabellio** dicitur p̄rio instrūm̄ i p̄ thocollo redigere: ponēdo diē instrumēti celebrati z oia opoz tunā. et in ea charta cōtractū scribere p̄ extēsiō. aliter nō te- net instrumētū p̄fectū: qd hz lo- cū in ciuitate cōstantinopolita- na. Ang.

¶ **Illud** quoq: p̄nti adijcim⁹ legi: vt tabelliones non in alia charta pura scribāt documen- ta nisi illa q̄ in initio qdē vo- cat p̄thocollo p̄ tpa glorio- sissimi comitis sacrarū n̄rarū largitionū habeat appellatio- nē: z tps quo charta facta est et q̄cuq: in talib⁹ scribunt: z vt p̄thocollo nō incidāt sz in- scriptū relinq̄at. nouim⁹ enim mltas falsitates ex talib⁹ char- tis ostēdas z p̄tēz nūc: ideoq: lz aliq̄ sit charta (nā et hec san- cimus⁹) h̄nc p̄thocollo nō ita scriptū sz aliā quādā scriptu- rā gerēs: neq: illā suscipiāt: rā q̄ adulterā: z ad talia nō opoz tunā: sz in sola tali charta qua- lem dudū dixim⁹ documenta scribāt.

¶ **Collatio** quinta. Circa leges studii: et alia oia q̄ a nobis iō q̄tidie cū labore agū- tur vt vtili- tate n̄ris subiectis inueniam⁹ qd effusum qdē et imēsūm⁹ est remouētes. qd autem et opti- mū z metitū subiogātes sepe quoq: ex studio ppter priorē imēsitate/ etiā vltra mensurā legē cōstruim⁹. vt qd p̄mit⁹ affluebat retinētes: ita eq̄lita- tem decetero introducerem⁹. Nup̄ igit̄ scripsim⁹ legē de sā- ctissimis ecclesijs oib⁹: z mo- nasterijs/ z alijs venerabilib⁹ domib⁹/ nullā eē eis rerū imo- comitis scriptum. Accursius. In talibus scribuntur. scz imbreuiaturis. nam p̄ter ea que dicuntur. i. vt p̄po. no. lpera. col. v. z hic scri- buntur: ibi forma contractus breuiatur. Et vt repte presenti adijcimus legi vt p̄thocollo nō incidant. S. Sacimus. scz non facienda. h. Suscipiant. scz iudices. i. Adulterā. id est falsam. h. Dixim⁹. vbi ē breuiatura i p̄. l. Decreta sunt. in illo. s. vt tñ non vehementer. et ex- s. illud. v̄s huc. nā alia cōmunita sunt q̄ diximus. s. eo. s. nos. n. Valere. ex ne cessitate. Accur- n. Et licet. repe- te. et vbi licet. i. licitū est negotijs in- teresse subaudi. o. Non dare. re- p̄te. et vbi nō licet dare. p. Cui. scilicet falsitati.

comitis scriptum. Accursius. In talibus scribuntur. scz imbreuiaturis. nam p̄ter ea que dicuntur. i. vt p̄po. no. lpera. col. v. z hic scri- buntur: ibi forma contractus breuiatur. Et vt repte presenti adijcimus legi vt p̄thocollo nō incidant. S. Sacimus. scz non facienda. h. Suscipiant. scz iudices. i. Adulterā. id est falsam. h. Dixim⁹. vbi ē breuiatura i p̄. l. Decreta sunt. in illo. s. vt tñ non vehementer. et ex- s. illud. v̄s huc. nā alia cōmunita sunt q̄ diximus. s. eo. s. nos. n. Valere. ex ne cessitate. Accur- n. Et licet. repe- te. et vbi licet. i. licitū est negotijs in- teresse subaudi. o. Non dare. re- p̄te. et vbi nō licet dare. p. Cui. scilicet falsitati.

¶ **Collatio** quinta. Circa leges studii: et alia oia q̄ a nobis iō q̄tidie cū labore agū- tur vt vtili- tate n̄ris subiectis inueniam⁹ qd effusum qdē et imēsūm⁹ est remouētes. qd autem et opti- mū z metitū subiogātes sepe quoq: ex studio ppter priorē imēsitate/ etiā vltra mensurā legē cōstruim⁹. vt qd p̄mit⁹ affluebat retinētes: ita eq̄lita- tem decetero introducerem⁹. Nup̄ igit̄ scripsim⁹ legē de sā- ctissimis ecclesijs oib⁹: z mo- nasterijs/ z alijs venerabilib⁹ domib⁹/ nullā eē eis rerū imo-

¶ **Collatio** quinta. Circa leges studii: et alia oia q̄ a nobis iō q̄tidie cū labore agū- tur vt vtili- tate n̄ris subiectis inueniam⁹ qd effusum qdē et imēsūm⁹ est remouētes. qd autem et opti- mū z metitū subiogātes sepe quoq: ex studio ppter priorē imēsitate/ etiā vltra mensurā legē cōstruim⁹. vt qd p̄mit⁹ affluebat retinētes: ita eq̄lita- tem decetero introducerem⁹. Nup̄ igit̄ scripsim⁹ legē de sā- ctissimis ecclesijs oib⁹: z mo- nasterijs/ z alijs venerabilib⁹ domib⁹/ nullā eē eis rerū imo-

¶ **Collatio** quinta. Circa leges studii: et alia oia q̄ a nobis iō q̄tidie cū labore agū- tur vt vtili- tate n̄ris subiectis inueniam⁹ qd effusum qdē et imēsūm⁹ est remouētes. qd autem et opti- mū z metitū subiogātes sepe quoq: ex studio ppter priorē imēsitate/ etiā vltra mensurā legē cōstruim⁹. vt qd p̄mit⁹ affluebat retinētes: ita eq̄lita- tem decetero introducerem⁹. Nup̄ igit̄ scripsim⁹ legē de sā- ctissimis ecclesijs oib⁹: z mo- nasterijs/ z alijs venerabilib⁹ domib⁹/ nullā eē eis rerū imo-

¶ **Collatio** quinta. Circa leges studii: et alia oia q̄ a nobis iō q̄tidie cū labore agū- tur vt vtili- tate n̄ris subiectis inueniam⁹ qd effusum qdē et imēsūm⁹ est remouētes. qd autem et opti- mū z metitū subiogātes sepe quoq: ex studio ppter priorē imēsitate/ etiā vltra mensurā legē cōstruim⁹. vt qd p̄mit⁹ affluebat retinētes: ita eq̄lita- tem decetero introducerem⁹. Nup̄ igit̄ scripsim⁹ legē de sā- ctissimis ecclesijs oib⁹: z mo- nasterijs/ z alijs venerabilib⁹ domib⁹/ nullā eē eis rerū imo-

¶ **Collatio** quinta. Circa leges studii: et alia oia q̄ a nobis iō q̄tidie cū labore agū- tur vt vtili- tate n̄ris subiectis inueniam⁹ qd effusum qdē et imēsūm⁹ est remouētes. qd autem et opti- mū z metitū subiogātes sepe quoq: ex studio ppter priorē imēsitate/ etiā vltra mensurā legē cōstruim⁹. vt qd p̄mit⁹ affluebat retinētes: ita eq̄lita- tem decetero introducerem⁹. Nup̄ igit̄ scripsim⁹ legē de sā- ctissimis ecclesijs oib⁹: z mo- nasterijs/ z alijs venerabilib⁹ domib⁹/ nullā eē eis rerū imo-

p̄po = thocol- lum qd sit.

Novella - 40

¶ **Collatio** quinta. Circa leges studii: et alia oia q̄ a nobis iō q̄tidie cū labore agū- tur vt vtili- tate n̄ris subiectis inueniam⁹ qd effusum qdē et imēsūm⁹ est remouētes. qd autem et opti- mū z metitū subiogātes sepe quoq: ex studio ppter priorē imēsitate/ etiā vltra mensurā legē cōstruim⁹. vt qd p̄mit⁹ affluebat retinētes: ita eq̄lita- tem decetero introducerem⁹. Nup̄ igit̄ scripsim⁹ legē de sā- ctissimis ecclesijs oib⁹: z mo- nasterijs/ z alijs venerabilib⁹ domib⁹/ nullā eē eis rerū imo-

a **U**idebamus. ratio quare fecimus legem illam.
 b **P**aulatim. repetere videbamus.
 c **D**ignitates. dico neq; r.c.
 d **D**ignitas. scilicet ecclesijs.
 e **I**ncautabili. imo bñ poterat evitare illā alienationē
 f **A**lienari. scz
 g **P**ossessionib; ius
 h **S**ed etiā. i. vi
 debamus. vt. s. de
 nō alie. s. lex itaq;
 et. s. sequen.
 i **P**erimētes.
 q. d. gñaliter etiā
 phibēdo fieri alie
 nationem ecclesia
 stice rei neq; p
 timere oportet hu
 iusmodi fraudes.
 cum omne genus
 alienationis sit. p
 hibitum. vt. s. de
 non alie. s. simm.
 in fine.
 k **C**ōtra eas. s.
 venerabiles do
 mos. vel dic meli
 cōtra eas scilicet
 leges.
 l **S**ed hinc. id
 est ex p̄dica lege.
 m **P**leriq;. scilicet
 ceteri.
 n **O**ccurrit ta
 mē. s. de nouo post
 predictam legem:
 et ideo consilio no
 uo idigebat. vt. ff.
 de ventre in spi. l. i.
 s. i. in pñ. s. qd cō
 silium hic subijct
 ibi. sancim; igitur
 r. c. Accur.
 r. **N**on. extans
 te. als non extans:
 la eni possunt alie
 nari. cum non in
 ueniantur prohibi
 ta alienatio in tali
 bus. vt dixim; s.
 de non alie. s. non
 igitur.
 o **S**oluerēt. vo
 lentes scz vendere
 repetere.
 p **P**ermissim;. s.
 scz in rescriptis q
 non habemus in
 corpore iuris. r. iō
 ignotauius que
 fuit illa subtilitas
 hodie scim; post
 hanc legem. vt. s. de ali. et emphi. s. hinc insuper. col. ix.
 q **S**icut neq;. scz tali modo quo palā. i. specialiter p̄uo

bilii alienatiōis licētā pmit
 tentē. Uidebam; eni cām effu
 saz et paulatim; ad alios eccle
 siasticas migrātes; possessio
 nes; neq; p̄cis solutis dignis;
 neq; ope incautabili; imminen
 te alienatis; s; etiā; p̄tra posi
 tas iā leges decies milies cir
 cūuētiones factas. **Q**uocir
 ca primā perimētes; viā oib;
 similiter inaccessibiles contra
 eas; facim; circūuētiones; sed
 hinc; pleriq; quidē sanctissi
 marū ecclesiarū altarūq; vene
 rabiliiū domūū utilitatē habue
 runt possessiōes nullo has mi
 nuere presumente; occurrit ta
 mē; etiā aliqd; officile. debita
 eni aut longo tempore consti
 tuta; aut etiā postea ex qdā ne
 cessitate; et maxime p̄ fiscales
 occasiōes eis accidētia ad alie
 natiōis necessitatē sacras per
 durerūt domos. mobili eni nō
 extante; substātia sufficiēti pe
 riclitabant; in nouissimā veni
 re necessitatē harū presules;
 neq; vendere potētes; neq; yn
 de debita soluerēt; habentes;
 sed p̄ talibus quidem debitis
 posse p̄ solutione creditorib;
 dari possessiōes ecclesiasticas.
 tñ cū p̄petēti subtilitate r ob
 seruatiōe faciēda solutiōe iam
 sepe p̄missim;. sicut neq; p̄
 lam. hac nra p̄i; p̄missim; lege
 Si nō nō p̄uat; aliq; est cre
 ditor; sed p̄minet fiscus r exti
 git debita; est aut inopia pecu
 niarū. accipe nō imobile pos
 sessionē i possibile est; fiscū hic
 relaxare aliqd; subtilitatē legis
 p̄petere iudicauim;. s. Et si qua
 necessitas hmoi fiat; etiā alie
 nationem sine re p̄peximus.

re non permittebatur lege; sed generalis permittebatur
 hypotheca. vt. s. de non alie. s. fin autem creditor. B50. Vel
 dic p̄missim; in scriptis fieri donationē in soluti. sed non
 permissimus palam. i. in distincte sed q̄buslā tantū p̄lla
 nostra rescripta q̄ lege; appellat. scz specialem. vt insi. de
 iur. na. s. s. qd p̄
 cipi. et nota qd dicit
 se p̄mississe do
 nationē in soluti
 p̄pter debitū puā
 tū; sed p̄pter fisca
 le r donationē i so
 luti et etiā aliena
 tionē vt subijct. et
 etiā statūdo dicit
 pollea. pri.
 r **P**erperim;. s.
 si ill nris p̄missiō
 bus. et idē etiā sta
 tim dicit gñaliter
 statuendo.
 s **E**loquijs. sic
 J. s. i. q. ex asp.
 s. si. sic. s. de ali. et
 emphi. s. sed etiā.
 col. ix.
 t **S**ententia. in
 terlocutoua.
 v **A**p̄ p̄uincie
 iudicē. hoc dicit p̄
 p̄ter imp̄fam scri
 pturē q̄ ibi remit
 tit. vt. s. d. ali. r em
 phi. s. hoc etiam.
 Accur. s.
 r **I**n situm. i.
 fisco.
 y **S**ubstitūb;. i.
 solutiō.
 z **L**egē. s. d. nō
 alie. s. nos igitur.
 a **D**eponētib;. s.
 sic. ff. de in rē. s. l. i.
 iij. s. in rē. sic. ff. de
 re. co. l. magis. s.
 ne tamen.
 b **D**esuscēpta.
 desuscēptū s; pro
 fessio cēstualis q̄ p̄
 fitebat possessiōis
 si fisco se nōle p̄diū
 a fisco suscipere; et
 statū cēsus eo nōle
 se debere. vt. C. si
 ne cē. vt. re. l. i. r. ff.
 de cē. l. i. forma. et
 plene dicit. s. d. mā.
 pñ. s. coges autē.
 r. col. iij. scit. i. vt
 hi. q. ob. s. i. col. vi.
 r. C. de colla. fun.
 patri. l. placuit. r. i.

de his qui in gre. ad ap. s. illud. in fine.
 c **P**ositūb;. i. non valentib;. d **A**liq;. s. clerico.

a Scema. l. titulo pro soluto. xl.

b Ad alienationē. et ita no. q. p. debito fiscali pmittitur

alienatio et in solutu dano. s. p. priuato sola dano in solutu p. hanc cōstitutionem. s. hodie gualiter pmittitur alienatio. ppter de bitū vel fiscale. v. l. puuati. cū solēitate tñ. vt. i. de ali. r. emphi. s. hoc. et.

c Hic at. ablati ui casus. r. sub ab.

d De hoc. i. de rebus ecclesiaruz cōstantino. ciuitatis. statum. eni recitādo legē leonis r. cōfirmādo eā. vt. s. de nō ali. s. vult eni illa. nā. d. l. leonis tñ in reb. ecclesiarū cōstanti. ciuitatis loquit. vt. C. de sacrosan. ec. Liubemus.

e Nec ea. i. hanc cōstitutionem.

f De iureiurando a mortē. pre. fito.

S Emper esse firmas.

vt. s. de here. r. fal. s. i. et. s. ch. f. dar.

h Illi. s. legi. et facit. ff. de le. i. l. nemo potest.

i Cū iureiurando. i. hōiem. vt. i. in nouellis. co. tit.

k Omnē dixit. puta sciat. qz cētū habeo in bonis.

l Faciēs. nō iuste dico qz substantie r.

m Acquiscūt. s. z vt sint heredes sicut testator dispo

suit. nō autē vt sēt diuisioni vel assignationi ipsi. qz facere nō dñt. vt. i. co. s. hec quidem.

n Cū quodā modo. nō. vñ. si

gi personam testa

toris et heredis: vt hic. et. C. de here. in sti. l. fi. et. ff. de v. l. l. hereditas. r. C. de v. l. l. antiquitas. et nota modū p. quē probat supradicta nō debere fieri ab herede. nam probādo q. s. i. r. yna per sona heredis et testatoris. ergo heres hoc dixisse et iurasse videtur. iā ergo nō contra alterius dictum venit: sed contra suum: et ita est sibi contrarius. ergo repellendus. vt. ff. quando ap. sit. l. p. s. si alius. Ite. r. facit. C. d. non nu. pe. l. generalit. et C. de fur. l. i. et. s. de his qui ingre. ad appel. s. illud. col. v. Accur.

tois et heredis: vt hic. et. C. de here. in sti. l. fi. et. ff. de v. l. l. hereditas. r. C. de v. l. l. antiquitas. et nota modū p. quē probat supradicta

ribus tamen nullum preiudicium generatur. hoc dicit Bartolus.

Imperator. Ju. a. Jo. p. fec. pre. secundo.

Emphanc vniam habemus intentione dispositiones mortuum esse firmas

ni fire sultent legi et aperte cōtrarie sint his que illi placent Scimus igitur motū r. annunciatum nobis quia cum testaretur quidam cum iureiurando suam substantiam omnē dixit: et quia hanc solam reliquit suis heredibus. aliqui pro eorum heredum ad hoc resulerunt non iuste facientes: quia substantie quidem illius heredes sunt: et in hoc acquiescunt his que ab eo disposita sunt. q. vero dixit cum iureiurando neqz hec rata manere / neqz custodire ea fm competentem modū voluit. cum vtqz nostris videtur legibus vniam quodā modo esse personam heredis r. ei q. in eū trāsmittit hēditatē. Iōqz nullus eide sibi met dicit reluctari. et quod dixit atqz iurauit ratū eē hoc nolle vale: s. z. p. p. prios reluctari fm oēs. Sācim. igit si q. s. descriptionē faciēs siue p. p. manu siue p. alteri q. dem scripturā a se autē subscriptā aut i suis testamētis substantie sue mēsurā faciat manifestā hēditatē b. forte alijs q. d. p. t. b. alijs pro absētib. aut etiā oib. p. t. b. nō licere hēditatē hoc resutare neqz dicere qz alijs heredū celauerit res extra ea que dicta sunt a defuncto. Sed si quidem iusiurandum mortuus prebuerit et iurauerit fm sua testamēta: quia nichil ē aliud ei

no debere fieri ab herede. nam probādo q. s. i. r. yna per sona heredis et testatoris. ergo heres hoc dixisse et iurasse videtur. iā ergo nō contra alterius dictum venit: sed contra suum: et ita est sibi contrarius. ergo repellendus. vt. ff. quando ap. sit. l. p. s. si alius. Ite. r. facit. C. d. non nu. pe. l. generalit. et C. de fur. l. i. et. s. de his qui ingre. ad appel. s. illud. col. v. Accur.

o Nullus. s. z. heres.

p Sibi met. nā si dicam reluctari testatori per consequens dicerem reluctari sibi: quia per verba que dixit testator ipse videtur dixisse cum sit cum eo eadem persona.

q Dixit. s. z. testator.

r Sermones. nullus heres edicit contra sermones suos reluctari et nullus heres dicit nolle valere qd dixit atqz iurauit ratum esse. Accur. s. i. s. flo.

s Aut in suis testamentis. ad scripris: vel non scriptis: vt etiam in nō testamēto. vt in nouel. co. ti.

t Et iurauerit. si copotaliter plannum est. s. i. s. v. b. o. t. e. n. i. s. t. i. c. d. e. dico. vt in nouel. e. ti. et hoc probatur in eo q. dicit per sua testamenta nā adiuratio quedaz est. sed non recuz

Noiella - 48.

Noiella - 47. quam Cuiacius sic habet sub hoc titulo: vt in s. Frilmentis proponatur nome imperatoris et eoru tempus Latiniis hōis notelō. hic desideratus, sed ponitur in sua editione, post Iuue Na

veres r. testator fin. de p. ca.

furamentum: quia illud est factum per deum sicut Job. et facit ad hoc. C. si minor se ma. dix. l. si. si autem nullo modo iuravit. et tunc aut dicit precipiendo eos esse pios partibus designatis: tunc standum est. vt. ff. de le. ij. l. peto. in fin. aut affirmatio: et tunc non fecit iter eos iudicium: quia magis errando quam volendo dixisse videtur. vt. ff. de lega. ij. l. lictia §. gatus. in fi. et l. cum pr. §. p. filio. et l. si. §. i. et ff. de le. ij. l. cum qd. de cedens. §. nuptura. et §. codicillus. et C. cōtia vtriusq. iudi. l. scriptura. q. oēs h. huic pnt signari §. Sed sic solui: quia ibi non iurauit vt dictum est.

a. C. suos coheredes. Quid i extraneis aliquid de bonis defuncti habentibus: Rñ. §. videtur p littera ista. et hoc dicunt quidam. sed dicat idem heredes ab illis extraneis non possint repetere: quod hic i coheredibus dicitur graua exempli dicitur intellige.

b. C. solius sunt. i. que sola contentione continent non autem questione seruatorum.

c. C. nullius. scilicet contentionis.

d. C. apud heredes. s. iuramento.

e. C. sed hec. s. vt fiat p iudicium ex verbis defuncti.

f. C. curiosi. i. studiosi in adipiscendis omnibus bonis testatoris non curatores de iuramento eiusdem. Accur.

g. C. inter creditores. i. in p iudicium creditorum.

h. C. Declaratum est legibus. vt. ff. de lega. i. l. filius familias. §. diu. et ff. de libe. le. l. aureli. §. eu. qui. et C. de pba. l. rationes. et l. exemplo. et C. de testi. l. omnibus. et ff. de interro. act. de etate. licet autem p iudicare non possit creditorum potestatem prodesse si iuraret tantum se debere: quia non habeat creditorum aliam probationem: hoc tamen sufficit. vt. ff. de lega. ij. l. cum qd. §. antepe. et c. si est creditor: et iuret sibi debere tantum. et cum xx. debeantur. quare non potest esse deo debitorum: certe potest immo et sine iuramento simpliciter dicendo videtur velle remittere p pactum. vt. ff. de pac. l. tale pactum. licet quidam dixerint hanc constitutionem habere locum inter coheredes.

i. C. Illis. s. creditoribus.

k. C. Omnia. s. bona defuncti. et que dixit se habere.

preter hec hoc amplecti heredes siue filij siue etiam extranei sunt: neque tergiuersari neque calumniari suos coheredes: neque ob hoc seruos querere: ad totam rem deducere: et alia filia discutere: et perscrutari que solius sunt contentionis. alterius autem penitus nullius: vt pote dum substantia videatur esse quanta testator iurans hanc solam apud heredes inuenire voluit. C. Sed hec quidem inter heredes curiosi videntur in defuncti esse substantia valere volumus: non tamen hoc ratum esse inter creditores eo quod nris declaratum est legibus: quecumque quilibet p se dixerit aut scripserit: hec nichil ei potest esse neque creditoribus p iudicare: sed illis licentia sit omnia pscrutari quo volunt modo. heredes autem contentos esse his que a testatore dicta sunt. Sitque pena negocij inter heredes: vt que aduersat his que relicta sunt: eis non possit omnino frui. Necessitate imminente aut obedire omnibus: aut vniuersa contentenere: et non hec quidem eligere his pro resultare: sed defuncti voluntate ab eis successoribus ita seruari: vt in nullo ei contradici presumatur. His valentibus in reliquo tempore vniuerso: et i

l. C. Contentos. scilicet volumus.

m. C. Negocij. vt cadat a causa.

n. C. Non possit frui. sic. C. de fideicō. l. si. in fi. sic. §. de heredi. et fal. §. si quis autem.

o. C. Aut obedire omnibus. hic reprobatur particularis approbatio. sic. ff. de admini. tu. l. cum qritur. et C. de omni agro destr. l. qui vultis. li. xi. et ff. de acq. here. l. i. et ij. p. C. Seruari. scilicet volumus.

q. C. Transacto. et ita loci habet etiam in preteritis factis. vt hic dicitur: in no uel. eo. si. nec miris quod hoc expresse hic dicitur. als ad summam tñ trahitur. vt C. de legi. i. cō. l. leges et consuetiones.

r. C. At preponatur nomen imperatoris documentis: et vt latinis litteris aptius tempora inscribantur.

s. C. In omnibus instrumentis iudicialibus que ad tempus memoria conseruanda agunt: vel etiam in extraiudicialibus nomen principis et consulis/indictio/mensis/et dies sunt apponenda. et etiam apponi debet aliud si est de consuetudine. h. d. Ange.

Imperator. Ju. a. Jo. pre. p. secundo.

Illud omnium honestum esse putandum documentum et gesta: et quod oino p tempus memoria hominibus adiuuentum est quod ipsa quoque commemoratio ornatur imperij: consulis et tenem et indictiois

et orationem instrumento ex memoria principis. et facit. C. de testa. l. omnium.

1. C. Consulis. commemoracione.

2. C. Indictionis. est autem indictio cursus. xv. an. vt dicitur indictione prima et secunda prout est in hoc curso xv. annorum. vltra autem non extenditur: sed a prima incipit. et inde habetur quod anti quitus romani singulis. xv. an. recipiebant tributum de toto mundo. et erat in primo quinquennio ferrum: vt inde fierent arma militibus romanis. secundo quinquennio argentum: vt inde haberent stipendia milites. tertio quinquennio aurum quod in erario ponebatur: vt tempore necessario pro republica romanorum expenderetur. vnde adhuc hodie seruamus cursum illorum trium lustro. s. hocum. xv. an. et indictione appellamus: quia sic tributa indiciebantur antiquitus. si autem velis

approbatio. sic. ff. de admini. tu. l. cum qritur. et C. de omni agro destr. l. qui vultis. li. xi. et ff. de acq. here. l. i. et ij. p. C. Seruari. scilicet volumus. q. C. Transacto. et ita loci habet etiam in preteritis factis. vt hic dicitur: in no uel. eo. si. nec miris quod hoc expresse hic dicitur. als ad summam tñ trahitur. vt C. de legi. i. cō. l. leges et consuetiones.

r. C. At preponatur nomen imperatoris. hoc expeditur. l. eo. vt ad §. illud.

s. C. Et vt latinis. hec dicuntur. l. eo. §. sine.

Illud omnium honestum esse putandum. als deest documentum: tamen subauditur. v. C. Et gesta. scilicet sunt honesta pura da. als aut sunt gesta que i iudicij geruntur. et in scriptis redigunt. et eadez dicuntur acta.

x. C. Imperij. no. dari plurima au-

ctoritatem instrumento ex memoria principis. et facit. C. de testa. l. omnium.

1. C. Consulis. commemoracione.

2. C. Indictionis. est autem indictio cursus. xv. an. vt dicitur indictione prima et secunda prout est in hoc curso xv. annorum. vltra autem non extenditur: sed a prima incipit. et inde habetur quod anti quitus romani singulis. xv. an. recipiebant tributum de toto mundo. et erat in primo quinquennio ferrum: vt inde fierent arma militibus romanis. secundo quinquennio argentum: vt inde haberent stipendia milites. tertio quinquennio aurum quod in erario ponebatur: vt tempore necessario pro republica romanorum expenderetur. vnde adhuc hodie seruamus cursum illorum trium lustro. s. hocum. xv. an. et indictione appellamus: quia sic tributa indiciebantur antiquitus. si autem velis

Hec e rem
Cinque
Nobilia
— 47

eam indictionem colligere accipe annos dñi qui sunt. xx. ccc. et eis addas. iij. an. qz tot' annus erat tpe natiuitat' xpi scz tertius indictiois. et diuide p. xv. et semp adijcias. lxx. r. cū habeas nūerū p'pletū. scz. xv. inuenies te habere indictionē. vij. et de hoc not. C. de iust. codi. confir. in fine. Accur. s. u.

a Et quotquot. hincipit ofo ista. et tñ dicit q' si qua alia indicia sūt rōne memorie tpm: vt ap' nos: vt ap' alios: vt si forte fiat mēto ciuitat'. vt. l. e. si q' ho. vt q'horis. vt. s. de ta. bel. si. hoc nō tollamus. sed eis illa adijciam'. vt. l. eo. si qua vero. ibi. nos enim r.

b Indicia. aks indicium: et hec est mala: aks indicia: et hec est bona.

c Ad vetustissimā. principia.

d Princeps. subaudi iustit' nōmē apponi i documentis et gestis.

e Ex quo. f. tpe f. l. romā.

f Romul'. subaudi scz.

g Ille. f. romulus.

h Sumas. respuenda.

i Quilibet. scz aliquis.

k Augustū piū. scz inuenire vt subicit. Accur.

l Valenti. q. d. eadē q' tūc erat. sic ff. de iudi. l. proponebatur.

m Sit. i futuro.

n Imortalis. respublica.

o Ab illis. imperatoribus.

p Ent. cum sic post ipatorum nomia talia facta antiqua iueniebatur:

vt dicitur ab illo. si q's ent. vsq' huc: ergo erit absurdū.

r Absolute. i. indistincte.

s Imperij. subaudi tempore.

t hec. scilicet documenta.

u Ciuitatum temporibus. puta in decimo anno a cōpositōe ciuitatis: vt de imperio modo dixit r. facit. C. de fer. l. omnes. ibi: his adijciamus r.

z quotq't' idicia' tpm oino: z q' apud nos sūt qdē for: san z hec significatiua horū q' volūt: nō tñ nos aliq' horū perimim' sz maiore adiectionē eis iponimus: vt ex maiorib' et ex pfectioub' eis tpm designet cursus. Si q's enī respexerit ad vetustissimā hoim z antiquaz republicā: Eneas nobis troianus rex reipublice princeps' z nos qui eneades ab illo vocamur: siue si q's etiā ad secunda picipia respexerit: ex q' pure romanorū nomen apud hoies chouscauit reges eā' p'stituerūt Romul' z Numā. ille' qui dē ciuitatē edificās: ille autem eā' legit' ordinās z exornans: siue etiā tertia picipia sumari qlibet' iperij cesarē maximū et augustū piū' z ita rēpublicam nobis inueniet hāc q' nūc ē ualēre: m' sitas' imortalis' ab illis' pcedens. erit' ergo absurdū i documentis et his q' in iudicijs aguntur et absolute' in omnibus in quib' memoria qdam sit tempoum: nō imperiū his preponi. Un' sancimus eos q' cūq's gestis ministrā: siue in iudicijs: siue vbi cūq's cōficiuntur acta: et tabelliones q' oino qlibet forma documēta p'scribūt i hac magna ciuitate: siue in alijs gētib' oib' q' b' nos pre fidere dedit de' hoc mō incipere in documentis. Imperij' illi' sacratissimi augusti et ipatoris anno tertio. et post illa in ferre cōsulis appellatōne q' in

r Quam. scilicet diem in qua die geruntur.
y Annus. s. quot anni sunt q' illa ciuitas facta fuit.
z Nichil. s. eo. in prin. ibi: et quotquot indicia r.
a Imperiali. scilicet nomine.
b Inchoetur. scilicet documentū

illo anno est. z tertio loco indictionē/ mēsem/ et diē. sic enī p oia tps fuabit z pro impij memoria atq' consulat' ordine et reliq' obfuaatōe interposita documētis inadulterata hec' ualde cōstituit. Si q' ho ap' ouētis habitatores aut alios hoies obseruatio custodiat in ciuitatū t'pibus: neq' huic iuldem: sed p'scribatur quidez iperitū: sequat' ho (sicut dictū ē) p'sul et indictio atq' mensis et dies fm quā' gerunt z p'scribitur q' agunt: et tūc inserat etiā ciuitatis oibus modis ann'. Nō ei auferim' qdē priorū nichil'. impiali' ho addita mēto cām augem'. Et ichoet' mox' auctore' deo a pcedēte prima' indictioe ita quodāmō eis scribētib'. Impij iustitiani sacratissimi augusti ipatoris anno rj. et post p'sularū Flauij bilsarij clarissimū viri āno. ij. ix. lxx. iunij: sicq' in oibus noient' imperij anni. et nri' in quātū eos de' elogauerit: z decetero iperatozū. palā nāq's est q' tūc' q' dē ānū. rj. nri' scribūt ipij: inchoate ho ap' illis mēse z prima die in q' nos de' romanorū supposuit reb'. rj. annum scribūt: z ita decetero' donec nri' m' de' iperitū extenderit. vt nobis etiā hac cā sup leges et harū' celebratione p'riue maneat imortalis: dū memoria imperij oibus simul interfuerit causis atq' t'pibus. Illud q's adijcam' qm' hi qui tps i iudicijs'

c Mox. prius q' alia ponatur.

d Auctore. puta in noie dñi. z facti. s. d. q'lore. i. pñ. z de armis. in pñ. Sed nūquid anni dñice scamanōis apponendi sunt? Rñ. hac. l. vel alia nō cauet: sz tñ dico q' apponēdi sunt. z als nō ualeat istru mentū q' est de cōsuetudine q' apponant' ergo apponēdi sunt et als non ualeat q' agit. vt. s. pxi. si qua vero. r. s. eo. in prin. ibi: z quot' r. et est etiā p'uetudo generalis. vnde etiā si lex diceret cōtra tñ deuineret eam p'suetudo. vt. ff. de le. z fenatuscō. l. de q' d. in si. lex aures nō iprobat: imo p' bat. l. ista q' d' de salibus fuerit vt dicitur est.

e Prima indictione. forte currebat prima idictio tempore quo fuit facta hec lex: et ita iustitiani' regna: bat tempore natiuitatis xpi cū illo tempore fuit indictio inuēta. vt. s. in prin. hui' titu. no. z ideo nō dicit forte de annis dñi supponendis cum pauci erant eo tempore. Accur.

f Nostri. scz imperij.

g Tūc. scz hec cōstitutio facta fuit. Accur.

h Anni. xi. no. q' tempore huius constitutionis iustitiani' regnauerat. xi. an. uem qz in kalen. ap' illis p'ortis fuerunt rj. vnde in kalen. ap' illis forit' fuit iperitū.

i De cetero. scilicet scribant.

k Harum. legum.

l In iudicijs. id est in sententijs vt dicunt. Uel dic. i. in scriptur' que sunt in iudicio siue sententijs siue actayge

sta sunt vt hic subdit. nam et his talia sunt apponenda. vt. ff. eo. §. r. de senecius.

a **C** Incertis illis. quedam littere erant que non poterant ab omnibus intelligi que apponebantur in qualibet sententia. vnde hic eas non remouet. sed precipit vt iuxta eas interpretatio apponatur vt sub dicit.

b **C** Ab omnib. sic. ff. de insti. sed si pupillus. §. pro scribere. sic. §. de non alie. §. alienationis. sic. in medio lit. §. vt autem colla. viij.

c **C** Deinde. in hac constitutione. Accursius.

d **C** Litteras. scz latinas.

e **C** Si quidem. pro certe. et ita construe. sz certe si reliqua grece vocis sunt grece littere subdi tempus. et post perscriptio nem incertarū litterarum puta latinarum. id est iuxta latinas q̄ sunt incerte grece ap̄ quos fuit factum instrumentum ponatur interpretatio in greco.

f **C** Reliqua. vt te not instrumenti. Accursius.

g **C** Dudum. in hac constitutione.

h **C** Scenicis. scz. phet. subaudi nō nec enim hanc vel aliam securitatem prestare habet. vt in prin. huius constitutionis. vel legas. sic. fideiussores etiam subaudi solum non present. vt ita hec dictio non ponatur iuxta verbum present.

Quom. legē vt. §. de lenonibus. Accursius.

C Interdicente m. subaudi legem. Seneca. **C** Scena. id est loco turpi vt. prostibulo. als dicitur scē qd sit. na locus ubi. consueuerunt homines concupire. et erat lo

Nota quod hic desiderantur sine Nouella, nempe - 49. et 50. Et fabatur in Editione Cuius, sed sciendum quod Nouel - 49. habet infra fol - 78

cus inumbratus cortinis. vt. ff. de infra. l. ij. r. inde scene dicuntur vel scene mulieres.

m **C** Exigere. nota verbum quod regit duos diuersos ac casuatos. vt. §. de leno. §. quosdam. earuz. exigere dico qz obseruabunt. cc.

Imperator. Iusti. a. Jo. pre. preto. secundo.

Muim. pri de facientes legem interdicens nulli licentiā esse i scena. de

tetas mlieres fideiussores exigere. qz ob suabūt. r. ipia cōplebūt opationē. p̄nie tps non habētes r. penas interminantes. nouissimas. his q̄ tales fideiussores exigūt. insuper r. in ipsos fideiussores sine obligatione recedere. et nullam inferri eis necessitatem personarū harū. presentationis. sed i presentem comperimus. crudelē quādā et importabilē calūniā contra studendā a nobis fieri castitatē. qz eni eos fideiussores accipere. phibui. inuenisse. iam viam ad ipietatē deducētē maiorē. iusiurādū eni eas exigere. qz nūqz ab impia illa et turpi operatione cessabunt. mulieres. aut existēt miserā et sic male seductas pie agere se putare si impie egerint et custodiant iusiurandū. propterea suam prostituere castitatem. cum oportet agnoscere. qz hmoi trāgresiones magis placent deo. qz iusiurādū obseruatōes. non enim si quis ab aliquo iusiurādū accepit quia occidet forsitā. aut adulterabitur. aut aliquid ager tale. illicitū oportet seruari iusiurandū. vt pote cuz sit ita turpe illicitū et ad perdi

titum ad deum. vt. ff. de do. l. nam sufficit. et supiori. l. c. de re. cre. l. ij. in casu tamen etiam quo ad mundū valet et firmat quod agitur. vt si fiat a minore. xv. an. sup. aliquo contractu. vt. §. de pa. tenen. §. colla. x. Item et alio. sicut.

n **C** Obseruabūt. predictae mulieres o **C** Interminantes. scz dictam legem.

p **C** Nouissimas. Nouissimissime pene di. sima peccantur ultra quas na. et nulla est ita maxima. tum gna. nam debet oc. suppli. cidi talis leno. vt. cum. ff. de pe. vltimum. et. §. de lenonibus. §. p̄conzamus. si milis expositio. §. de ecclē. rerum. im. mo. ali. §. occurrit. q **C** Personarū harū. scilicet mulierum.

r **C** Comperim. vnde et presenti consilio indigemus. vt. ff. de ven. inspi. l. §. i. in prin.

s **C** Los. scilicet lenones.

t **C** Prohibui. vt. §. pro. dixim. p **C** Inuenisse. scz. comperimus.

y **C** Exigere. scilicet inuenimus. et stam subicit for mā sacramenti.

y **C** Mulieres. subaudi comperim.

z **C** Agnoscere. mulieres istas.

a **C** Deo. certe et legi hūane vt sub dicit. et facit. ff. de le. i. si quis inquilinos. §. si. et. C. de le. et con. l. non dubium. in fi. et. ff. de pac. l. iurigeniū.

Justi. §. si pacifer. r. ff. rādū ad muni. l. h. i. m. et q̄ et. j. de iudi. §. quia suadū vero. vbi vero est l. sit.

citum. sacramentum est seruandū. nō tamē puni nō seruans nisi quan

Justi. §. si pacifer. r. ff. rādū ad muni. l. h. i. m. et q̄ et. j. de iudi. §. quia suadū vero. vbi vero est l. sit.

vbi libertus post manumissionem iurat se opera presta-

re. vt. ff. de libe. cau. l. si. et de ope. liber. l. vt iurisiurandi. vbi

cuq; iamen dico non teneri quem de sacramento licito fo-

lo: potest dici esse verum iure ordinario et civiliter. sed ex-

tra ordinem potest accusari crimine stellationis. vt extra or-

de colla. §. si vero fm predicti modum. col. ix. et. j. de ec. ti-

ta castigar' pena et dari hanc et que quantum ad illu neq; ca-

ste viuere valeat vltorius: vt no videat quasi periurasse. Que

igitur placuerunt nobis z per presentē sacram declarata sūt

leges/ tua celsitudo preceptio nibus proprijs omnib' faciat

manifesta: vt cognoscāt nri im perij circa castitatem studium

At non fiant pignorationes pro alijs personis: et vt sicut

pincipum donatiōes nō egēt gestis monumētorum / sic nec a priuatis imperatorib' facte

donationes indigeant. Nulli licitum est fm formā pignorationis

exigere aliu p alio. Item sicut donatio facta a pncipe priuato insinuatō-

h' Actionē piā. i. actū pri. s. de nō ali. §. et hoc valere in. ij. colla.

i' Exegerit. ab aliq; puella vt ipsa nō debeat a turpi z ipia puerfatio cef sare. vt. s. e. f. j. pñti

h' Memoratā. §. eo. §. vnde. l' Diluar. l. ali q's maior pside.

m' Perillū. l. mlti tuante iudicē. nā ipē exigit a pside z dabit mulieri.

n' Diluarē. illi' puencie. o' Maiorib'. i. h'itibus maiores honores. Al.

p' Cinglis. al' cinglo: et dic z istu per. i. si nō sit i illa puincia iudex mi litario: nec ēt me tropoleos ep's cri gar ille p'ces dicitā

penā exvictis ma ioribus cingulis . i. a magistratib' qui sūt i vicina puincia. maiorit us cinglis. i. q' sūt ma iores p cinglos q' sūt dicit' p'ces.

q' h'ec agētē. scz facientem mulie res sic iurare. r' Castigari. scz volumus.

s' Ut nō fiat r. expeditur h'ec ps Ieo. vsq; ad §. illū Recursus. t' Et vt sicut.

honestas pignorationes et odibiles super his exa-criōes pluri me que dam z alie leges' odio habent: precipue autem a nobis posite'. sed ne-

hoc dicit Ieo §. illud.

honestas. et alie leges. vt. ff. quod me. cau. l. extat. et. ff. ad. l. iul. de vi pri. l. pen. et. ff. de offi. pre. l. licitas. et. C. vnde vi. si quis in tantam et. l. si quando.

f' A nobis polite. vt. C. vnde vi. l. fina. et. C. locati. l. si. et alie extrauagantes.

p' Causa. i. turpis pignoratio et exactio.

z' Legislationibus. vt. s. pri. diximus.

a' Presumitur ad est obseruatur.

Periur' a restio- mo re- pellitur

per iuramentum dicitur si quis iurauerit se non fecisse aliquid et postea fecerit. hoc est periurium. et si quis iurauerit se non fecisse aliquid et postea fecerit. hoc est periurium.

per iuramentum dicitur si quis iurauerit se non fecisse aliquid et postea fecerit. hoc est periurium. et si quis iurauerit se non fecisse aliquid et postea fecerit. hoc est periurium.

per iuramentum dicitur si quis iurauerit se non fecisse aliquid et postea fecerit. hoc est periurium. et si quis iurauerit se non fecisse aliquid et postea fecerit. hoc est periurium.

Lurimi advenites. scilicet nos. Qui. al's quia. Exhibent. i. exhiberi postulant de vna provincia ad constantinopolitanam ciuitatem. vt. i. eo. §. quia vero.

Protrahuntur. dico aut &c. Agunt. i. deducuntur. que misera ex inopia contingit. et inopia ex peregrinatione. vt hic. r. s. vt iud. sine quod suffra. §. illud. i. fi. col. ij. Iustionib'. §. noltris. Decretis. scz judicialibus. et sic redde singula suis gulis.

Qui. scilicet actores. Eos. f. reos. Exhibent. i. postulat exhiberi. Exagentes. f. cotā eo a quo petitur rescriptum. Ipsi. f. actores.

Remaneant. scz q̄ conueniunt. Affligi. id est vt affligantur conuenti. Tgle. q̄ rescriptum. h̄d extra neli iudicē sit petitiū: et cauto sit sc̄a de exhibendo reo. vt. s. dicit.

Ipsē actor. nam h̄mōi tēpora judicialia actous maxime r iudicis arbitrio statuunt: vt h̄. r. ff. q̄ san. da. cogā. l. de die. i. rñ. Ille. f. reus. Obseruet. id est s̄ter in iudicio. r sic exponitur. i. eo. §. si vero etiam quidam.

Decē dies. Sed nunq̄ a tpe petri rescripti currūt h̄. r. dies: vel a tpe quo ad eum et neli iudicē venire potuerit: Rñ. ex neutro horz tempoz cōputari: s̄ a tpe finito qd fuerat p iudicē p̄stitūt et actorē. aliter em̄ sine iniuria actous sine stipulatoris dicere nō possum: cut iniuriari in talib' nō debemus. vt. ff. de h̄do. ob. l. stipulationū. §. si. r. Repete dimitti. i. elapsis. r. dieb'. nec ob. C. de iud. l. pperandū. in pn. vbi dicit cām ciuiliē triēnio: criminalē biēnio durare. at h̄. r. dieb' qz hoc iudiciū nō erat inchoatū: q̄re a iudicij obseruatione absoluit r dimittit: non autē diffinitiuē. tum qz lis nō est p̄testata. r qz non est liquidū.

Deus nō est exhibendus i iudicio v̄ vna puincia ad aliā: nisi prius actor fideiussorū p̄stiterit cautionē certam quātitatē p̄mittēs si litē nō exequat: aut exequēs nō vincat. r reo cōparetē si actor istra. r. dies non cōparuerit reus absolueudus est a iudicio eo exacto quod ab actorē p̄missum est: r si qd amplius reus expendisset. Bar. Impera. Iusti. Aug. Jo. pie. pie. secundo.

Lurimi ad euntes' nō strā docēt p̄tātē q̄ exhibentur' ab aliq̄b' / aut etiā in alias protrahunt' puincias ex sacra nostra iussioē: aut decretis judicialib': r ad miserā q̄ dē p hoc agunt'. Loacti vero iustionibus' aut decretis' exhibentur. p̄inde q̄ eos' exhibēt' etiā cautioēs exigētēs' qz: irra certū tps veniūt ad determinatū iudiciūz h̄i q̄ ab eis cōuenti sunt ip̄i remaneāt' in puincia affligi' in peregrinatione sumptib' exhibitū aut p̄sentatū relinquentes. Hoc igif miserātes sancim' si qd fiat tale' et tēpus impleat qd in cautione exhibitōis aut p̄sentatiōis ip̄e actor' cōstituit: deinde ille' qdē

vt. C. de tēpo. ap. l. fi. §. i. r. C. de in. di. l. properandū. §. r. si q̄ dē. nec ci dico esse ibi cōtestatā vbi fuit rescriptū petitiū: s̄ vterq̄ ibi fuerit: qz iā ibi deberet iudiciū finiri. vt. ff. de ius. di. l. vbi. r. l. de qua re. in pn. licet decreti. s̄ alter seruent. Autem eius. f. rei.

obseruet' in iudicio: actor autē desit: r nisi istra dies decē' post q̄ reus venerit i puincia actor occurrerit: reū quidē ingrediētem apd iudicē hoc docētē repete dimitti: iureiurādo autē eius' iudicē de omnibus expēsibus quas ptulit circa viā r circa peregrinā' habitationem et h̄is' iudices addicāt' actorē cōueniētē frustra. Et qm̄ mos est nō aliter fieri exhibitiones: aut p̄sentationes' nisi actores fideiussorēs ad certā quātitatē dederit': qz exequuntur causam r suscipiūt sentētiam' hanc quidē quantitatē omnino eos' exigi' r dari frustra calumniā passio. Si vero p ius iurandū etiā plus' aliquid declarauerit' certa tamē quantitate diffinita a iudice quam leges taxationem vocant' etiam hoc superexigi' vt cognoscāt non ludere' vitas alienas: sed in puincia eligere iudices et ibi contra suos aduersarios litigare. Quia vero ab actoribus fideiussioēs plerūqz nouimus h̄ic datas' tanq̄' in exhibendis p̄sentis: si vero in aliam deducantur' puincia forte declinare' hanc obseruationem'. sancimus h̄ic' iudicem aut gloriofissimū questioē' nostrum sacris nostris ministrantem litteris: si quid tale' agere

Uitas alienas. sc. s. de tabel. §. i. ibi r non ppter suā. In puincia. vbi reus habet domicilium. Datas. i. in hac regia vbe quādo de puincia aliena trahitur ad hanc ciuitatem. sed econtra non sic seruabitur vt h̄ic subijct. Tanq̄ expressiuum veritatis. f. quādo volunt exhiberi reos. vt. s. eo. §. et quoniam. Deducantur. scz rei. Declinare. f. actores. Obseruationem. f. nouimus. Hic. i. in hac ciuitate constantinopolitana. Questioē. i. cancellariū. Si qd tale. f. q̄ faciat

Et h̄is. i. eo actorē cōdemnato in expēsibus pferant iudices actorē calumniōsē litē insti tuisse fm̄ quosdā. et facit. p̄eis. ff. ad turpil. l. i. §. i. r. ff. d̄ susp̄ec. tu. l. hoc em̄ i. rñ. vel dicit h̄is. f. expensis. Addicant. id est supponant. f. actorē dico frustra. p̄sentationes. f. reoz ad h̄ic ciuitatem. Dederint. scz corā iudice extra ordinario: corā q̄ vocati sunt ex sacra iussione: aut de cretis judicialib'. Et suscipiūt infam. i. vincūt. vt statim dicitur pro xi. §. Eos. f. actores vt p̄mittāt cā ipsi reo. Sed corā quo iudice fiet hec p̄missio. Itē quāta erit quantitas: Rñ. corā iudice extra ordinario et ei' arbitrio diffiniēt. vt. j. pri. §. sequit. Exigi. f. sancimus. Plus. scz q̄ fuerit. p̄missa quātitas ab actorē. Declarauerit scz reus. Exigi. scz ab actoribus. Ludere. id est d̄ridere.

Tanq̄ expressiuum est futano.

Collatio Quinta

preceptū actori de vocādo reo ad extraordinariū iudicē.
 a Reum. valet autē rescriptū h ante satisfactionem vti
 eo nō possit. vñ hec aut. male p̄tinuatur cū lege. C. de dila.
 l. si quando. Recursus.

b Aurū. vel quātitatē aliquā arbitrio iudicis illius vt
 subijcit.

c Decretū. sed
 a quo? Rñ. a dele-
 gato: quia et causa
 est commissa. vñ
 hoc p̄cōsequēs. vt
 ff. d. iurisdi. om. iu.
 di. l. ij.

d Fugietū. scilz
 reo: sic dicto qz fu-
 gere consuevit. vt
 C. de iur. ca. l. ij. in
 prin. Ac.

e Causam. si et
 victi non videt ca-
 lūmose fecisse. vbi
 autē p̄dit tūc etiā
 iure cōmuni debe-
 ret reddere impen-
 sas. C. d. iudi. l. p̄-
 perandū. §. cū aut.
 qd ergo facit plus
 hęc p̄statuor? Rñ.
 qz als nō dānat in
 expēsis nisi iudici
 videat: s; h̄ semp
 videt sibi vñ semp
 dz condēnare. vt. l.
 de iud. §. opz. col.
 vi. Itē grauatū ē
 alio hic actor quia
 nō petit dilatonē
 sed aduersari? sic.
 vt. C. d. dila. l. si qñ
 si tñ aduersarius
 petat et ipse vñ: vt
 sic habeat p̄ aliuz
 qd p̄ se habere nō
 pot. vt. C. de tēpo.
 in integ. resti. l. pe-
 tende. in fi.

f Et ibi. quan-
 do de vna provin-
 cia vocatur ad aliam.
 g In exhibitione. l. in hac cinitate.
 h Decreimus. §. eo. quoniam.
 i Definitum. s. a delegato vt dictum est.
 k Ab illo. scilicet a reo.

l Taxationē. no. tria. taxatio iuramentū et infra. ta-
 xatio ante factū p̄ctat non post. vt. l. de iudi. §. opz. iura-
 mentū p̄o ante inflam. vt. C. de re. cre. l. gñaliter. §. omne igitur.
 sed hec oia que dicta sunt de vocatōe ad extraneū iu-
 dicē vident nō h̄re locū cū q̄libet i sua debeat cōueniri. p̄i-
 cia. vt. l. vt p̄s obe. iudi. §. si igit. col. v. h̄ dic vt ibi dicim⁹.

m Machinantur. s. homines quidam.

n Calūniarū. volebāt em̄ qz clemētia legum sit calūnie
 occasio. vñ illud. oia mala exēpla sunt orta a bonis reb⁹.

o Libellum. qz ex voluntate dabatur non ex necessitate.
 vt. ff. de eden. l. i. §. edere autē.

Exēpla
 mala a
 bōis re-
 b⁹ orta
 sunt.

inbeatur: nō aliter ad aliā exhi-
 beri prouinciā reum⁹ anteq̄ si
 de iussorē prebeat actor in iudi-
 cio i quo futurus est reū dedu-
 cere: qz dabit fm̄ locoz spacū
 aurum⁹ quantūcunqz decretū
 fuerit fugietū si nō exequatur
 aut exequēs nō vincat cām: et
 ibi oia agi quecūqz in exhibi-
 tiōe⁹ decreuimus. definitū ve-
 ro aurū a fideiussoribus exigē-
 dū et dandū ei q̄ deductus est:
 prebēdo qz ab illo etiā iureiu-
 rando vsqz ad taxationē: vt si
 iurauerit se etiā amplius expē-
 disse et hoc recipiat: vt vndiqz
 videantur p̄fecte nostre legis-
 lationes.

¶ Reo ad iudiciū vocato de-
 bet libellus offerri. et. xx. diebus
 spacium indulgeri: et ab eo de-
 bet fideiussor dari et sponte
 solenniter et medio tēpore pos-
 terit iudex recusari: vel ali⁹ as-
 sociari nisi ille quē petit ab alio
 sit recusatus. et. xx. diebus
 elapsis litis p̄testatio fieri de-
 bet: et aliter facta non valet.
 hoc dicit Barto.

¶ Illud quoqz antiquitas qz
 de bene faciens disposuit: nūc
 autē studio machinantur nō-
 strarum legum clementiam oc-
 casionem faciētes suarum ca-

p Suscipientem. s. reum.

q Eque. r. q. d. vt hodie. r. dant: ita olim decē dabant.

r Quo. scilz tempore.

s Recognoscere. s. debitum.

t Et liberari. s. soluēdo. vt. l. p̄i. §. ibi aut forte et.

lumniarum⁹. vetustate nanqz
 volēte conuētionis facte libel-
 lum⁹ suscipiētē diebus eque⁹
 decē deliberationē habere qz
 possit discutere causam et for-
 te etiam recognoscere et libe-
 rari. post decē autem dierum
 inducias tūc et subscribere mis-
 so libello: et iudiciales implere
 cautiones. Quidam vero re-
 spicientes ad nostras leges q̄
 post litis contestationem neqz
 refutare iudicem: neqz aliū pe-
 tere iudicem permittunt: cau-
 sam arte machinantur: et maxi-
 me executoribus talia dolose
 adinueniētib⁹: et mox vt obla-
 ta fuerit q̄libet admonitio for-
 te neqz libello dato: neqz iudi-
 ciali vlla cautione deductū ho-
 minem iutum ad iudicem da-
 tum: et nichil scientem⁹ com-
 pellunt facere litis contestatio-
 nem: vt semel sub litis cōtesta-
 tione constitutus obligetur: et
 nullam habeat licentiam neqz
 refutare iudicem: neqz alium
 iudicem petere (cū forte suspe-
 ctus et iudex sit) sic agūt que
 volunt: et sub suis artib⁹ hoies
 statuētes quo volūt mō de co-
 agūt. Sancim⁹ igit dū ad-
 mōitio oblata fuerit alicui mo-
 dis omnibus offerri libellum⁹:

¶ Nos tras le-
 ges. vt. C. de iudi.
 l. ap̄tissimi. et. l. fi.

¶ Arte. i. dece-
 ptione vel fraude.
 vñ Cato. Qui si-
 mulat verbis nec
 corde ē fidus amī-
 cus. Tu h̄z fac sile-
 sic ars deludat ars
 te.

¶ Adinuenien-
 tib⁹. hā vbi intē-
 deris ingenū va-
 let. ipsi autē execu-
 tores vel viatores
 male in h̄mōi cō-
 uersant. vñ nichil
 erit qd adinueni-
 re nō possint. vt. l.
 vt h̄z qz ob. §. l. r. s.
 de nup. §. si igitur.
 ibi multo nāqz.

a Dant. i. dele-
 gam.

b Scientem. s.
 reum.

c Iudicē. s; ho-
 die p̄o etiā lite ce-
 pta alius associa-
 ri. vt. l. in me. lit. nō

fl. sa. for. §. sup hoc. in fi. §. col. viij. vñ qd hic dicitur p̄ illā
 coragitur in hoc capitulo.

d Agunt. s. exactores.

e Dū admonitio. que fit hodie p̄ executorē destinātū
 ad domū cōueniri. vt. l. de litig. §. omne vero. col. viij.

f Oblata. s. a iudice ordinario vel delegato vel etiā ab
 arbitro. nā et in arbitris dico debere dari libellū. vt. ff. d. ar-
 bi. l. i. r. C. d. arbi. l. p. nec ob. §. d. liti. §. ad excludēdas. ibi:
 causa h̄o et qz nō excipit ibi de arbitro: vt ibi dicemus.

g Offerri. sed a quorū Rñ. a iudice fm̄ p̄uēdinē lege
 tñ non distinguit ista vtrū a iudice vel actore p̄cepto iu-
 dicio: vñ nec nos distinguere debemus. vt. ff. d. offi. p. l. ij.

h Libellū. i. scriptā petitionē in quadā charta que li-
 bellus dicit. ideo qz in breui charta fieri p̄suevit: tñ va-
 tria con-
 let. vt. C. d. iudicō. l. r. in ep̄la. in hoc art libello tria debēt et t̄mere
 scripta/res qz petit. et cā p̄tendat: nōmē actōis. res autē debet.

Cato.

Res tri petitur singulariter vbi est singularis: puta peto codice. bus mo. Item vniuersaliter si est vniuersitas vt hereditas. Item dis pe: gualiter si generalitas petat. vt peto ratione meoq. nego tiu gestor. que administrasti. vt. ff. p. fo. l. p. socio arbi. causa aut est inferenda: vt dicit q. emu. vel simile cam dica. vt. ff. de excep. rei iudi. l. sed an eade. s. actiones. r. c. d. edic. diui adri. tol. l. si. s. si. Itz actio: vt actio ex ep. rovel stis actio. vt. ff. de eden. l. i. r. n. forma ergo petitione in hunc modu: pe to codice q. emi: et hoc p. actionem ex ep. roz oia q. plura ponit sup. huius sit nisi sint ad specifi cationem rei. et ita glosatum: r. in talibus chartis postu. vt. ff. de rei. vel. l. si in rem aliq. agat. sed qd dixi de actio ne de cofuetudine seruatur vt no apponat. qd etia lege po test. p. bari. na cu possit esse reus certus p. re. r. causam satis est. vt. ff. de ede. l. i. r. n. et hie subijcti. hic aut libellus qre dat in scriptis: cu sine eo possit reus certificari. Rn. qz si mutare in aliquo cuius p. scriptura appareret q. als. vt ff. de pigno. l. h. i. r. n. r. ff. de fide instr. l. iure. r. cepit sic da ri in scriptis a tpe iustitiani: vt. ff. r. c. de an. ex. l. vt pfe. cius. r. i. de te. no. fo. pe. s. i. olim aut non dabat ex necessi tate in scriptis. vt. ff. de eden. l. i. s. edere. r. de puua. delic. l. fina. nisi in cōuentione illustrum psonaru. vt. C. de dig. l. quoties. quida tamen dicunt etia iure veteri dandū libel lum ex necessitate. et qd dictis legibus dicit: verum dicitur quantum ad hoc vt inferat nomen actoris in libello. na hoc erat voluntatis: sed libellū dare necessitatis. Sed pma ve rior est: hoc in causis ciuilibus. in criminalibus autē r. olim r. hodie datur libellus in scriptis: etiam in priuatis delictis si criminalit. agit. vt. ff. de puua. delic. l. i. r. ff. de fur. l. si. r. ff. de accu. l. libelloz. in pn. r. c. qui accu. no. p. l. qui crimen. qd autē dicit dandum hodie libellū vbi q. et in scriptis (na inde dicitur libellus) fallit in omnib. illis ca sibus vbi dicitur sententiā dari posse sine scriptis: q sunt quattuor. vt diximus. s. vt iudi. sine quoquoq. sus. s. necessi tate. col. ij. Itz fallit qn partes adinuicē sibi remittunt. vt C. de tēpo. appell. l. si. in fi. r. c. de priuile. scho. l. iij. in fi. r. i. de lit. et dec. parte litis. s. ad excludendas. nec obstat qd hic dicitur: qz verū est: nisi partes consentiant. vt. ff. de fer. l. i. r. ff. de pac. l. pactū. Alij dicunt nec expresse nec tacite posse remitti. argu. p. cis. ff. de postu. l. quos. et. C. de iu re iurā. p. pter ca. l. iij. s. sed qz vitemur. na fmeos libellus est de substātia iudicij. Itz fallit in trib. casibus postis C. de apost. l. apostatay. r. c. de iud. l. ne quis. r. ff. de se pul. v. l. iij. Itz fallit in teste falso et instrumento falso. C. de testi. l. nullū. r. c. de pba. l. penul. Itz in leuibus cri minib. vt. ff. de accu. l. leua. Uel dic. ibi de plano. i. non se dente iudice p. tribunali. Item fallit in crimine notorio: vt. C. de accu. l. ea quidem. Item in omni crimle vbi sine accusatore pceditur: vt. ff. de adul. l. s. publico. r. ff. de suspec. turo. l. tutor quoq. s. p. terera. et in dicitis. ll. de pro ba. l. penul. r. de testi. l. nullū. r. de accu. l. ea quidem. Item fallit in crimine falsi fm. Bul. vt. C. de fal. l. vbi. sed Jo. cō. tra. dicit enim q. in dicta. l. vbi. non incidenter: sed prin cipaliter fuit ibi mota questio falsi. sed licet dixerim in su

et non fm antiquitatem. r. so lummodo diuersz habere eum qui admonetur inducias: s; du plices hoc est. xx. vt siue repu diare voluerit: siue etiam cum eo alium iudicem petere: licē tū habeat hoc facere: aut for te cognoscere debitum r. libe rare se ab aduersarij sui cōten tione amicabiliter: et non per

pradictis casibus procedi sine libello fm quosdam: tamē fm pceptorem meum dici potest q. si quis super his ve lit accusationem solennē instituire necesse habet dare li bellum vt hic dicitur. a. Hoc est. xx. nunquid dimiui potest hoc tēpus: Rn. quidam non: quia he lducie inducū tur a lege. et est. p. cis. i. p. d. q. de di. s. illud. r. ff. de re iud. l. iij. s. si quis condemnatus. se cus si a iudice dila tio detur. vt. C. de dila. l. i. r. l. siue pars. s; puto sem per posse abbreviari: quia iuemo a lege datam dilatio nem posse abbrevi

calumniam r. circūuentionem sub iudice pstitui forsan suspe cto: forsan igrato: plerunq. au tem aliquid etiam proprium contra eum dispensante: et eo qui litem sustinet nullum ha bente* tempus ad cognoscen dum ea in quibus conuentus occurrit. Suscepto vero li bello sola psonali fideiussioe

Dilatio a lege data bre uiari po test.

uari. vt. ff. de iudi. l. nonnunq. r. ff. de re iudi. l. ij. Item cō suetudo sic vlt. r. interpretatur: ergo seruandū est. vt. ff. de legi. r. senatuscon. l. si de interpretatione. qre dicit q. sem per dan da est tanta dilatio nisi iudici contra videatur. vi detur enim plerunq. aliter vt trium dierum: vel fer: vel a liud tēpus detur. et facit ad hoc verbum. i. de iudi. s. opoz ter. in fi. s. col. vi.

b. Alium iudicem. sic. i. in me. l. i. no. si. fa. for. s. sup. hoc. in fi. s. col. xij. sic. i. vt disse. iudi. s. si vero contigerit. col. ix.

c. Plerunq. autem. sic. s. de trien. et semis. s. et quia cog nouimus. Accursius.

d. Nullum habere. q. d. paruum habet tempus: habet enim. r. dies. qd nullū appellatur. sed contra. s. de ap. s. i. in fi. sed hoc est nullum ad obuiandū malicijs eorum qui in breui tempore facerent litem cōstari. vt. s. eo. s. illud quoq. at ibi non est huiusmodi timor.

e. Personali fideiussione. id est cautione iudicio sissi. ideo personalis dicta: qz est de representatiōe psonē in iudicio. vt in fi. de satisda. s. sed hodie. Item ideo dicta fide iussione: quia fideiussor dandus est cum sit pctoria cau tio. vt. ff. de pro. stipu. l. i. r. l. p. etorie stipulationes. sed con tra. ff. de iudicij. l. ij. s. sed si dubitetur. in fi. Solu. ibi est speciale in legatis. Item contra. ff. qui satisda. cog. l. scien dum. in prin. Sed hec intelligitur fm illā: vt si habeat pos sessionem immobilium rerū non satisdet. vt argu. ff. de le gi. et senatuscō. sed et posteriores. Sed pla. dicebat istam simpliciter loqui. Item nunquid poterit dare fideiussorē alium qui similiter immobilia non possideat: vt scholarē alium: Rn. non. vt in fi. de fideiuf. in pn. r. in fi. de repl. in fi. r. ff. qui satisda. cog. l. i. sed cōtra in eo. titu. l. fideiussor. in fi. i. respō. Sed dic eum esse possessorem immobilium: licet als habeat priuilegium vel militie vel sacerdotij cui renunciare potest fm iura nostra. vt. C. de pac. l. pe. Sed quid si hmoi fideiussorē dare nō potest: Rn. iure duo. s. fi. de iussorem dare non posse: r. se sifere. vt. i. de litigio. s. ad excludendas. p. ter clericos qui iurare. phibentur. vt. C. de epis. r. cle. l. cum clericis. qz eoz. p. missioni tū cōmittit. vt in fi. de satisda. s. sed hodie. Item quid si volo esse con tentus sola. p. missionē etiā quādo fideiussorem dare tene tur: Rn. satis est. vt in fi. de re. diui. s. vendit. r. ff. de fidei cō. l. i. iij. s. ad iij. Item quid erit si nolit dare fideiussorē: sed pignus ad qd nō tenetur. vt. ff. d. pro. stipu. l. p. etorie. Rn. satis est: quia facit etiam plus. vt. ff. de col. bo. l. i. s. an pignozibus. argu. contra in fi. de actio. s. p. etrea. Itz qd.

Renunciare pnt mi les r. cle ric' eoz. priuile gis.

Libellus in quibus casibus non est offerendus.

Collatio Quinta

si dedit pignus nūc vult fideiussoꝝ dare & pignus repetere. Rñ. nō pōt. Itē iquātū tenet fideiussoꝝ Rñ. si fideiussoꝝ in scriptis vel in causa publica tenet vsq; ad tēnū in tra quod durat causa. vt. C. de iudi. pꝛopꝛādiū. Itē et plus p duos mēses infra quos d; fieri cōtestatio. vt. J. de exe. et

ab eo data. et sportulis^a fm sa cram nostrā pbitis pōnē sub scribere libello q̄ appellat re spōsionis: et declarare etiā tē pus quo ei libellus datus est: ne etiam ob hoc ars^b qdā fiat: cūq; futura est celebrari cōte statio litis: apd iudicē interro gari fugientē si. J. dies trāsie rint deliberationis. et illū qdē dicere veritatē/ostēdi quoq; il lud etiā ex die & subscriptione libelli. et si dixerit transisse. xx. dierū numerū: tūc fieri litis cō testationē. In medio^c autē et li centiā esse repudiare iudicē et aliū petere: aut etiā cū eo iudi cē pꝛipere: aut certe absolui amicabiliter^d nichil in medio neq; dānificādo^e neq; ab exe cuto: ubi^f cōturbando. sed et iu diciariā cautionē exponere si cut q̄ de his iudiciā^g pꝛpexerit et. xx. dieꝝ habēte deliberatio

et lit. ex. l. si. sed pla. solum reum dicebat teneri in prestatio ne sportularum: sed cōtra eū sunt predictae leges.

b Ars. id est deceptio.

c Et illum. scz reum.

d Litis cōtestationē. scz narratione preposita: et respon sione secuta. vt. C. de lit. cōtes. l. i. et hoc dico aio. pꝛcedendi in cā. secus si iudica vt amico dicā saluo iure meo. vt. ff. q. mo. pig. vel hypo. l. si venditor. §. si in venditione. sed ar. con tra. ff. de cōdi. in de. l. quod q̄s. sed certe ibi nō expressū licz corde habuit d̄ repetēdo. sz cū rñsio possit eē p sic: p nō: et per dubiū pura opposita exceptione nunqd̄ semp̄ fiet con testatio: Rñ. pꝛimo casu fit. sed tamē sunt nulle partes iu dicis in cognoscēdo: sed in iudicando tñ. vt. ff. ad. l. aq. l. pꝛoinde. et. ff. de cōtes. l. i. et. C. de pꝛes. l. i. vñ euenit mirabi le: vt hec rñsio obtineat vicē pꝛestationis: q̄si snic vt dictū est. abs enī nō valeret snia. vt. C. de sen. l. platā. et hoc quan do libellus fuit datus vt fieret causa. si autē extra ordinem fecit eum interrogari: et fuit cōfessus tunc fit et vnū pꝛe pꝛū de soluedo fm cōsuetudinē generalē. et sic etiā pōt in telligi. ff. ad. l. aquil. pꝛoinde. Itē in scdo cōstat fieri cōte stationē. Itē et etiā in tertio dico fieri cōtestationē. vt. C. de excep. si quidē. in fi. et colligif̄ insti. de excep. §. i. vsq; ad §. hec exempli. nam eo ipso q̄ obijcit excep. inuit se debito rem. vnde equiparatur illi responsiōi ac si diceret sic. nisi probet excep. vt. C. de proba. l. exceptionē. et. ff. de proba. l. in exceptionibus.

e In medio. sic. C. de iudi. l. apertissimi. sic. J. de iudi. §. oporet. in fi. sic. §. eo §. sancimus.

f Percipere. quod etiā postea hodie licet. vt. J. in me. lit. §. super hoc. in fi.

g Amicabiliter. sic. J. vt. dif. in. §. si vero.

h Dānificādo. scz reo. nunqd̄ ergo nichilomin⁹ currit pꝛescriptio. qdā dicit q̄ sic: et est pro eis. ff. ex qui. cau. ma. Lait. pꝛetor. §. fi. et l. si. ff. de eo q̄ quez fa. e. l. si. l. i. m. et hic et. J. pꝛi. §. ubi. p ni chulo. et. l. nos cō tra: dicimus enim pꝛiscrip. interruptā. et est pro nobis. C. de pꝛescrip. xxx. an no. l. sicut. §. nec suf ficit. nec obstant. d. ll. qz postea corre cte sunt p. d. l. sicut vel nō fuerat mis sus executor. l. d. ll. Itē nec obstant q̄ hie dicit. et. J. pꝛi. qz nō dānificā t in his que hie dicitur. puta quomin⁹ iudicē recuset. vel alium associari pe tary in similibus in pꝛiscrip. ne be ne nocet. vt dicitur ēst admonitio fuit facta. Si q̄ tñ pꝛi māvelit tenere sen tentiā pōt dicere q̄ illa lex sicut: q̄ eos cōfundit loquatur

Curans sistere se in iudicio si postea a ciuitate abfuerit p iudicē ostēdiariū cā sūmati age tur et etiā p delegatū q̄ examia bit in quā terrā iurās aufuge rit: et si datus inducijs aufuge rit et nō pparuerit: mittit actor in possessionē p mēsurā debiti declarati: quā non recupera bit nisi oīa dāna refartat: et si de iussore pꝛescrip. de sistendo in iudicio. Ange.

Sivero femel repudiās iudicē aliū acceperit: nō sinim⁹ ei^m cū qui perit⁹ est rursus re pudiare⁹. sicut enī eius curaz⁹ habem⁹: sic etiā p dilationē⁹

fm sua tpa. nā suo tpe nō dabat libell⁹ ex necessitate. vñ dicas q̄ sit imutata et correcta p illā q̄ constituit iudiciū per iudicē. q. d. put iudici videbit cū fidei iussore vel sine eo. vt diximus. §. eo §. suscepto.

Non feruentur. i. nō def libellus: et temp⁹ deliberatio nis et subscriptionis et similia que dicuntur. §. eo §. san cimus. et §. suscepto. licet de subscriptione nō sit in vsu. sz certe scribitur in libro cōmuni. et ideo non est necesse po ni in libello. Itē et quia breue tempus datur iudicijs ar bitrio. vnde bene potest memoria retineri.

Eam esse. quātum ad hoc vt non sit necesse alium da ri libellum. nam de nouo oportebit omnia incipi. in iuru q̄s al pꝛio tamen facta est pꝛescriptio. licet quidam contra pꝛe dixerint: vt modo proxime diximus.

Et. sicut reo.

Petitus est. hic collige ad petitionē alterius partis iudicem dari. sed contra. ff. de iudi. l. obseruandum. Sol. hic peti: generaliter: ubi hominē certum. vel hic respicit ad verēcundā petri iudicijs: vt ibi dicitur. vel hic ambe partes simul petierunt.

Repudiare. hic no. regulā q̄ nō possum repobare se Apꝛo mel. pbat. sic. ff. de cog. gest. pōpo. et. C. de re. l. si q̄. et. J. baru re de lit. §. ad excludēdas. et. J. vt cū d̄ ap. cog. §. siue igit. et. ff. proba qui satis. cog. l. si ab arbitro. §. fi. et. C. de nō nu. pec. l. gñali re non ter. causam. arg. contra. ff. de mu. et ho. l. vt gradatim. §. pe. possum et. C. de pꝛof. et me. l. grāmancos.

Eius curam. scz rei.

Per dilationem. id est p hmoi pꝛasinationem.

Cōtesta no qñ & quō fit.

Judex qñs al pꝛe datur.

a Si vero hic ponitur de tertia parte rubrice.
b Quidam. f. rei conuenti in iudicio.
c Jur. f. iudicio sili. qd non poterunt dare fideiuf. vt diximus. s. eo. s. suscepto. Sed qd si fideiuf. dederant. Rñ. tunc duplici iure cõsultur actori et contra fideiuf. ad interesse. vt. ff. q. sat. cog. l. ij. s. fi. et p. missione in possess. vt. h. v. i. i. qd si neq. iurauit neq. fideiuf. de dit. Rñ. adhuc hz locu hic. s. i. qd si nunq. venit coram iudice. Rñ. adhuc hz locu generalis cõsuetudo vt dicit que est interpres legu. vt. ff. de legi. et senatusc. l. si de iterpe. qd ergo hic dicit iurent subaudi maxime.
d Obseruet. scz iudicium. i. in iudicio sistant.
e Cõtestatio litis. s. q. inter cõ continent elapsis x. dieb. fiat. p. t. l. h. no. vt. s. eo. s. suscepto. in fi. Rñ. imo non statim q. forte eo retardate qd pot. esse vsq. ad duos menses. vt. ff. de execu. et hys qui cõ. et reco. s. i.

ag. aliquam aduersus actores modis omnibus aduersamur.
Si vero etiã quidã iurẽt qd obseruet. et anteq. cõtestatio litis fiat ab hac maxime dispant ciuitate. licentiam esse etiã non facta litis cõtestatione adire actorẽ statutũ iudicẽ et hoc denũciare. Illum vero (siquidẽ administrato. sit) iubere oimodo exhibere seu tanq. periurũ. et pene sui accusatorẽ per fugã factum. Si nõ administrat s. dat. m. sit. a quodam iudice siue ex sacra forma aut iussione. aut etiã ab aliquo administrato. ad illum renũciare a quo dat. est vt deducatur ab illo ne causa maneat a ctõ. i. vndiq. desola-

a Exhibitione. scilz sui.
b Ut poterit. s. summatim. sicut. statim dicitur.
c Iudex. nunq. ordinari. tñ faciet istã examinationẽ et hec q. sequunt. nõ aut delegat. Rñ. fm quosdã sic. qz mittere in possessione est de iure imperio. vt. ff. de iuris. om. iu. l. i. iudere. vñ ordinario tñ com petit cuius officiu est latissimũ. vt. ff. de iuris. om. iu. l. i. nec delegari pot. ff. de of. ei. cui mã. est iuris. l. i. in pn. et ff. de dam. infec. l. ij. s. dies. sed tñ puto q. etiam delegatus possit hec q. sequunt. facere. nõ nõ mittit in possess. sed de mittedo. p. nũciat qd etiã delegat. facere pot. vt. ff. de off. ei. cui man. est iuris. l. cognitio. s. si. q. re dicat q. h. nõ possit vocare re et x. bo. et mittere in pos. delegat. vt. m. d. dix. rat. pot. tñ hec q. sequunt. facere. et qd hic dicit iudex. scz ordinari. vel delegat. intellige. et sic ex p. uctudine seruat.
d Inducias. cernas. s. fm arbitriũ suũ. vt. C. de dila. l. i. qd pot. esse. x. m. diurnoz. vt. ff. si quis cau. l. i.
e Liberã tñ. interpositio est. et loquit. de iudice q. libere potest hoc facere nisi reus impediatur studio actoris. et facit. ff. de eo per que fac. est. l. h. s. fi.
f Scdm vnã partẽ. i. fm actorẽ audita p. positione ei. et ratione. et sacramento de calũnia p. lito. nõ si vtraq. parte p. sente hinc inde sacm calũnie p. c. t. ergo. nunc ab vna. cũ vna tñ pars p. sent sit. vt. C. de iur. iurã. p. pter calũ. l. ij. in pn. qd em iuris est in toto quo ad totũ hoc est i parte quo ad partẽ. vt. ff. de pac. l. iuris gentiu. s. adco.
g Examinet. sed q. iudex. Rñ. remittet ad domũ. et quere tur ibi. et hoc sufficit. vt. ff. de dõ. l. i. s. i. i. s. totiens.
h In possessione. i. in detentatione. nec em possidebit. sed erit in possessione. vt. ff. de acq. pos. l. i. s. fi. et ff. de bo. aut. iu. pos. l. cũ ex cã. et l. õge aliud est possidere. aliud i possessione esse. vt. ff. de acq. pos. l. si quis ante.
i Rerum cuius. s. debitoris. et hoc dico p. mo mobiliũ. se cudo imobiliũ. tertio nomini. vt. ff. de re iudi. l. a diuo. s. i. licet dici possit q. illa loquatur i executorẽ diffinitue. hec autem de execu. interlocutorie.
k Scdm mẽsurã. sed olim in omnia bona fiebat missio etiã. p. pter. v. solidos. nisi in cã dãm. insecti et legator. vt. ff. qui. ex cau. in pos. ea. l. i. et ff. si serui. v. l. is cuius. sed nunq. si peto iure hypothecẽ oia bona. hz locũ qd hic dicit. Rñ. non immo in oia sum mittedus. atq. fieret iniuria michi. Itẽ quid si petã omnia michi debita. et tunc dico idẽ scilz q. in oibus sum mittedus. sed certe hec aut. tunc locũ habet cũ sit i mẽsura debitoria de subliãtia debitoris. Item nunquid fiet hec missio in tantũ. ita q. non in plus. quidã dicunt q. sic. nos autẽ q. in plus vel in duplũ

ordinari. vel delegat. intellige. et sic ex p. uctudine seruat.
d Inducias. cernas. s. fm arbitriũ suũ. vt. C. de dila. l. i. qd pot. esse. x. m. diurnoz. vt. ff. si quis cau. l. i.
e Liberã tñ. interpositio est. et loquit. de iudice q. libere potest hoc facere nisi reus impediatur studio actoris. et facit. ff. de eo per que fac. est. l. h. s. fi.
f Scdm vnã partẽ. i. fm actorẽ audita p. positione ei. et ratione. et sacramento de calũnia p. lito. nõ si vtraq. parte p. sente hinc inde sacm calũnie p. c. t. ergo. nunc ab vna. cũ vna tñ pars p. sent sit. vt. C. de iur. iurã. p. pter calũ. l. ij. in pn. qd em iuris est in toto quo ad totũ hoc est i parte quo ad partẽ. vt. ff. de pac. l. iuris gentiu. s. adco.
g Examinet. sed q. iudex. Rñ. remittet ad domũ. et quere tur ibi. et hoc sufficit. vt. ff. de dõ. l. i. s. i. i. s. totiens.
h In possessione. i. in detentatione. nec em possidebit. sed erit in possessione. vt. ff. de acq. pos. l. i. s. fi. et ff. de bo. aut. iu. pos. l. cũ ex cã. et l. õge aliud est possidere. aliud i possessione esse. vt. ff. de acq. pos. l. si quis ante.
i Rerum cuius. s. debitoris. et hoc dico p. mo mobiliũ. se cudo imobiliũ. tertio nomini. vt. ff. de re iudi. l. a diuo. s. i. licet dici possit q. illa loquatur i executorẽ diffinitue. hec autem de execu. interlocutorie.
k Scdm mẽsurã. sed olim in omnia bona fiebat missio etiã. p. pter. v. solidos. nisi in cã dãm. insecti et legator. vt. ff. qui. ex cau. in pos. ea. l. i. et ff. si serui. v. l. is cuius. sed nunq. si peto iure hypothecẽ oia bona. hz locũ qd hic dicit. Rñ. non immo in oia sum mittedus. atq. fieret iniuria michi. Itẽ quid si petã omnia michi debita. et tunc dico idẽ scilz q. in oibus sum mittedus. sed certe hec aut. tunc locũ habet cũ sit i mẽsura debitoria de subliãtia debitoris. Item nunquid fiet hec missio in tantũ. ita q. non in plus. quidã dicunt q. sic. nos autẽ q. in plus vel in duplũ

Auth. et qui iurat. C. de bon. possid.

fugies p. suscecto habetur.

l Factu. no. optimũ argu. cõtra seruientes fugientes. vt eotps. res amissas videant subtraxisse. et facit. C. de iura. calũ. l. ij. s. qd si actor. et s. in autem reus.
m Administrat. scilz iudex.
n Datus. id est delegatus.
o Quodã iudice. s. ordinario. nõ delegatus non delegat. vt. C. de iudi. l. si a iudice.
p Administrato. minimo. puta a defensore ciuitat. q. Ad illum. id est delegatẽ.
r Iudice. scilz delegato.
s Non valẽte. hic est p. tra. i. de litig. s. alijs. Sol. hic cor rigitur in delegato a p. n. p. vel dic vt ibi.
t Cõtestatio. extunc em dominus litis est factus. vt ff. de edil. edic. l. ediles. s. item sciendum.
v Illo. scilz reo. **x** Legem. istam.
y Manifestatione sua. que manifestatio est propter su gam. sicut. s. dixi.
z Omne. nõ diffinitus snta dari nõ pot. in eũ lite non p. hata. vt. C. de tẽpo. ap. l. fi. s. i. nec missio. s. fieri. qz erat delegat. nec alio modo poterat actor ad suũ peruenire.

Collatio Quinta

vel in tm et dimidiu. nec obstat qd hic dicitur non dicit qd non in plus: sed fm mensura. vt si peto. c. mutar in pos. de rebus valētib. cl. vel. cc. si aut petā. cc. et tūc in rebus valētib. cc. vel. cccc. ac si diceret nō fiet missio hec in omnia bona vt olim. r pbatur hoc ex cōsuetudine pignoz. nam

Pign^o plus de bitova: lere dz.

re pign^o qd sit debiti. vñ dñ qd residuum debet creditor reddere debitori qñ vñder plus pignora. vt. C. de iure do. iurpe. l. si. s. sinuam minus. a Declarati. i. petiti. r pbati scilicet plene nō p iuramē tū calūnie actoris vt. C. quoz ap. l. i. r. C. de bo. aut. iur. di. pos. l. cū propoz. nas. nec em plene potest cognosce cū cāe merita partiū asserōe panduntur. vt. C. si p vrim vel alio modo. l. si. ere. h. hic spāle vt summam cognoscat sicut als in casib^o qd his legibus denotant. ff. de lib. agno. l. si qd. s. s. r. parēs. r. ff. de car. e. l. iij. s. cā. r. ff. de pto. sup. l. i. s. fi. r. ff. de peti. here. l. si qd libertatē. r. ff. de in. pos. mit. l. i. s. si ea. r. ff. de re iudi. l. a vno pio. s. si sup rebus. r. C.

declarati^o debiti: ipm qz in possessionē missuz habere etiā rē debiti cā seruandi: r tūc si ille occurrerit^o omne ei prius soluet damnū: r tūc recipiēs^o res et fideiussoz^o prestās psequatur cām. **C** Pymū quoqz est etiā hoc ppter dubitationum questionē lege cōdeterminare. Pymū nāqz fuerūt dubitationes plurime vtrū opoiteat militias sub hypotheca deduci vinculis^o aut etiā his libertas esse. s. hoc quidē iam definitū est lege: r certe cōsistunt militie quecūqz vñdi aut obligari pñt. Hos aut ex maioribus^o cām considerātes sancimus: qz ex antiqz^o tēponibus nō erat in militijs hypoteca: sed quedā noia^o oino antiqua et deficiētia in talib^o efferebātur. Paulatin^o vero imperatores iterpellantiū creditorū miserati hec prebebant^o: cū vtiqz ois militia publica existeret et nullum questū omnino aliū qz ex imperiali munificentia habens. propterea igitur sancimus

qz satisfidetur: Rñ. non puto: immo quasi loco pignozis do nec satisfidēz tenebuntur: vt hic. r. ff. de actio. empti. l. auliaz: mus. s. offerri.

C Fideiussozem. s. iudicio sili. Sed quid si possideat fideiussor? Rñ. adhuc puto eum satisfidere debere: vt sit specialia hoc casu: qz ex quo semel male fecit fugiēdo: postea male facere presumitur. vt. ff. de remi. l. non omnes. s. a barbaris. r. ff. de accusa. l. si cui. s. hūdem.

C Hoc. scilicet qd sequitur. **C** Vinculis. id est vtrum possent obligari.

C Lege. que dicit eas posse obligari si sunt tales qd ad heredes transeant: vel etiam quanto solatiū prebeamus. Si vero nullus eis neqz filius neqz vxor fuerit: neqz creditor: qd ad ipsam militiam mutuauit: tunc r alij creditoribus^o prebem^o

hoc ne videamur iphmanum aliquid facere: et nō ppter piā et deo placentē actionem^o ponere legem. de militia quippe spectabilem silentiariorum: p pue datis r largitis eis puuilegijs in sua virtute^o manentibus. **C** Quoniā vero ad clementiā ois a nobis aperta est^o

C Certē. aduerbium. **C** Quecūqz. id est que.

C Possunt. scilicet que trāsēit ad heredes.

C Maioribus. scilicet antecessoribus nostris.

C Ex antiqz. i. ante dictā. l. C. de pigno. l. si.

C Remina. id est quedam debita que tractata fuerunt super militijs. et tamen deficiebant debita debitore non habente aliunde unde satisficeret.

C Prebebant. i. in puuilegium. **C** Ex casu. l. militias sic dicitas: quia cadūt mortuo militante quandoqz. vt in d. l. C. de pigno. l. si. r. C. de inoffi. testa. l. omnimodo. s. imputari.

C Filij. qui repetunt dotem maternam ea mortua. vel ipsa vxor quando viuunt adhuc.

C Si in alijs. qz hereditas est omni cre alieno deducto vt. ff. de pto. sig. l. sub signatum. s. i. r. l. venisse. Accur.

C Creditoribus. qui non ad hoc mutuauerunt. empti tamen sunt ex ea pecunia vel presumitur.

C Actionē. i. actū. sic ponitur. s. de nō alie. s. simimus.

C In sua virtute. quia si nō ad hoc specialiter accepit mutuum causa talis militie emende: nichilominus creditores eorum preferunt mulieribus. et facit. C. de inof. testa. l. omnimodo. s. si. r. C. de silentiarijs. p totū. Itē facit ad hunc. s. ff. de act. emp. l. creditor. s. inter. r. C. de inof. testa. l. omnimodo. s. imputari. r. l. de equali. do. s. quia fo. col. vj. r. ff. de mō. l. iij. s. si quid. item r. C. qui po. in pigno. l. licet. r. ff. qui po. in pig. l. interdum.

C Aperta est. nota legem apertā ad clementiā: nec mi: ita leg.

Dñs vsqz ad qd fruct^o medij tēpotis lucrat missus: Rñ. fm cōsuetudines terraz sic: sed de iure dz reddere debitori. vt. ff. qui. ex audit^o cau. in pos. ea. l. fulcū. l. i. r. ff. de bo. aut. iur. pos. l. pto: aut missum i. rñ. vñli casu spāli. vt. ff. de cau. in pos. ea. l. fulcū. s. si. in pos. c. Occurrerit. sed vsqz ad qd tps reuerfus audit^o Rñ. fessionē pla. vsqz ad. xxx. an. r est ar. p eo insti. de ppe. r tēp. ac. in cā rei seruādē an. l. sicut. s. pe. r. l. de lit. s. oēm. in fi. sed pla. dicebat pdictā. l. loq in reali actōe: hanc in psonali. Item ad illā. l. de lit. dicit pōt qz loquat in actōe absente. hec in reo. s. fm nos qd dicim^o tñ vsqz ad annū admittendū: nūqd possidet missus post annū: Rñ. sic quasi fm decretum interueniat. vt. ff. de dan. infec. l. a quo. sed ramem. d. dicebat statim in actōe in rem missum possidere. argu. dicte. l. sicut. s. penul. sed prima placet.

C Recapiens res. Sed nunquid primo res restituunt

Clemē: ita leg.

rum cum sit sancta. vt. C. de legi. 2 con. l. leges. Accur.
 a **C** Valentes. scilz videmus. Accur.
 b **C** Nouissima. hoc colore loquendi plerūq̄ vitur hic li-
 ber. vt no. f. i. mo. na. effr. legi. §. illud. circa fi. col. vi. Ac.
 c **C** Etiam harum. f. mulierum.
 d **C** Scriptimus
 legem. vt. C. de re-
 pu. l. i. r. s. d. nup.
 §. sic itaq̄.
 e **C** Filii fuerint.
 hic aliter distiguitur.
 vt. §. vt lic. m. 3.
 r. aue. §. qui a vero
 legem. col. ix.
 f **C** Compleri. sic
 C. de inoffi. testa.
 l. o. modo. Accur.
 g **C** Constitutes.
 vt dicitur. s. eo. §.
 sic itaq̄.
 h **C** Si perdura-
 uerint. vt in hoc
 §. Accur.
 i **C** Omnib⁹. re-
 pectruant. Ac.
 k **C** Similiter au-
 tē in mulierib⁹. et
 hoc corrigi. §. vt li-
 ce. ma. r. aue. §. q̄ a
 vero legem.
 l **C** Proprias. q̄
 parafarnalia dicitur.
 vt. C. d. pac. cō.
 tam sup. do. l. hac
 generali.
 m **C** Subiacere.
 ita ordina huius-
 modi rōbus nullo
 modo valētib⁹ sub-
 iacere creditorib⁹
 viri nisi forte rē.
 Al.
 n **C** In illius. de-
 cedentis quando
 mulier diues de-
 cessit: et vir inops
 est superflus. vnde
 successit in quar-
 tam donorum suo-
 rum cū liber⁹ mor-
 tue mulieris.
 o **C** Pauper. q̄s
 hic dicitur paup⁹
 n. fi. qui habet mi-
 nus. Laureis. vt. ff.
 de accu. l. nonnulli.
 Vel dic qui nō ha-
 bet. c. aureos. vt in
 sti. de success. lib. §.
 postea. et. §. sed. no-
 stra.
 p **C** Forfan ha-
 beat. scilz sufficien-
 tē substantiam.

ops aut vir aut mulier iueniat
 et moriens quidem aut vir aut
 mulier locuples sit. ille vero v[er]o
 illa sup[er]stes pauper⁹ ext[er]stat. nā
 si aliunde forsan habeat⁹ nō of-
 ferentē⁹ dotē: aut nō dante⁹ p[ro]-
 pter nuptias donationem: nō
 erit iustū grauare filios p[ro] suc-
 cessionem: quonia lex alia est
 nostra dicens dotē nō offeren-
 tē non posse res viri acquirere
 per antenuptiale donationē:
 q̄ etā volumus hic obtinere
 nisi tamē ipse vir aut legatū ei
 aut aliquā partē institutionis
 reliquerit. fieri nāq̄ hoc nullo
 inuidemus modo: vt omnibus
 modis cōcordatē legū serue-
 tur: r. inopia cōiugis p[ro] diuiti-
 as saluetur alterius. **C** Que
 igitur placuerūt nobis tua cel-
 situdo in omnibus valere effe-
 ctusq̄ contradere festinet per
 p[re]cepta a se p[ro]ficiēda vniuer-
 sa faciēs manifesta: q̄ten⁹ ipsi
 fm hāc viuat etā r. cōuersent.
C Constitutio que ex ascri-
 ptio et libera natos liberos
 esse vult: nō his qui ante p[ro]sti-
 tutionē nati sunt: sed qui post
 constitutionem prodesset vt
 ne venerabiles domus com-
 mutationes faciant ad huius
 immobilium rerum ecclesiasti-
 carū decreto prius interposi-
 to: excepta hac maiori eccl[esi]a.
C Status ex ascripticia r. libe-
 ra post hāc legē liber est. Itē
 vna eccl[esi]a p[ro]t cū alia p[ro]muta-
 re imobilia metropolitan[um] de-
 creto: r. iureiurādo p[re]stito q̄
 talis p[ro]mutatio vtriq̄ vtilis r.
 excepta p[ro]statiopolitana. ang.
Impa. Zu. au.
 Jo. p. p. scdo.
 A q̄dā n[on] ap[er]tē cō-
 stitutumū nihil
 obscuritat[is] ha-
 bēte mote sunt

paup q̄s dicitur.

Cōstitutio que ex ascriptio rē.

a **C** Constitutio.
 que est in. C. de se-
 natufcon. claudia
 no. l. i. in fina. nam
 p[ro] claudianus erat
 libera r. eius filius
 erat seruus: vt ibi
 dem dicit. nō autē
 dicit de illa que est
 C. de agri. r. cen. l.
 ne diuinus. l. xi. qz
 ibi nō ē casus iste:
 h[ic] alij filius sint ibi
 vel die q̄ dicit de
 ea q̄ est. C. de agri.
 r. cen. l. fi. Et no. q̄
 hoc pars expedit
 Teo. vsq̄ ad §. q̄ a
 igit. secunda au-
 tem vsq̄ in fi. cōsti-
 tutionis.
 b **C** Esse vult. illa
 cōstitutio dico nō
 p[ro]dest his qui an-
 te rē.
 c **C** Et vt vena-
 biles. hoc expedit
 tur. Teo §. quia igit
 tur. vsq̄ in fi.

Quas-
 dam no-
 strarū.
 vt. C. de
 senatufcon. clau.
 l. i. Vel dicit. C. de
 agri. r. cens. l. fina.
 Vel dic vt tertij. vt
 C. de agri. et cens.
 l. ne diuinus. Sed
 secunda verior vi-
 detur vel p[ro]muta.

a **C** Scōs nullis, subaudi hic scilicet fm. et si nō habes in littera.

b **C** Fortuna, vt si venter est suus et part' sit seruus, vt. s. dixi. r. C. de rei v. l. partū. et in sti. de inge. si autē libera: tūc est filius liber vt subicit ex libera nāqz r.

c **C** Cūuncti sūt, scz nunc.

d **C** Fuerunt. i. futuro.

e **C** Legi, vbi sit hęc antiqua igno- ramus, nā p. l. codicis erat confide- rādus venter sem- per, vt. C. de sena- tusc. clau. l. i. et. C. de agri. r. cen. l. ne diuiti. et. l. si.

f **C** Legē, vt. s. de ecclesiasti. re. imos- bi. aliena.

g **C** Positā legē, vt. s. de non alie. s. nos igitur.

h **C** Etā illō, igitur qz sic fecimus etiam illud r.

i **C** Adijcim', scz quod sequitur: r. p. quedam. r.

k **C** Inevitabilē, i. si occurrat ieiuita- bilis. i. nō spernē- da occasio etymlis r. Accur.

l **C** Domui, acci- pe licētiā damus quod est. r.

m **C** Licētiā, idē est in cōtractu em- phiteosis, vt. r. tit. i. s. illud. qd tñ est hodie ius genera- le vt ibi dicemus.

n **C** Dabat lex, vt. s. de nō alie. s. simi- mus.

o **C** Metropolitā, i. archiep̄m.

p **C** Pragmatico, id est imperisk re- scripto. Al.

q **C** Terribilia, sic. r. vt hi qui ob- s. quod si quis, sic. r. de al. et emphi.

questiones ab aliquib' ex stu- dio: et ad suā intētionē obscu- ritatē ei introducētib'. Cū enī libertatis amatores sum' nu- per possum' legēvt nō fm an- tiquitatē si ex a scriptitia r libe- ra psona pcesserit soboles of- no eā sequi a scriptitia fortunā fm seruilis' fortune obfuaatio- nē. Sic ēr sup a scriptitis pu- tari r fm vētris statum ei' etiā q nascit' p'siderari fortunā. ex libera nāqz matre pcedere ser- uilem partū nosqz bñfaciens noluit lex: qm dixim' in lege si qdā p'uncti sunt mulieribus: siue etiā cōiuncti fuerunt' r fi- lij pcreant: ita legē in his qui pcreant valere: qdā aut sic fa- tue aut callide interpretari au- si sunt legēvt etiā si ante cōsti- tutionē nati sunt aliq: vel si val- de sint senes: putent eos libe- rari tanqz modo natos et non lōge pcedētes legē: cum vtiqz nos hunc habuim' intellectū: vt si coherēt iā qdā vxorib' r post legē filij pcreati eēnt: aut nō coherēt qdē postea vero nu- ptie fierēt post legē nati habe- rēt ex lege datā libertatē. Nec igit' liceat artib' vti r maligna- ri: r possessionū nocere dñs ta- lib' interpretatōib'. p'pterea sancimus oēs q nati sunt a tpe legis hos solutos eē a scripti- tia fortuna si ex liberis nascan- tur matrib': oē p'teritū atique seruādū legi. **C** **Q**uig' nup- scripsim' legē medētes his q de ecclesiasticis alienationib' fiūt: r volētes (siquidē publicū debitu' sit) posse eas alienare cum oī subtilitate fm legis ob- seruationē. Si hō priuatū de- bitū est: p soluto dare rē imo- bilē et in nullo videri offende- re positā legē q omnē aliena- tionē phibet. ēr illud' adijci- mus: et per quandā ineuitabi- lē occasione r vtilē danti r ac- cipiēti venerādē domui hoc ē aut eccle ad ecclīā: aut ptho- chij ad pthochiū: aut xenodo-

chij ad xenodochium/ aut sim- plicif' venerabili domui ad ali- am reuerendā domū/ hoc est: aut ecclesiā ad pthochiū: aut monasteriū ad venerandā do- mū: aut xenodochiū aut nos- chomiū: aut illis ad ecclesiam aut alterutrā aut vniū horū q prius a nobis sunt dinumera- ta: aut alteri cui libet venera- bili domui: licētiā dam' p' su- lib' horū monasteriorū p hāc legē pmutationē facere: r hęc valere/ et nō solū imperiū sicu- ti prior dabat lex' licētiā ha- bere cōmutare: s; etiā venera- biles domos q regi oīm deo- dedicata sunt. sic tñ vt etiā de- cretū interponat cū oī subtili- tate et iureiurādo: et apud locorū metropolitā hoc cōsiderari: r si reuera pbatū fuerit cū iuretu- rādo qz vtile est vtriqz parti hoc agi: ratū esse et valere et nō egere neqz spālī iussione neqz prag- matico' diuino typo. habētib' q'ppe his q ad ta- lia veniūt magni dei iudiciū/ siquidē p'uaricati fuerint horū q cōperunt/ aut qdā colludū fiat: aut aliqd ppter vtilitatem vtriusqz gerat partis nā etiā maledicta his oīm terribilia iminebit: r q' inferūt eloquia diuina peccatib': r q' nūc eis disposita sunt. si qd aut p'termittat' r postea de- monstret maligne factū: pro nō facto erit. **C** **E**x- cipim' etiā hāc lege sanctissimā maiorē ecclesiā sicut etiā priorē. illā nāqz in priorū prohibitione alienationū stare volum': qm et hoc ipsi guber- natorib' ei' sanctissimis viris videt. Tūa igitur eminētia q nobis bñ et sancte visa sunt: r p hanc sanctam declarata sunt legem: in omnibus gēti- bus quibus pces p pcepta propria solēnter fa- ciat manifesta.

C **E**t de cetero' commutationes ecclesiastica- rum rerum nō fortuite fiant ad pussimum im- peratorem: r hoc modo ad alias personas trāf- eant res: sed hęc tantūmodo fiant ad imperialē domū: r vt liceat' p'petue emphyteosis agi ab oratoris in oratorua decreto videlicet interposi- to: excepta hāc maiore ecclesia: nec tamen in pri- uatam' personam transeat emphyteosis.

C **E**cclēsia cum p'ncipe permutare potest: vt res apud p'ncipem perpetuo permaneāt neve- niant ad priuatos: his in futuris casib' obtem- perantibus. Item ecclesie adiuicem in perpetuam emphyteosim dare possunt: excepta maiore ec- clesia constantinopolitana. h. d. Bar.

Impator: Ju. augu. menne archiep̄o cōstātiā.

s. quia vero. sic. r. vt imo. antemup. do. circa si. col. v.

r **C** Et que. s. ma- le dicta inferat es que nunc dispo.

f **C** Etā priorū. vt. s. de ec. re. im- mo. alie. s. si. co. iij.

t **C** **D**e cetero r. hęc p'ia ps expe- dit. l. eo v'is ad s. illud.

v **C** **E**t liceat. hęc secunda expedit. r. eo. s. illud.

r **C** **I**n priuatā. q. d. in priuatū rñ remaneat probi- bitio.

Donella
- 55 -

Agem scripsimus. vt. s. de no alie. s. nos igitur. et. s. vt autem. et. s. finimus.

d Permittentes. vt in pisa pte dicte conli. conti netur.

e Sub scena. te. id est. or. die. Accursus.

f Uolumus. sic C. de legi. et. con. l. leges et constitutio nes.

g Permutado. id est. irritando. Accursus.

h Maneant. vt. s. de non alie. s. si. nimus.

i Per medium iperiu. nota qd no possum habere ex mea psona nec ex alteri psona habere possus. sic. C. de viur. l. eos. s. fi. r. C. qd me. cau. si p impressionem. et ff. de leg. i. l. si mi chi. s. regula. et. ff. de viuca. l. labeo. r. ff. d. admi. re. ad ci ui. pu. l. ij. s. i. econ tra quandoqz qd non possim habere p me heo p sili um. vt. ff. ad le. fal. penales. s. fi. et. ff. de transac. l. r. post s. i. et. ff. que res pis. obli. pos. l. ari. ho. in fi.

k Ad eos. priuatos.

l Fiat. i. pmutetur res ecclie cu imperatore. et imperator ea det priuato.

m Licentia damus. sed. j. vt sp. lar. s. pe. colla. viij. tra. sed hec per il lam corrigitur in hac prima pte con stitutionis. Item no. fm istam con stitutionem qd ali quis sibi ius dice bat vt h. sic. C. vt vnicuiqz liceat si

Lgem scripsimus. vt. s. de no alie. s. nos igitur. et. s. vt autem. et. s. finimus.

folam autem comutatione per mittentem sanctissimis eccle si/ necno sanctissime maiori ecclesie huius felicissime ciuitatis: dum imperium accipere aliquid ab aliqua venerabiliu domuu voluerit. postea siquidem alia scripsim⁹ lege qua^c excepimus sanctissimam maio rem ecclesiam permittentes⁹ quasdam alienationes quas il la lex dicit. Quia vero cogno uimus eo qd aliqui prius con stitutionis capitulum quod de permutatione competentium rerum sanctissimis domibus ad imperiu scripsimus: ad arte legi contrariam conuerterunt: postulaueruntqz nos quidem a sanctissima ecclesia accipe re: his autem hec dare hinc ag gressi sunt multi quide simili bus petitionibus nitentes fa crā circūuenire pstitutionem. qd cū ergo gesta sunt a nobis vsqz ad presentē diem hec sub scemate⁹ quo nūc est valere vo lumus⁹ nullo permutando⁹ ho rum que iam a nobis cum san ctissima ecclesia in talibus cō tractibus gesta sunt: aut cum his qui hec a nobis percepe runt. **U** decetero autem sancimus nulli penitus vllam esse licentiam aliquid tale age re: sed illas solas valere pmuta tiones que in imperialem domum in hoc facte sunt vt: perpetuo apud imperium ma neant⁹ r non transferantur ad priuatum: neqz illaruz ius per medium i imperium ad eos⁹

ne iudi. sevin. l. ij. arg. contra. C. vt nemo in sua cau. iu. l. i. et de iudi. l. nullus. Item hic est argu. qd si rem meam ve do eo pacto ne alienes: qd si alienata sit possim apprehen dere. Vel dic hanc litteram intelligi qd apprehendent in iure per reiven. vel alias actioes. vt. C. de dona. que sub modo. l. i. sed pmiū veri⁹ puto.

n Hoc scema. l. ordinem.

o Priorem. vt. s. de non alie. s. si. nimus.

p A viris. lo quitur fm vulga re. nam quādo in uenimus magnuz factum nos dici mus hoc bene fuit factum a viro: sci licet. pbo. similit loquendi modus s. de triente et se misse. s. phidem⁹ autem.

q Bcha sunt. i. pfecta. vti nunc re mouere magne et fer tergiuerfandis vt. s. de non alie. s. alienationis.

r Illorum. scilicet viro rum.

s Prescriptioe. scilicet nisi centuz annoz fm al. vt. s. vt ec. ro. col. ij. vt hodie. xl. annis. vt. j. de ecclie. tit. s. p tempalib⁹. col. ix. r. j. hec conli. inno uat con. col. vi.

t Sancitis. vt. s. de non alie. aut permut. s. alie. r. s. emphiteosim. vt. qd ad. s. qui autez. r. s. si vero etiā per petuam.

v Adiuice. aka nisi interuenerabi lia loca no pot fieri perpetua. vt hic et. s. de non alie. s. si s. etiam: sed ho die comuniter fie ri potest in perpetuum. vt. j. de ali. r. emphi. s. licentia. Accursus.

x Decreto qd pe. sic. s. i. i. s. fi. in prin. sic. s. de ec. re. immo. ali. s. san cimus.

y Licentiam damus⁹ reue redissimis hyconomis res ap prehendere huiusmodi: et tra here eas rursus ad sanctissimā ecclesiam tanqz si nec ab iūtio contigisset permutationes ha rum ad imperiu factas: sed seruari hoc scema⁹ in perpetuum ex presenti die inchoatū. **D** m nibus que dudum (sicut predi ximus) post priore⁹ legem fm modum predictum gesta sunt raris manentib⁹: eo qd illa qui dem que sic facta sunt a viris⁹ gesta sunt⁹. Nūc autem quidā volunt illozum⁹ exemployentes et nobis esse molesti: r san ctissimā maiore ecclesia hui⁹ felicissime ciuitatis circūueni re: qd per oē tps nullo mō fie ri volum⁹. Sed et si fiat qlibet scemate hoc etiā infirmū esse: et a sanctissima maiore ecclia in ppetuū vēdicari: nulla ei tē pous prescriptioe⁹ in hoc obij cienda. **I**llud quoqz sancimus vt alijs oibus de iure em phiteoseos sacitis⁹ r i sanctissi ma maiore ecclesia et in alijs omnibus venerabilibus domi bus proprium robur habenti bus/ licentia sit sanctissimis ec clesijs et venerabilibus domi bus adiuice⁹ r emphiteosim perpetuam agere: decreto⁹ qd pe⁹ hic faciendo. excepta quidē hic sanctissima maiore ec clesia in hac celebrata emphi teosi: vt non ad priuatam per sonam extendi omnino possit.

Tua igitur beatitudo que iussa sunt a nobis custodiat: et his qd sub ea metropolitana sedes habēt faciat manifesta. vt et ipsi que nobis placuerūt cognoscentes nichil horū priuicari presumāt: erit eni vni uersis a deo iudiciū: et exinde

ne iudi. sevin. l. ij. arg. contra. C. vt nemo in sua cau. iu. l. i. et de iudi. l. nullus. Item hic est argu. qd si rem meam ve do eo pacto ne alienes: qd si alienata sit possim apprehen dere. Vel dic hanc litteram intelligi qd apprehendent in iure per reiven. vel alias actioes. vt. C. de dona. que sub modo. l. i. sed pmiū veri⁹ puto.

n Hoc scema. l. ordinem.

o Priorem. vt. s. de non alie. s. si. nimus.

p A viris. lo quitur fm vulga re. nam quādo in uenimus magnuz factum nos dici mus hoc bene fuit factum a viro: sci licet. pbo. similit loquendi modus s. de triente et se misse. s. phidem⁹ autem.

q Bcha sunt. i. pfecta. vti nunc re mouere magne et fer tergiuerfandis vt. s. de non alie. s. alienationis.

r Illorum. scilicet viro rum.

s Prescriptioe. scilicet nisi centuz annoz fm al. vt. s. vt ec. ro. col. ij. vt hodie. xl. annis. vt. j. de ecclie. tit. s. p tempalib⁹. col. ix. r. j. hec conli. inno uat con. col. vi.

t Sancitis. vt. s. de non alie. aut permut. s. alie. r. s. emphiteosim. vt. qd ad. s. qui autez. r. s. si vero etiā per petuam.

v Adiuice. aka nisi interuenerabi lia loca no pot fieri perpetua. vt hic et. s. de non alie. s. si s. etiam: sed ho die comuniter fie ri potest in perpetuum. vt. j. de ali. r. emphi. s. licentia. Accursus.

Novella
- 56

A tres que vocantur insinuatia: una. als insinuatia. 7 quid sit hoc dicitur in rex. Je. S. fan. cuius.

Lurias ad tuaz beatitudinē. loquitur archiepo. re. sic ciuitat. cui dirigitur hec con.

C Illic ecclesijs id est ecclesiasticis personis. als est in littera cleric. 7 tūc plana est.

In omnib. scz ecclesijs constātinō. cum. nā localis videtur hec cōstiti. vel dicitur alijs ecclesijs per totuz orbem.

Insinuatia. huius autē oblatio sic vocabatur.

Illā. accipit rem auram.

Introire. sic s. de tabel. S. i. f. Accursius.

Dissus est. i. electus vt mizat. Accursius.

Auaricie. sic s. vt iudi. sine quo. suffra. S. cogitatio. Accursius.

Maioris. nēpete sancimus.

Defunctioes. id est substitutio: nes: quasi dicarvt vnus fungatur loco alterius defuncti. Accursius.

Et ministreria. id est ministros et facit. C. de epis. 7 de. l. si quēq. 7. s. quomō oport. epis. S. sed neq. sed S. J. de fan. epi. S. pro consuetudinibus. col. ix. sed illa forte loquitur in episcopis tantum. hec autem in alijs clericis. Vel illa prestantur ex consuetudine: hec autem

penas si quid pter hec aut ipse egerint: aut agi pmiserint.

Et ea q vocant insinuatia super clericis in maiori ecclesia quidem duntur: in alijs autem ecclesijs penit. nō denf.

Insinuatia nō possunt exigi a clericis ordinat. exceptis his qui sunt ordinati in maiore ecclesia a quibus fm cōsuetudinē accipere licet. Bar.

Impator. Ju. augu. mēne archiepo regie ciuitat. pstatino.

Lurias aditiones suscipientes. hāc legē dirigere ad tuam beatitudinē. nē iustuz existimauim. Qui enī ordinatur a tua reuerētia clerici in sanctissimis ecclesijs absq. tñ sanctissima maiori ecclia oim patiunt crudelissima nō suscipiētib. eos illic ecclis. añq. quātū voluerint accipiat aurum: nouim. hoc ex frequentib. aditionibus de hoc factis nobis.

Sancimus igitur beatitudinem tuā hoc validissime custodire: et siquidē consuetudo est dare eos qui ordinantur in sanctissima maiore ecclia hoc eis pberē. nichil enī de his q. dant in sanctissima maiore ecclesia nouamus. pterea vero in alijs omnibus nulli i. eis clericorum licentiam esse penitus pro his que vocantur insinuatia aliquid ferre. Sed et si quis tale aliquid egerit illū quidē priuari sacerdotio: illi autem officium introire q. misus est: et hanc eum auaricie ferre mercedem. custodire vero hoc etiā deo amantissimos defensores sanctissime maioris ecclesie: penā formidātes decē librarū auri si qd. homum neglexerint: sed gratis omnia pcedē. Deinde etenim defunctio nes: et ministeria non perventionem. nec per mercationē

fieri aliquā volumus: sed pure et citra redemptionem. sic enī rei digni sient nulla venditione ac mercatiōe faciēda. Tūc igitur beatitudo et qui postea in pontificalib. accefferint sedibus q. a nobis ordinata sunt et p. hanc declarata sunt legē opti effectuz tradere festinet.

Clerici qui recedūt alijs pro eis subrogatis prebeant emolumēta: recedētes aut remeare volētes nō suscipi. et vt si quis edificans ecclesiā: aut aliter in eadē seruientib. ministrans emolumēta voluerit ali quos clericos istituere: nō fortuite eos: sed probatione sanctissimi patriarche suscipiat.

Impa. Ju. augu. mēne archiepo constantinopolitano.

Clerici cōtinuā residentia in proprijs ecclesijs facere tenentur nec debēt recedere: vel alij in eorum locum subrogantur cum eorum emolumētis et recedentes et postea remeantes suscipiēdi non sunt nec eis emolumēta debēt restitui. B.

Lurimi sepe clerici q. bus dā orationis obseruientes domibus: aut etiam forte ab aliquibus prius instituti ministrantur eis ab aliquibus solēnes expense: deinde separant semetipsos diuini omnino sacris propter q. ipsi nouerunt causas: aut pro qualibet occasione recedunt. oino a sanctissima in q. cōstituti sunt ecclia. Sācim. igit. non ex hoc fieri prohibitionē sacro ministerio sed alios subrogari a deo amātissimis epīs q. bus ipse pstatute sunt ecclie: 7 eos hoc accipere: nō enim volum. aliqb. dari lucra q. iā eis p. ipsos aut ppter ipsos expēdeban. scripsimus ecclis: qm nolim. p. quālibet occasionez

pieter consuetudinem exigebantur.

Clerici re. hec pars expedit. J. vsq. ad. S. illud. Accursius.

Prebeant. scz qui prebere soliti erant. vt pater Je. p. C. Et vt si quis hoc dicitur. J. eo. S. finali.

Lurimi sepe clerici q. bus dā orationis obseruientes domibus: aut etiam forte ab aliquibus prius instituti ministrantur eis ab aliquibus solēnes expense: deinde separant semetipsos diuini omnino sacris propter q. ipsi nouerunt causas: aut pro qualibet occasione recedunt. oino a sanctissima in q. cōstituti sunt ecclia. Sācim. igit. non ex hoc fieri prohibitionē sacro ministerio sed alios subrogari a deo amātissimis epīs q. bus ipse pstatute sunt ecclie: 7 eos hoc accipere: nō enim volum. aliqb. dari lucra q. iā eis p. ipsos aut ppter ipsos expēdeban. scripsimus ecclis: qm nolim. p. quālibet occasionez

Nouerunt. ideo obscure loquitur: vt etiam malam causam detelligere. sic. J. qui. mo. na. effi. legi. S. 7 quidam. col. vij. 7. ff. ad mace. l. i. ibi. quid amplius 7c.

Et eos. subrogatos.

Lucra. que dabantur his qui recesserunt.

Eis. scilicet clericis recedentibus.

Per ipsos. i. instituentes eos: ita hec lex est arg. immo expressum cōtra ecclesias italie que semper habē canonicos pauiores q. sit statutum in eis. 7 alij canonici vsurpāt qd. deficientibus dari deberet. 7 facit. s. de men. or. de. S. i. f. 7. s. quomodo oportet epi sco. S. sed neq. a. C. propter ip.

Nov.
- 57

fos. scilicet recedentes.

a Remeare velle. als remeantes. et tunc dic velle scilicet suscipere. als remeare. et facit. ff. loc. l. si in le. §. colon.

b Ministrantibus. ministrantes possunt appellari de servientes ecclesie. vt. §. p. x. vel illi qui ministrat prebendas. qd est verius: vt ex tenore littere sequentis apparet p. sentib. ec.

c Lucrari. vt dicat se nolle dare primis vel subrogatis.

d Edificas ecclesie. sic. §. vt nulli fa. orato. do. §. i. colla. v. sic. §. de ec. ti. §. si qd. sic. §. de. sa. epi. §. oratorij. col. ix. Accursius.

e Potestatem. q. d. vt hoc sit i. potestate sua.

f Tractari. scz conuenit subaudi.

g Plus am. me. no. sic. §. vt de. er. si. n. me. cle. §. fna.

h De his q. ingrediuntur. hec p. ma pars expedit. §. eo. v. §. ad. §. illud etiam videamus. ec.

i Et q. p. scriptura. hec p. ma pars expedit. §. eo. §. illud. ec.

k Et de iureiurando. hec tertia expedit. §. eo. §. h.

Volubile hoc. id est varietas negotiorum vt subicit in fine huius responsi.

m In idem. sic. §. de cons. et. vte. fra. in prin. Accursius.

n Fit quidem. scilicet aliquid noui. Accursius.

o Nunq. scilicet in idem vel in perperum. Al.

p Iudicatur. repetit introducit

lucru aliquid facere ex alioru fraudatione: sed que ab initio ministrabant semp dari z non sacrum ex hoc ministerij corrupti: no existete licetia postqz statuti fuerint aliqui p prioribus clericis: aut a sanctissimo patriarcha aut a prouincialibus episcopis/ rursus recedentes denuo remeare velle z expellere subrogatos: et cogi duplicia ministrare eos qui faciunt talem expensam dare etiã subrogat: z denuo remeare uolentibus: sed illos quidem reuertentes no suscipi. Quivero post decessum priorum statuti sunt eis dari emolumenta nullo vero hinc ministrantibus accessu talia lucrari nitentibus ex sua substantia omnino presentibus his qui ab eis statuti sunt emolumenta: et omnes expensas heredibus eorum z successoribus sciētibus/ quia si etiam post hec fraudauerit certa possessio deputabit ex eorum substantia sacris nostris priuatis vt hinc ministratio eis fiat. Illud quoqz ad honore z cultu sedis tue decernimus: vt si qd edificans ecclesie aut etiã aliter expēdes in ea ministrantibus alimenta, uoluerit aliqs clericos statuere: non esse ei fiducia vllã quos vult per potestatem deducere tue reuerentie ad ordinandos eos: sed examinari a tua sanctitate sententiaqz tua z qui pontificalem sedē rexit: semper hos suscipere ordinationē qd si tue beatitudinis: z qd postea oportuni videbunt existere/ z dei ministerio digni vt no pphanentur sancta dei (hoc videlicet qd sacris sancitur eloquijs) sed intacta hec z ineffabilia tremendaqz constituta:

aliquem tumultum.

q Correximus. vt. C. de temp. ap. l. si. §. illud.

r Et personam. facientes. s. fatidando iudicio silli. Et satisfic not. q. satisficere debet iterum in causa appellationis iudat iudicio silli. nec miru: quis pua satisficatio est finita ex quo rã ap-

sancte z deo amabiliter z uenerande tractari. Que igitur placuerunt nobis z per hanc sacram declarata sunt legem beatitudinem tuã seruare perpetuo sancimus: cognoscentes quia no minus nobis cura est sanctorum ecclesiarum cõseruare utilitate qz ipsius aie.

De his qui ingrediuntur ad appellationem: z quando per scripturã manus proprie fiat collatio litterarum: z de iureiurando dilationis z vt coniungatur iuramentum calumnie.

Imp. Ju. Au. Jo. p. p. scdo.

Appellanti ad appellatione exercenda statuit annus: ex cã biēnijs. Itē appellatore i biēnio cãm derelinquēti cõcedit victori cã vnus mēsis super ea psequi vt sua iurmet in vtroqz casu appellatorē i expensis cõdenādo. neutro aut psequente snia remanet firma his obtinentibus in causis futuris ac etiaz pendentibus nodu finitis. h. d. bar.

Volubile hoc est humanum et quod manere in idem nunqz ualens: sed fit quidem semp/ manes autem nunqz z legislatio nibus itroducit aliqum tumultum et his que uidentur se habere recte et firme posita iudicantur: sed et ea que subtiliuz obfuatione cauta sunt plerūqz turbant emergentiū uarietas causarum. Scimus eni qz dudum correxim quod male z dolose circa appellationes agebatur: quia hoc solo vt cognitionem introducerent in iudicium appellantes contenti et personam facientes firmam: aut per vnã partem/ aut etiã p cognitionē (hoc ei idifferēs ē)

est finitum primu pellans iudicium. vt. §. de exhi. rei. §. suscepro diximus. z ita est pro opinie nostra qui dicimus causam appellationis esse aliam a prima. nam z testes de nouo inducunt. vt. C. de ap. eos. §. si qd autē. et C. de tēp. ap. l. per hanc. et dicim. §. de testi. §. qui uero testes. vel die firmat persona scz procuratoris. quia uult agere per procura torem in causa apputa satisficādo p eo iudicatum solui: et similia. vt insi. de satisfic. §. fin autem per procuratorem.

f Per vnã partem. id est pte tante sicut pbita dicta firmatio. vel etiam p cognitione: id est pte sententiaqz parte. vel melius vt puto per vnã partem. id est siue pmutat vni pti qd de cõfirmatione iudicij pmutat: siue etiã per cognitionem. id est siue ipsi iudici fuerit pmissum: siue ex cuius stipulatione utilis actio queritur. vt. ff. rem pup. sal. fo. l. ij. et. iij. i. respō. et hoc etiã hic subicit.

t Hoc enim in differens. id est no refert quo ad efficaciam actionē que rendam vtrum ipsi pari sit promissum aut iudicis: siue cognitori vt dictum est.

hac secunda de hanc pte pte Nouella 49

a Non valenti. i. victori.

b Correximus. vt. C. de tēpo. ap. l. si. illud.

c Deputantes. scilicet nos.

d Scdm se. i. p

causa sua tantū.

e Cōmunif. id

est in cā cōi quam

etiā intendere po-

test sine mandato

vt. C. de pfoz. eius.

li. l. ij. Vel dic s; se

.i. ipse tm cōmuni

terve. i. vna cū alte

ra parte. s. aduer-

sa. Accur.

f Intra. scz an

num.

g Et mereat.

appellans.

h Relinquat. s.

iudex ea que sunt

iusta. vel non relin-

quat appellās ea

agēda in cā appel-

lationis sine pui-

sione. i. quin pui-

deat vt finiat infra

annum.

i Adijciētes.

scilz nos.

k Annū. scilz.

vt itā sint duo fa-

ta. i. duo tpa in q-

bus appellatio fa-

tū. i. mortē siue si-

nē recipiat. vt. C.

de tēpo. ap. l. si. illud.

l. i. si. nemo.

l. Cōmuni le-

ge. scz supradicta.

C. de tēpo. ap. l. si.

illud.

m S; plurimi.

victores.

n Denūciaffe.

vt procederent in

causa.

o Appellātib^o.

id est cognoscenti-

bus de appellatio-

ne. Accur.

p Occupatio-

nes. sc. ff. de. pecu.

l. si filius. s. fi. et. l.

aut. r. l. h; ditas. r.

l. vel iudicio. et. l.

aut legari.

q Alij nomi. scz

appellantes.

r Nauigare.

sc. ff. si quis cau. l.

ij. s. si quis in iudi-

cio. r. s. quod dixi-

mus. r. s. si qe th.

relinquebant autem causam r victori omnino erat inexplicabilis victoria non valēt neq; his que erant iudicata frui ppter appellationem: neq; appellationē examinari posse ppter absentiam appellantis.

Hec nos dudum sancientes correximus annū quidem deputātes appellationem offerenti: siue ipsēm se ingrediti siue cōmuniter: quatenus itra hoc litē exequatur: et mereat que iusta sunt: r nō relinquat ea sine prouisione. Deinde ppter clementiā si p occatione iudicis appellatio prologet: aut per aliā quālibet cām inuitabilem etiā aliū adijciētes annū postq; nisi litē compleuerint ratam manere victoris finiam sancimus. Hec itaq; placuerūt nobis et in cōi lege conscripta sunt: r obtinere legem hanc volumus r obseruationē illi. Sed plurimū interpellauerūt nos dicētes se quidē denūciaffe appellanti-bus r voluisse litem examinari: non tamen ab ipsis iudicib; impetrare valuisse ppter quas dā forsā inuitabiles occupationes. Alij q; etā ventoz imensitate accusauerūt: r q; nauigare nō licuisset de puincia cōtrarijs flantibus vētis: p terrā nō venire nō valētes ppter inopiā: aut certe q; in inuilam cōmanentes aliter nisi p mare venire non poterāt: et ppterea non valuerunt examinare vsq; ad finē negocium: neq; secūdo anno: r quidā tempestatū acerbitatem: alij languorē inuitabilem: que oīa ex ipsis agnoscimus rebus nobis insinuat. Unde nos hec iuste mouerūt r legē trāscendere nolētes: r his qui per talem quandā fortune circuentionem ledūtur dare

f Jure. puta per in integrum restitutionem forte ex generali clausula si qua iusta causa rē. vt. ff. ex qui. cau. ma. l. i. s. fi. r. ff. de iti. actus pu. l. i. s. si qe autem propter

presidium possibile cupiētes. Quid ergo agere oportebat: nisi ad legem aliam respicere que digne causā iuuaret: obseruatio siquidē reliqua predictē legis nostre sicuti predicti mus p omnia custodiatur. Si vero pro veritate inuitabile quoddā euenerit: r qui appellationis litē exequitur non obferuet: r licet ingressum r fatalem fecerit non occurret periclitetur biennij vel cōpendij tēpus: tunc cōfirmari victoris sententiā: qd etiā prior nostra dicit lex cū quadā subdiuisione quā in presenti adijcimus.

Quia em victores iubem; immensitatem tēporis fugientes his qui appellationē quidē r per fatalem ingrediūtur. non tamen ulterius examinationē quidē subire volunt: aut etiam in medijs certaminibus relinquit eam: propterea paruo quodam victores minuentes considerauimus bene forte quod decet. volumus etem eum qui vicit causam si voluerit pro veritate firmari sententiā: non ex ciruentione nec ex tēpore quodā sed ex ipsa rerū veritate (etiā deserēt eo qd appellationem obtulit) ingredi: et hoc ip; accusare r querere desferre: r siue inuenire eum valuerit: siue ille nō appareat: suas allegationes deducere ad medium. quippe biennio instate ad finem tamen ita vt vnus forte supsit negocio mensis: r siquidē apparuerit superior: firmā esse sententiā: si vero inferior: circa certamina: etiā eo qui appellationē obtulit et fatalem ingressus est non obseruāte cāz) suscipiat ex iure decretū: illo tantūmodo a die cto: vt siue obtineat cām is qd etiā prius vicit: siue circa eā mior iue

et facit. r. vt spon. lar. s. hoc quoq; col. ix. Vel dic necesse est aliā legem respicere. s. hāc no uam. vt. l. prior. s. quia enim.

t Legis nfe. C. de tēpo. appel. l. fi. r hoc nisi iusta causa impediatur subijcit.

v Obseruet. scz iudicium appellationis. Al.

r Et licet ingressus fuit r venisse mel coam iudice appellationis r fatalem fecit: id est primum annum appellationis trāfire permisit. et non occurrit id est non venit postea: adhuc tamen subaudi periclitet tēpus: id est curat tēpus cum periculo tamē appellantis. r hoc compendio biennij.

y Adijcimus. id est dicimus.

z Fugientes. i. obijcētes s; Al. vel dic distrabentes a his rē. vt subijcit.

a Instante. sc. C. de iudi. l. prope randum. s. huiusmodi.

b Superior. id est melior in causa vel potior in iure.

c Firmam esse sententiā. scilicet sancimus.

d Certamina. id est malam causam habēs. r subaudi apparuerit. Accursus flo.

e Suscipiat. scilicet appellās. Accursus flo.

Accipere, quia victus victori in expensis condennatur
 vt. C. de iudi. proferendum §. sin autem reus.
Bvincere, sic. C. de iudi. pperandū §. sin autem reus.
Cfruat. absens. d. Quibus. scz expensis.
Eoccurrit. et ergo voluntatis quod proxi. dixit. vt actor
 debeat se igerere:

sed stultus est si va-
 dar: cū eo nō eunte
 snia pūa firmat:
 vt hic. sed forte ire
 vult est aliq̄ petat
 plura in cā appel-
 lationis q̄ potest
 si sūt accessoria p̄n-
 cipali. vt. C. de ap-
 pellatiō. l. amplio-
 rem. §. in refutato-
 rijs. Itē ⁊ nouas
 forte vult victor in-
 ducere. p̄bationes
 vt. C. de tempo. et
 re. ap. l. per hāc le-
 gem. Sed qd si iu-
 dices copia nō ha-
 buit: Respon. non
 currit tempus ap-
 pellatiōis. vt. i. vt
 spō. lar. §. hoc quo-
 q̄. Itē et in alio ca-
 su nō currit tēpus
 quādo scz appella-
 tio est corā p̄ncipe
 vt. s. de appel. §. ij.
 itē in tertio. f. quan-
 do interim tracta-
 tur causa eadē co-
 ram arbitris vt. i.
 de appel. §. fina.
F Et spacijs. vt
 infra decē dies ap-
 pellent. vt. i. de ap-
 pel. §. i.

G Cōtingit iā
 tante cōpositiōne
 hui⁹ cōstitutiōis.
H firmas. f. le-
 ges antiquas. al.
I Decreto. l. iu-
 diciali.

K Eandē. sicut
 dictum est. §.

L Monstraue-
 rint. si actor obti-
 nuit in prima cau-
 sa et i causa appel-
 lationis habet p-
 bare de iure suo si
 cur ⁊ in p̄la. ⁊ fm
 hoc littera bñ stat
 cum omnia eē de-
 beant in p̄stinū
 statū. vt. C. de ap-
 pellatiōibus. l. appella-
 tiō. si autem in p̄ncipali causa
 obtinuit et sic fuit absolutus et actor appellauit: tunc si

niatur: expēsas ei modis oib⁹
 post appellatiōis ingressu⁹ fa-
 ctas dektor p̄stet. siue nāqz ob-
 tineat cām occasiōe expēsarū
 siue hoc ipsum q̄ etiā vincit
 recte iustū est etiā expēsas ac-
 cipere: siue mior inueniat eo
 q̄ omnino ille deseruit ⁊ cōti-
 git eū etiā deserētē vincere: ⁊
 expēsas quidē p̄stet. snia vero
 fruaf⁹ gratias agēs deo ⁊ p̄e-
 senti legi ita iusticiā sibi seruā-
 ti et tārūmō in expēsas dāni si
 cant: quib⁹ nō lex sed ip̄e ab-
 sens se damnificauit. Si vero
 neuter occurrit neqz victor ne-
 qz vict⁹ q̄ etiā fm fatalē igres-
 sus postea deseruit/ snia victo-
 ris maneat firma oibus reliqz
 super appellatiōib⁹ scriptis le-
 gib⁹ existētib⁹/ et i spacijs tē-
 porū ⁊ i alijs. hāc enī legē spe-
 cialiter sup his qui post igres-
 sum fatalis factū deserūt po-
 nimus: nichil aliarū legū ⁊ tē-
 porū appellatiōnū neqz p̄i-
 mētes neqz p̄mutātes. firmas
 igitur eas etiā p hāc ponētes
 legē. Illud quoqz determi-
 nare optimū est: si quidē victo-
 res cōtingit iā sentētiā p̄me-
 reri firmas declarantē eorum
 victorias his frui. nichil enīz
 horū que iam terminata sunt
 cōmouebim⁹. Si vero hactē-
 nus pendēt biēnio instante et
 nōdum transacto et nondū de-
 creto firmante etiā iste eandē
 mereant examinationē: et ita
 potiant victores sētērijs si eas
 recte habere monstrauerint!

**Et documentis publicis so-
 lis ⁊ nō priuatis cōparatio sic
 n̄ debet: sicut i documentis pu-
 uatis quibus aduersari⁹ pro se**

militer habet actor probare in causa appellationis sicut in prima per p̄callegatam. Let quod dicit hic victo-
 rem probare: prout refertur ad reum victorem intellige
 qd est coipso q̄ non probatur contrarium. sic. C. qui mi-
 non pos. l. super seruis. et de hoc dic plene vt no. C. de ap-
 pel. l. hi qui i frau-
 dem §. illud.

**vt: et ex documentis que et ar-
 chiuo publico proferunt ⁊ pu-
 blice habēt testimoniū iureiu-
 rādo de calūnia p̄lato. Bar.**

Illud etiā iudicium hui⁹
 oportere adijci legi: qz enī du-
 dum scripsim⁹ legē volentē
 ex proprie man⁹ scriptura nul-
 lam fieri cōsp̄ationē: s; ex so-
 lis documentis publice cele-
 bratis. videm⁹ autē causarū ex-
 perimētū agere p̄petētī corre-
 ctione in lege ⁊ ex hoc ipso litt-
 gantiū inuenim⁹ experimento
 emēdare eā fm hoc volumus
 scema. crebro nāqz p̄ferens q̄
 dam cuiusdā manus documē-
 tum: et ex ea faciens aut cōuē-
 tionem aut suarū allegationū
 p̄bationē/ cum eiusdem man⁹
 aduersa ps ptulisset litteras
 ⁊ legitimā probationem exin-
 de vellet fieri ex quib⁹ ipse ad-
 uersarius illud obtulerat. Il-
 le vtebat lege: qz oportet ex
 publice confectis documētis
 fieri comparationem ⁊ non ex
 alijs que a quoqz scribuntur.

Sancim⁹ si qñ aliqd tale cō-
 tigerit et quispiā voluerit fm
 eas que ab aduersario prolata
 sunt litteras fieri examinatio-
 nem: nō accusetur hoc tanq̄
 non recte factum sit. cui enim
 et ipse credidit: et quod ptulit
 is corā quē ex quod suas affir-
 mar allegationes hoc nō accu-
 set: neqz phibeat cōparatiōnē
 litterarū ad eū fieri licet cōtin-
 gat esse documētū manu cu-
 iuscūqz p̄scriptū. neqz enī iste
 sibi f̄sistit: ⁊ q̄ affirmavit hec
 accusabit. Si nō etiā ex publi-
 cis archiuis p̄feratur charta
 veluti desuscēpto mēse glo-

se casus genitū vel datū si apoc̄ ha fuerit prolata de
 mensa. Accursius.

Legē. vt. C.
 de fide instru. l. cō-
 parationes.

Scema. i. or-
 dine.

Manus. scilicet
 cer p̄uate puta pro-
 duc; litteras tuas
 p̄ me: ego eas con-
 fiteor ⁊ contra te quas
 dico te fecisse. et id
 probō per compa-
 rationem earū q̄s
 induxisti corā me
 idem dico et si alte-
 rius litteris puta
 ticij vtaris contra
 me: ego eisdem
 ticij volo me tueri
 vt. i. subijcit ibi: s;
 contingat ⁊ c.

Legē. predi-
 cta. C. de fi. instru.
 l. cōparationes.

Examinatio-
 nem. id est compa-
 rationem.

Contra quē.
 id est corā aliquē
 et facit. s. de iure-
 iur. a mo. §. i. et. C.
 de non nu. pe. l. ge-
 neraliter. et. C. de sen-
 ten. et inter. l. pe.
 Accursius.

Resistit. i. resi-
 stere potest. et fa-
 cit ad hūc. §. i. de
 fide instru. §. si ve-
 ro mouatur. cum
 sequentibus. §. col-
 la. ix.

Archiuus. hoc
 expone vt. s. de de-
 fen. ciui. §. i. col. ij.
 Accursius.

Desuscēpto.
 hoc expone vt. s.
 de man. p̄m. §. co-
 ges.

Mense. hec
 mensa huius mē-
 sis fuerit prolata de

a **C**loriosissimorū p̄fec. vt i nouellis fiat cōparatio ex publicis scrijs. sed et quod ex publicis monumētis. placū fuerit hoc quoq; idoneū esse videat. ad cōparationē quip̄ p̄cū publico testimonio cōfirmet. vt in nouellis. Al.

b **C**estimonium. nō q̄ sit. publicū instrumentū iā enī nichil adderet legi codicis. sed pro eo est ac si diceret publicū vt fiat cōparatio.

c **C**ollatiōes. i. cōparatiōes.

d **C**omparatiō. ad est cōparatiōes litterarū facientium. vt. C. de fide instr. l. cōparatiōes.

e **C**uia igitur. legem. vt. C. d. iur. cal. l. ij.

f **C**oncedētes. id est nulli concedimus causa contentiōis litigare. Vel dic nulli r. mitimus hoc sacramētū. vt. C. de iur. cal. l. ij. sed quia

sed s. ff. de iur. iurando. l. i. iusurandum s. hoc iusurandum. Dic ergo hec corrigittillam Vel dic illud speciale cum expresse correctū non inueniam. vt. s. de adm. of. s. i. Item cōtra. l. col. x. vt clerici iurare non compel. in fine. Sed illud est speciale in clericis vt non iurēt de cal. fm. l. frederici predictam.

Accursius.

g **C** frequenter. vt. s. de iur. cal. l. i. Accursius.

h **C** putans. probationem. item et alia dicuntur in sacramento calūnie qd̄ dic vt dicemus s. vt lit. iurent. in pun. constitutiōnis.

i **C** Quæserit. hic duos regū diuersos accusatiuos. Accursius.

k **C** Nequaquā. in eo qd̄ dicit non iurandum postea ex quo semel est iurātū

riofissimorū p̄fectorū: nouim⁹ etiā aliqd̄ tale q̄situm et qd̄ ex publicis archiuis p̄fertur z in publicū h̄z testimoniu⁹ etiā susceptibile hoc esse ad collatiōnes manuū ponim⁹. vbiq; enī falsitatis peccatū odio habētes iusurādū et prebere discutētes et eximētes litteras sanctim⁹: z ex publicis solūmō do cumētis cōparatiōne fieri permitimus. Quapropter valeat per oia lex illa presenti subdiuisione delata ei iusurādō tamē p̄parantiū modis oibus p̄hibēdo. **Q**uia igit nos p̄ reuerētia litigantiū volumus mox in principio litis iurare litigātes. actores qd̄ q; nō calūniātes inferant lites: fugiētes vero q; credunt satisfactiōne cōpetēter se facere et nō cōtentionis z hāc cōmunē possumus legem cōtra oēm psonam modis oibus hec nulli p̄cedētes. **I**llud quoq; adijcimus vt si q̄s p̄bationē petierit quāq; suoz sermonū aut litrerarū iuret pri⁹: q; nō dilatiōnis cā hoc agit: multi nāq; sola iniurie causa et maxime super nobilib⁹ mulierib⁹ siue literarū p̄batio obijciatur siue alia q̄libet cā ad iusurādū hec p̄currūt: vt in vno negotio frequētē iusurādū prebeatur

Sancim⁹ igit hāc perimentes iniuriā z nolētes crebro in eodē negotio iusurādū p̄berri: vtraq; pars dū vna qd̄ de calūnia sacramētū p̄berit / alia vero q; iustā putans reluctatiōne esse litis / adijciat q; i tota lite sicubi q̄s ierit probatiōnes aduersariū suū nō p̄ occasionē dilatiōis hoc facit: sed

est contra. ff. qui fatidā. cogan. l. de die. s. ff. de eden. si quis ex argenti. s. erigitur. et. C. de iur. cal. l. i. et. ff. de iur. i. iusurandū. s. q̄ iusurādū. in pun. sed p̄dicta habent locum iure veteri quando septius iurabatur. vt. s. co. s. utē contra. de resti. s. s. h̄o deducēs. z. i. de fi. instr. l. cōparatiōes. et. s. eo. s. illud etiam. in fi. potest dici qd̄ a pun. iuratum nō erat in predictis contrarijs legib⁹ hic autem iuratum erat vt patet hic ex ipsa littera. Vel dic q; iuravit se nō petiturum probatiōnes superfluas ab aduersario. at hanc aut. licet per l. codicis hoc iuret in eo q; iurat non calumniandi animo litem mouere. Immo etiam qd̄ p̄ est nec per illam iurat se nō calumniari nisi quo ad p̄ncipiū causę: vnde potest et postea calūniari. vt. ff. de dam. inf. qui bona fide. s. si quis stipulatus. unde iurare debet vt in dñis. l. contra. dicitur. vel verius illa sunt specialia. hoc autem generale. non autē placet vt hec corrigat. Itē not. hoc generale q; sufficit semel. iurare. sic C. de iur. deli. l. ff. s. sed q; quidam. arg. cōtra. ff. de leg. ga. ij. fideicomis. fa. s. si q̄s decem.

p̄veritate necessariā sibi a suo aduersario exhibendā putans p̄bationē: z si hoc iurauerit sacramētū nequaquā penit⁹ (licz crebro requirende sint p̄bationes) ab alterutra pte expeti sacramētū: sed dari p̄batiōes z nō crebro cogi quēq; sacramēta subire generaliter semel huiusmodi sacramento p̄hibito.

Que igit v̄sa sunt nobis et per hāc sacra declarata sūt legem: tua celsitudo oib⁹ faciat manifesta edictis a se directis vt omnes agnoscat que nobis sunt placita.

Quā in priuatis domib⁹ sacra mysteria nō fiant.

Prohibet celebrari i domibus sine licētia superioris: oratoriā vero cā oratiōis gmittit habere: et in eis clericos cōuocare. hoc dicit Bar.

Impera. Ju. aug. Jo. pre. p̄. secundo.

Prius sanctū est legib⁹ nullam penit⁹ esse licētiā domi⁹ q̄ sacratissima sunt agere: sed publice sinere procedere incredulitatē et dei culturā fm̄ sanctionē de his sacris actib⁹ traditam. Et nos autē hanc in presenti ponim⁹ legē: quā cū oī cautela tenere volumus. **O**mnib⁹ enī interdici⁹ magne huius ciuitatis habitatorib⁹: magis autē etiā totū n̄re ditiōis⁹ in domibus suis habere quas dā quasi oratiōnū domos: z in his sacra celebrare mysteria: et hic fieri q̄dam catholice z apostolice tra

C in priuatis domibus. vt. C. d. epif. et cle. l. cōuentuā. et. C. de here. et. ma. l. iij.

T prius. doc. mi. s. z priuatis. **D**itiōis. i. iur. ridditiōis.

Domibus. s. z priuatis.

Nonella - 58.

a Extranea. vt C. de sum. tri. l. iij. **b** In sacris. id est predictis suis q̄ quāsum ad deum quasi sacrata sunt **c** Wyserij. vt cātate missam vel celebrare sacrificiū **d** Amabiliū. episcoporū scz voluntate. **e** ficit motu. i. arbitrio ipsius imperatoris punientē **f** Deducenē. facit. C. de epi. r. de. l. cōuenti. C. de eun. l. i. C. de here. r. man. l. iij. et. C. de sal. mon. l. i. s. cuius. r. C. de. paga. l. fi. **g** Contingit. tē potē huius consilii tūonis. **h** Tres mēses. J. vt facit noue cōstitū. s. vt autē. col. v. contra. Sol. hoc speciale. **i** Queracium. scz amatores alio veri tatis. sic. C. de lege fu. can. tol. l. i. **k** Unitatem. sic C. de sum. tri. l. iij. **l** C. de p̄s. i. r. c. hec p̄s pars ex p̄dit. i. eo vsq; ad s. illud. **m** Et vt cōsiliarij. hoc expedit. J. c. s. illud. vsq; i. fi. **n** Varietas. i. ne cessitate imnente. **o** Et seruos alio. ergo sui p̄s et milites: sed cōtra C. q̄ mili. non pos. super seruis. s. dico q̄ hec dicitio alio non implicat sicut in diuina scriptura crucifixus ē Iesus et alij duo nequam. sic. s. de man. p̄n. s. epoz. et. col. iij. et. ff. de p̄ocu. non solum. s. quentur. **p** Potestate. i.

tionē extranea. Sed siquidē domos ita simpliciter aliq̄ habere putāt oportere in sacris suis oratorijs videlicet solius gr̄a et nullo celebrādo penit̄ hōy q̄ sacri sunt mysterij hoc eis pmittim̄. Inuidia enī nulla est si volūt citra hec h̄re habitacula q̄dā et in eis tanq̄ in sacris orare: alijs autē oib̄ abstinere. nisi tamē in eis voluerint aliquos inuitare clericos: hic quidē sanctissime maioris ecclesie et sub ea sanctissima rum domuum volūtate ac p̄batiōe sanctissimi archiepiscopi ad hoc deputatos. in puincia nō deo amabiliū epozū nulla nouitate sedi ei⁹ beatitudinis ex p̄nti nra lege faciēda circa existētia et qlibet modo in ordinationib̄ aut gubernationib̄ bus hic aut in puincia iura: s; oib̄ etiā p̄petētib̄ ei qlibz mō et tpe ratis munc et in reliquū oē tpe seruādis. sancim̄ tuam hec p̄seruare gloriā et manifesta oib̄ p̄ lras p̄prias cōstitue re q̄tenus p̄ omnia valeat lex. **h**ec enim et gloriofissimo prefecto felicis hui⁹ vrbis r̄ sanctissimo archiepo et vniuersali p̄iarche p̄cipim̄ vt ex ciuili r̄ sacerdotali virtute hec perpetue custodiant. Sciāt enī et ipsi domū dñi qz si nō hec custodierint ipsi qdē sub impia lit̄ fient motū: dom⁹ autē i qb̄ aliqd tale agit et publice fient r̄ sub sacratissimū nostrū erariū deducenē. Si autē et alios p̄tingit̄ tale aliqd i suis habere domib̄: sciāt qz nisi intra tres mēses ex quo hec lex insinuata fuerit hec conrexit et ad figurā a nobis ordinatā deduxerint/sub predicta pena fient. hec autē agi cū veritate nō p̄ aliquā calūniā volumus: veracium enī solūmodo sum⁹ amatores. **h**ec sancim̄ tuā custodire celsitudinē: et nichil tale fieri cōcedere. scito ei qz si didicerim⁹ tibi tale aliqd dñū

ciatū: deinde nō phibuit aut tu aut successores tui cinguli futuri: ipse qdē qinquaginta librarū auri expones penā: et q̄ successores cinguli fuerint. parens aut tibi officū sustinebit idē dānū: qz rē nobis studiosā r̄ sanctissime ecclesie custodiē tem vnitatē r̄ phibētē q̄ a nobis apte iterdicta sunt agi latēter passum ē: despiciere cōmissū: et circa ipm̄ cingulū piclūtabit. ilup et ipam domū in q̄ aliqd tale agit fieri publicā r̄ sub sacratissimū venire erariū. Scriptū autē est a nobis r̄ sanctissimo patri: che felicis hui⁹ vrbis: vt et ipse huius ponat rei puidentā: volum⁹ enī sacerdotiliter r̄ iudicialiter hec seruata durare in reliquū tempus r̄ inmutata.

Ut defuncti seu funera eoz nō iniuriēnt a creditoibus. vt cōsiliarij nō suscipiāt cognitio nes absq; iudicibus.

Mortuis r̄ moribūdis/ funerib̄ eozū/ nec non eozū domū r̄ reb̄ ac familie/ creditores iniuriā inferre phibent absq; iudiciali decreto. Bar.

Impera. In. au. Jo. p̄po. oriētis secundo.

Quā varietatē cārū cōiunctio nō facile ad culpā veniūt inuertatē examinat: q̄sdā nā q̄ verisimile ē mltitudie legū q̄ p̄ singla nobis adiunctū culpa re: nō p̄siderātes qz semp ope vocāte p̄sonas causis pone re leges p̄pellimur: cum semp iopinabile emergat r̄ ab his que iam posita sunt mederi non valeat. quale quidem nuper est agnūm debere sibi quidam dicēs ab aliquo dum hominē in morte cognouisset esse constitutum / milites congregans r̄ seruos alios plurimos ingressus est iuper morientem: verum ille anxiatas clamare cepit donec eum violentia compressum reliquisset spiritus. at ille etiam signacula imposuit rebus sua potestate p̄sente nullo in cingulo constituto: aut quolibet omnino legali r̄ ciuili officio obseruante: neq; ira recessit sed etiam defunctū iniuriari nō eū piguit. p̄imū quidē insistent non fieri exequas: deide cum vix cessisset de domo deponi mortuum instabat publice portari lectū non sinens: neq; deducendum dicens nisi debitum perceperit donec sponsozem accepit: et ita iam defunctum tradi terre permisit. negocium siquidē quo hec cōmissa sunt cōpetenter dispositum est. oportere autē iudicari etiā ḡnali lege hec emēdare: nō sinētes hec rursus cōmitti semper sine legislatione manētia. **Sancim⁹** igit̄ si quis illo superstite adhuc quem putat debere

Novella 60.

Declaratur hic Novella 59. de simplicib. funeribus

Collatio Quinta

a **C** Domui omnino, repetere non.
 c **C** Modis oibus, i. ipso iure, sic, ff. de positi. l. i. §. si pecunia. in fi. §. et facit ad hoc, ff. de pub. l. i. §. de pub. l. i. §. de his qui po. no. ti. p. re. affi. in l. i. §. C. unde vi. l. si q. in tant. §. C. loca. l. si. et. §. vt non fiant pig. §. i.

d **C** Hanc, factio nē, et facit, ff. si q. ali. te. p. l. i. §. r. i. §. e **C** Moriente, i. mortuo.

f **C** Qd. pro q. a. Accursius flo. g **C** Lx. §. vt. C. de sepul. v. l. si. h **C** Infer lex, vt §. pri. sed p. ra. ff. de sepul. v. l. i. §. §. no. p. p. no. sed ibi amicus portabat, et sim voluntate defuncti: hic autē contra voluntate. Item hic pot. te neri iniuriarū hereditib. vt. ff. de iniur. l. i. §. §. si forte. Accursius flo.

i **C** Oportet, sic C. de here. l. i. §. k **C** Dedit deus, sic. §. de fide instr. §. i. in fi.

l **C** Ante nos, scz dixit forte. Accur. m **C** Sequitur, id est persequitur.

n **C** Hic, i. in regia ciuitate. Ac. o **C** Constitutio, nec illā p. hēem nec sequētē nostrā habemus hic, sed huus cōsi. scz xenonnis habemus memoriam. §. de iudi. l. respon.

p **C** Cōsiliarios iudicū, i. assessores vt. §. de iudi. circa p. n. ibi nostris em. rē. col. ix. quoz p. s. lio administratores iudicāt. vt. ff. qd. quisq. iuris. et C. de assē. l. do. l. i. Accursius flo.

q **C** Per se, i. sine administratores coram quo fuit incepta causa, et dic q. ordinarius seruauit sibi sententiā: q. si nollet seruare sibi sententiā hoc posset iure.

r **C** Administratores, i. ordinarios iudices: vt patet ex distinctione quā facit, r. §. de ex. hi. r. intro. §. si vero.

sibi ascēdat domū ei⁹ et mole-
 stus sit superstiti hōi: aut qd ei⁹
 sunt vxori forte v. l. filijs aut do-
 mul⁹ oino⁹ aut etiā signacula p.
 p. priā ptatē iponere p. sumat
 nō prius decreto et officio le-
 gali seruato post ei⁹ qd dicit de
 bere morte actiōe qdē modis
 oibus cadat s. l. i. iustā habeat
 hanc⁹ siue nō. quātū vero de-
 beri sibi dicit t. m. aliud super-
 exigat: et detur iniuriati here-
 ditibus. Cōfiscationē quoq. in
 tertiā partē substantie sustine-
 at: (sicut et marcus philosoph⁹
 impator in suis cōscriptis legi-
 bus) et infamia feriat: qd em ho-
 minis naturam nō erubuit: di-
 gnus et pecunijs et glia: et alijs
 oibus cōdēnari. **C** Si hō etiā
 mouētē quodā circa fun⁹ pec-
 cet aliqd mouentis qd exequas
 phibeat: scripta quidez iā lex
 est: et a nostro patre sup hoc: tū
 simul etiā ex nostris maior se-
 quat delicti pena et hīsdē sub-
 iaceat qd p. sens infer⁹ lex eis qd
 in viuētē tale aliqd quale dixi-
 mus cōmittit: hui⁹ rei puidēt-
 tiā hntē p. cipue qdē glōsiss-
 imo p. fecto hui⁹ felicissime ciui-
 tatis cui taliū emēdationū cu-
 ra est. m. philomin⁹ aut et glōsif-
 simozū sacrozū nostrozū p. to-
 riorū p. fecto et glōsissimo ma-
 gistro sacrozū officiorū et sem-
 per his obediētibus officijs.
Oportet enī cōmunib⁹ existē-
 tibus cōtra naturā iniurijs cō-
 munē esse iudicib⁹ sup his p-
 hibitionē atq. vindictaz, his
 nō solū in sola hac felicissima
 ciuitate valentib⁹: sed etiā oi-
 bus gentib⁹: quarū nobis pri-

f **C** Agitantur, i. agitari cepte sunt vel agitari debent.
 t **C** Administratores, i. agitantur cause.
 v **C** Presentibus, sic. C. si per vim vel alio modo. l. si. ff. de re iudi. l. de vnoquoq.
 x **C** Testibus, vt possint terri et cogi testimoniu ferre.

vt. C. de test. l. si quādo. vel alit vt possint torq. vt. §. de testi. §. hec omnia in pecuniarijs col. vi. r. C. de testi. l. nullū. r. §. epif. et deri. l. p. f. q. §. fieri nō potest a cōsiliario. vt. §. de tes. §. si vero ignoti. §. in eo qd dicitur est corā eodē admini-
 stratoe. p. duci tes-
 tes: p. ra. est. §. de tes-
 ti. §. r. quoniam. sed illud speciale quādo absentes sunt.
 y **C** Potestatem, als potestatem: r. als potestatem.
 z **C** Quā si hoc respicit superius verbū p. fectus. Accursius.

a **C** Iudices, id est delegatos.
 b **C** Ab illis, i. pedaneis iudicibus q. d. siles sunt consiliarij pedaneis iudicibus: vnde si ita oblatet i. pedaneis: ergo ita et in p. siliarijs loco sum pto a pari: vela cōmuniter accidentibus. vt. ff. §. publi. leum q. i. r. §. fal. lit i eo qd pedaneus interdū est ordinarius: vt defen. for. ciuitat. vt. C. de p. da. iudi. l. si. r. §. de defen. ciuit. §. r. iudicare. r. ille potest cognoscere de tota causa suo iure sine commissiōe alicuius.

c **C** Sed quoniam a nobis constituti, als a nobis statuti.
 d **C** Deponuntur, i. deducuntur siue deueniunt vt non possint per se audire. als ergo nō potest fieri delegatio vel commissio reseruata sententia sibi, vt. C. de p. da. iudi. l. placet. r. §. de iudi. §. i.

e **C** Iudex ordinarius occupatio-
 nibus publicis impeditur: cau-
 sam consiliarijs pot. delegare:
 nisi sibi fuerit: dūmō tū cām
 audiat et sniam. p. ferat et ap-
 pellationē in p. siliarijs suscipiat
 iudex aut appellatiois et dele-
 gatus delegare nō pot. Bar.
 f **C** Illud etiā recte habere se
 p. sperim⁹ nō p. mittere sicut ze-
 nonis pie memorie dicit cōsti-
 tutio et nostra quoz cōsiliari-
 os iudicū ipos cās p. se⁹ audi-
 re qd apud administratores aut
 datos a nobis iudices agitan-
 tur. Multo nāq. meli⁹ atq. p-
 fecti⁹ corā ipis administrato-
 ribus p. sentib⁹ illis quoz cāe
 mouent terrore imūnēte exhi-
 bitis testib⁹ et oino cā p. priā
 habēte ptatē: qd si apud pe-
 daneos iudices talia decernā-
 tur i nullo p. siliarioz officio vi-
 stante ab illis. Sed qm a no-
 bis p. silitur semp administra-
 tores occupationib⁹ rerū n. fa-
 rumq. iustionū cōp. prehensi ad
 hanc necessitatē deponuntur:
 oportet cōsonā congruāq. le-
 gē rebus imponere. **S**anci-
 mus igit cōtestationes quide

a **C** Siue maiores. vt presides vel procōsules.
b **C** Winores. vt defensores ciuitatis qui et pedanei di-
 cuntur: vt modo diximus.
c **C** Voti negotij. sive motum negocium.
d **C** Nouissima. s. diffinitiuā.
e **C** Dīpōsum?

vt. C. d. iudi. l. rem
 non nouam.
f **C** Et suscipere.
 als pūmē q̄ nō sus-
 cepit. vt. C. de ap.
 l. iudicab. r. l. si q̄s
 prouocationem.
g **C** Lex hęc. als
 et lex hęc ē nō au-
 tē p̄mittit lex. C. hęc
 vel rōne p̄sone iud-
 icatōis. vt. s. d. ap.
 -s. i. vel rōne rei vt
 sup possessōis vt
 dixim. C. si d. mo-
 men. pof. l. i. vel qz
 occurrit tēpus ap-
 pellatiōis facien-
 de. vt. s. d. ap. i. tñ.
h **C** Iudices. vel
 delegati q̄b̄ cā ap-
 pellatiōis cōmit-
 tē. vt. ordinarij ad
 hoc. s. de ap. s. ultō
 r. s. orientālē Sed
 qd̄ si ordinarij qui
 de appellatiōe cog-
 noscēt ipedit pus-
 blicis occupatiōi-
 bus: Rñ. idē qd̄ in
 eo qui de p̄ncipali
 cā cognoscit. vt. si
 cur ille in eū casuz
 tñ cñ sic ipeditur
 p̄t audiētiam cō-
 mittere: itaqz ille vt
 statim hic subicit
 r. s. p̄ri. sed aliud
 in delegato etiā
 quocūqz. vt tñ per
 se cognoscit. vt. s.
 eo. s. si. s. qz alij dicit
 q̄ idē in iudice ap-
 pellatiōis qd̄ i de-
 legato. i. vt tñ p se
 audiat etiā si pub-
 licis occupatiōi-
 bus impediatur.
i **C** Nostrā. quas
 duas nō habem?
k **C** Altitatis. i.

litium oibus modis apud ip-
 sos fieri administratores siue
 maiores^b siue minores^c sint: s; z
 etiā in medijs litibus itroduci
 rursus apd̄ eos semel moti ne-
 gocij res quaten^d ea que exa-
 minātur agnoscat. cum p̄o no
 uissima^e sentētia p̄ferenda est
 nullo mō p̄sumere cōsiliarios
 absqz administratoribus audi-
 re: sed cū cōpetenti honestate
 quā dudū disposuimus^f p̄po-
 sitis sacrosanctis eloquijs ip-
 sos administratores et audire
 que examinata sunt oia conse-
 quēter: z iudicare eos negocia
 et suscipere^g appellatiōes. Si
 q̄s appellauerit sine vlla dila-
 tione vbi lex hęc^h fieri p̄mittit
 rursus appellatiōis iudicesⁱ
 modis oibus p se audire nego-
 cia nullo aut p̄sumente agere
 aliter: sed si quid tale fiat ip̄s
 qd̄ admīstratorib^k. xx. libraz
 auri formidatib^l penā: cōsilia-
 rij aut q̄ tale aliqd̄ ager p̄sum-
 perint: si qd̄ aduocati sunt ex-
 pellendis ab eloquētissimozū
 aduocatozū collegio. si p̄o ad-
 uocati nō sunt s; alij qd̄ ēt en-
 gulo si qd̄ habent priuādis z
 r. libraz auri castigādis pena.
 Nō enī opz eos q̄ xenonis pie
 memorie cōtemplerint legē z
 dudū nr̄am^m z p̄sentē arbitrarj
 vt vnqz falsitatisⁿ hui^o fugiant
 penas. erit ei cure p̄ ips̄o glorio-
 sissimi comitis sacroz nostrorū
 priuatozū hui^o rei p̄uidētiā
 habere z exgere penā z infer-
 re eratio dum tale aliquid cō-

gati nullā habere iurisdictionē. vt. ff. de re iudi. l. ait p̄toz
 sed certe verbū notōis qd̄ ibi ponit. p̄ arbitrio adijcā. Z iē
 est. p̄cis. ff. de offi. ei^o cui mā. est iur. l. i. s. si. in eo qd̄ dicit
 p̄p̄tū nichil habet. sed dic. f. ordinariū. vel dic q̄ nō hz. p̄-
 p̄tū p̄pter hocqz cito potest reuocari. vt. C. cōia de leg. l.

missum fuerit: cognoscēte etiā
 ipso qz de suo fisco cōplere de-
 beat nisi hui^o rei habuerit com-
 petentē p̄uidētiā. **S**z hoc
 qd̄ in administratorib^o decer-
 nimus quibus publice z circa
 nr̄as iussioēs/ occupatiōes^l vt
 nō p se audiat cās cōcedūt ve-
 niā: alios autē^m oēs q̄ nullā ad-
 ministratiōē h̄nt cās autē ex
 iussioibⁿ nr̄is audiunt: aut in
 hac felicissima ciuitate: aut in
 alijs si tale aliquid egerint^o: et
 eos q̄ i offō cōsiliarioz cū eis^p
 audierint: adhuc vehemētiori-
 bus affligim^q p̄ntis: nisi p̄ oēs^r
 cōsequētes litē ipsi cuz suis cō-
 siliarijs audiant^s cām. nā z di-
 gnitatū casum eis intermina-
 mus^t: z penā vicenarū l. biazū
 auri: z eozū cōsiliarios ex ip̄sa
 pelli ciuitate i qua hoc egerint
 insup etiā ip̄sos p̄p̄to cadere
 honore. **T**ua igit̄ eminētia
 que vifa sunt nobis z per hęc
 diuinam declarata sunt legez
 omnibus faciat manifesta fm̄
 solēnem modum edictis per p̄-
 uincias vtens: vt nullam gen-
 tituz lateat aliquid qd̄ a nobis
 sancitur: in hac enim felicissi-
 ma ciuitate gloriosissimus p̄-
 fectus v̄bis hoc p̄ponet.

Et immobilis antenuptia-
 lis donationis^u neqz h̄y pot̄he-
 ce dentur: neqz omnino alienē-
 tur a viro neqz cōsentiente^v vxo-
 re: nisi postea satisfieri possit
 vxori: hęc p̄o^w ēt in dote valere
Impa. Ju. Aug. Jo. p̄. p̄.
 orientis sc̄do.

si. s. i. r. ff. de iudi.
 l. iudiciū soluitur.
n **C** Egerint. i. nō
 audierint cū refer-
 uauerint sibi sentē-
 tiam.
o **C** Cum eis. s. z
 administratorib^o.
p **C** Per omnē. i.
 per totam litē.
q **C** Audiāt cau-
 sā. i. a p̄ncipio vs
 qz ad finē. z ita de-
 legat^o a p̄ncipe nō
 delegat: vt hic. sed
 contra. C. de iudi.
 l. a iudice. Sol. hic
 exaudir. Jo. si uelit
 sibi diffinitioē re-
 tinere. nā hic p se
 tñ audire dz nego-
 ciū: licet secus sit l
 ordinario. vt. s. di-
 ctū est. si p̄o totum
 uellet alij cōmittere
 re posset vt ibi. nā.
 et hic z ibi de dele-
 gatis a p̄ncipe lo-
 quitur. alij enim
 nullo modo dele-
 gat: vt ibi. r. ff. de
 offi. p̄ncipiū. l. lega-
 tus. vel sic. ibi loq-
 tur de iudice ordi-
 nario delegato. hic
 vero de eo delega-
 to qui non erat or-
 dinari^o. et hoc p̄t
 dici per verba illa
 que hic sunt: s; ali-
 os autē oēs z ē. vel
 hęc corrigat illam.
 fm̄ Jr. vel aliter h̄
 nō prohibetur de-
 legato delegare. p̄-
 sus: sed non posse
 litē contestatam
 tñ audire sed rur-
 sus i medio semel
 in fine ot. z hęc est
 eadēz cum prima
 solutio que est ip̄a

*Novella
-97*

iniquitatis. sic insti. qui. ex cau. ma. non possim^o. s. si. mel.
 nā falsitas est imutatio veritatis. vt. s. de si. in iuro. in pau.
l **C** Occupatiōes. s. cōcedunt veniam. vt subicit.
m **C** Qui nullam adm̄nistratiōē. id est nullam ordina-
 riam iurisdictionē: delegatū tñ ha: ē. vt. ff. de offi. eius cui
 man. est iur. l. i. in fi. in eo qd̄ dicit trāsseri in delegatum
 iurisd. vt. ff. de iur. em. iudi. l. mox. sed quidā dicit dele-

veritas. Accursius florentinus.
r **C** Interminamus. id est interdicendo minamur.
s **C** Et immobilis antenupt. dona. hęc prima pars expe-
 ditur. s. eo. vsqz ad. s. et multo.
t **C** Neqz consentiente. nedum ea inuita. Al.
v **C** Hęc vero. hęc secunda pars dicitur. s. et multo.
 Accursius florentinus legum doctor.

Dufam miserandam. i. misericordia digna.
 d. Cōpetenti modo. i. p. finiam diffinituā.

c Do-
 ris ē. vt
 s. rru. i. in pn. 7. f.
 de fi. lstru. s. quis
 igitur.

d Decreui^o.
 vt. C. de dona. an-
 te nup. l. si. 7. facit
 si. de dona. s. est
 aliud.

e Scribē. scz
 predictā donatio-
 nē ppter nup. 7. fa-
 cientem eam.

f Si q̄s igitur.
 repetit vt. pcedat
 vitra.

g Interdicim^o
 ei. scz. marito scri-
 benti talem dona-
 tionem.

h Supponere.
 id est obligare pi-
 gnori.

i Spōsalitie. i.
 dona. pprop. nup.
 improprie em̄ po-
 nitur vt. l. vt spon.
 largi. i. rii.

k Obligatum.
 eo q̄ facta est i do-
 mīno mulieris.

l Donatio. per
 pactum de lucran-
 do. Accur.

m Potentibus
 personis. quibus
 pares esse nō pos-
 sumus. vt. ff. de ali.
 iu. l. iij.

n Quaten^o illi.
 scz. mulieri.

o Dum ex hoc
 ipso. i. iure cōi. vt
 ex illo edicto de a-
 lic. iudi. mu. cau.
 fac. vt. ff. de ali. iu.
 l. i. 7. ij.

p Obseruetur.
 scz. quod in. l. ista
 continetur.

q Post hec. id
 est post hanc legē.

r Habebit. in
 re mobili antenu-
 ptialis dona.

s Non scripsit.
 datini casus est. 7.
 facit. s. consti. que
 ex acrip. s. fina. in
 fine.

t Immodera-

Donatio ppter nuptias in
 immobilibus cōsistens etiā mu-
 liere consentiēte non alienat/
 nec obligatur: nisi elā pso bien-
 mo mulier suū cōsensum cōfir-
 met. nec tunc sibi nocet si vir
 aliud i bonis nō habet ex quo
 mulieri satisfieri possit. cōtra-
 hēti tamen cū viuo ius saluum
 est contra eum ad reliqua sua
 bona. Itē dos alienari pōt et
 oia p̄uilegia dōti data sunt
 firma. b. d. Ange.

Dufam mi-
 serandā fie-
 ri cognoscē-
 tes corā no-
 bis i p̄s ne
 gocio mo-
 to illud quod
 dē coireximus cōpetenti mo-
 do. lege autē generali emēda-
 mus h̄mōi negocia: hoc quod
 mox est nostri. 7. fancimus si
 q̄s conscripserit antenuptiale
 donationē aut ppter nuptias
 (sic em̄ eā oportere magis vo-
 cari decreuimus) siue ipse pro
 se hoc faciens siue etiā altero
 scribente/ aut patre/ aut m̄re/
 aut cognat/ aut extraneis for-
 te.

Si q̄s igitur tale aliqd
 fecerit et scripserit donationē
 in qua etiā aliqd immobilium
 est: interdici^o ei/ aut decetero
 supponere/ rem conscriptā in
 antenuptiali donationē: aut a-
 lienare oīno. q̄d em̄ semel vi-
 culis spōsalitie largitat/ obli-
 gatū est/ nō erit cōueniēs alie-
 nari: vt mulier forsan lucro q̄d
 ei cōfert antenuptialis dona-
 tio/ difficultatē patiat/ nō inue-
 niens rē in viri substātia cū sit
 alienata alijs/ aut supposita/
 aut potētib^o forte p̄sonis. q̄-
 tenus illi^o ppter h̄mōi causas
 aut sit oibus modis inhabilis
 v̄dicatio aut difficilis/ 7. l̄nib^o
 egeat/ dū ex hoc ipso sit adiu-
 uāda. **Q**ua ppter hoc ob-

te. sed moderate. Accursius florentinus.

In rem. scz. soluto matrimonio

seruetur: 7. q̄ post hec cōtra-
 xerit sciat q̄: siue emptionē si-
 ue hypothecaz habeat nichil
 bonū vtilitatis habebit/ oīno:
 sed equalia erunt nō scriptis/
 nec dictis que sup hoc scripta
 sunt aut cōuenierit 7. seruetur
 vxori lucrū. non em̄ vident no-
 bis imoderate fecisse quidam
 nostros iudicū qui etiā ipsam
 in rem actionē mulierib^o post
 m̄monij trāfactionē in spon-
 salitia largitate dederit: q̄d re-
 cte inchoatū: deinde a poster/
 iudicib^o quasi p supuacanea
 quadā subtilitate contemptū
 est: 7. nō quālibet vias 7. artifi-
 ciosas inueniāt/ fumentes hy-
 pothecas preparando multe-
 res cōsentire: 7. ita propuo ca-
 dere iure. cōsensus em̄ in tali-
 bus/ aut in hypothecā/ aut in
 v̄ditionē/ aut i aliā alienatio-
 nē p̄scriptus p̄cipiēti oīno nō
 p̄derit si semel consensus fiat
 sed sicut in intercessionib^o scri-
 psimus/ vt oporteat biēnij tē-
 pore existere 7. rursus aliā p̄fes-
 sionē scribi cōfirmantē cōsensu-
 sum: 7. tunc ratū esse q̄d factū
 est: sic 7. in hoc fiat. **E**t si cōsen-
 tiat/ mulier s̄z specie in interces-
 sionib^o sit oīno indēnis/ nisi ēt
 scdm sicuti p̄dixim^o celebraue-
 rit cōsensum. plura nanq̄ ex
 primo mox aditū delinquuntur:
 muliere quippe mariti se-
 ductionib^o facile decepta/ p-
 pria negliget iura. **L**um
 vero in plurimo tpe cogitau-
 rit p negocio fiet forsan cau-
 tior: verū n̄ neq̄ hoc simplici-
 ter dam^o/ s̄z tunc mulierē ex se-
 cūdo p̄sensu damno submitti-
 mus: dū sunt alie res ex q̄bus
 possibile est ei satisfieri p re v'
 rebus immobilibus q̄ in antenu-
 ptiali donationē p̄tinent: 7. que
 ab alio detinentur propter alienationis aut sup-
 positionis modum. alioquin si nichil aliud su-
 perfit: neq̄ sic lesionem sustinere mulierem per-

vt subicit. et etiam
 constante eo si ma-
 ritus vergat ad in-
 opiam. vt. l. de cā.
 do. s. i. et facit. s. vt
 decetero cōmutati
 ones. s. i. 7. s. d. nō
 alie. s. si quis igitur
 emere.

Inueniant.
 scz. creditores.

Scripsimus
 vt. C. ad velle. l. si
 mulier.

**Et si consen-
 tiat.** scilicet semel
 t̄m.

Indemnis.
 scilicet mulier.

Consensum.
 scz. scdm. 7. sic no.
 duplicem consensu-
 sum interdū plus
 operari q̄ vni: vt
 hic. 7. C. de nō nu-
 mc. pecul. in con-
 tractib^o. s. i. et. C.
 ad velle. si mulier.
 in si. alis contra. vt
 ff. de p̄bo. ob. l. qui
 bis. sed q̄d hic dis-
 citur duplici mu-
 lieris consensu cir-
 ca fideiussionē p̄-
 iudicare videt cor-
 rectum. vt. l. vi. nul-
 li iudi. et hoc ve-
 re p̄uendimus. vt
 dic vt ibi dixim^o.

**Aditu. i. con-
 sensu.**

Delinquuntur.
 id est sunt in
 p̄iudiciuz eius.
 Accursius flo.

Decepta. scz
 semel.

**Alie res. in
 hoc solo addit hoc
 auctenticum legi-
 codicis ad velle. si
 mulier. s̄m Joh̄s.
 quod sic intelligo
 in hoc solo ē plus
 in consensu circa
 antenuptiale dona-
 tionē q̄ circa fides-
 iussionem eius.**

a Rationē. vt non p̄iudicet si-
bi. Accur.
b Lucrum sub cautela. sic. s. d. nu-
ptijs. s. et ita circa salum rē.
c Scōz has sa-
tisfactiones. l. fm has cautelas q̄s
dedimus mulieri-
bus: vt possint ve-
dicare res supra-
dicatas.
d In dote. sci-
licet. inestimata
qui fundus dota-
lis dicitur. vt. C. d.
rei vxo. ac. s. r. cum
ler fm h̄yo. et fm
Al. qd̄ putoverum
Pla. vero genera-
liter i quolibet. p
nobis est. C. de iur-
re do. l. quotiens.
Item est p nobis
quod hic subiicit.
iam enī rē. vbi ex-
presse dicit de dō-
ta. l. C. de rei vxo.
actio.
e Valebunt. s.
que in prohibēda
alienatione dicit.
non autem de per-
mittenda. nam li-
cet mulier mulier
consentiat. non ta-
men p̄iudicet si-
bi fm Jo. vt insti.
qd̄. ali. li. in p̄n. alij
contra. sed Jo. vt
dicit aliud in dote
q̄ in dona. p̄pter
nup. dicit. r aliud
in remittenda hy-
potheca a mulie-
re in rebus mariti
C. ad yelle. Liube-
mus. Item et alia
est ratio quare sit
aliud i dote: quia
omnia p̄iudicia
dotis debent esse
salua. vt. J. s. pro-
xi. nisi erat res mo-
bilis in dote i qua
predicta forte pos-
sent saluari s̄ Jo.
f. Scōta sunt.
vt. C. de rei vxo. ac-
tio. s. et cū lex iul.
g Volumus. sic
s. de non alie. s. fi-

mittimus. sed licet secundum
si frequenter consentiat cau-
sa ad intercessionis ferat ratio
nē: r sit oīno et lucrū sub cau-
tela positū nisi apparuerit re-
lictū aliud sufficiens ad antenu-
ptialis largitatis quantitatē.
Et hoc dicim⁹ nō solū parcen-
tes mulierib⁹ sed multipotē⁹
viris talia faciētib⁹: siquidē et
multis r pene plurib⁹ casibus
cōib⁹ filijs ātenuptialis dona-
tiōis suant res: r rursus rema-
nēt apd̄ subam viri eiusq̄ suc-
cessionē ex hac obseruatione:
Ideoq̄ vtilis est lex vxoī r ma-
rito s̄ has satisfactōes. Et
multo potē⁹ hec in dote vale-
bunt si qd̄ dotis aut alienetur
aut supponat. iam em̄ hec suf-
ficienter delimitata atq̄ sancta
sunt: sed neq̄ ipsos p̄trahē-
tes oīno negleximus. nā si ēt
sup his obligationē quantum
ad mulieres neq̄ dicta: neq̄
scripta esse volumus: r ipos
viros in alijs eorū rebus obli-
gari volum⁹ occasione aliena-
tionis aut hypothecae: mulieri-
bus quidē seruātes in ip̄is im-
mobilib⁹ rebus sp̄salitate lar-
gitatis ius innouatū: viris au-
tē cōpetens ius ex documētis
quātū in alijs rebus suis. Si
bus p̄uilegijs iā dote datie
a nobis in sua firmitate manē-
tib⁹ q̄ mulier mouerit. alijs
est oibus p̄ter mulierē h̄mōi
p̄iudicia nec ex antiquo de-
dim⁹ neq̄ nūc dam⁹. **T**ua
igit̄ em̄nētia q̄ placuerūt no-
bis r per hanc sacrā declara-
ta sunt legē oibus faciat mani-
festa fm solennē modū edicti
p̄ceptis p̄ puinctas vtēs: vt
nullū gentiuz lateat que a no-
bis sancita sunt: in hac em̄ fell-
cissima ciuitate gl̄iosissim⁹ p̄-
fectus vrbis hec p̄ponet.

**De noui op̄is nūciatio-
ne maritimi aspectus.**
**Nulli licet edificare in hac
regia ciuitate vltra terminos**

a iure permittos si principaliter noccat. h. d. Bar.
 Idē. a. lōgino. p. p. vi. cōstan.

Causam q̄
doloſe fit
in hac re-
gia ciuita-
te circa
domū e-
dificia co-
hibere r emēdare iustū credi-
mus. Et em̄ certis mēsuris
distare domos abinuicē zeno-
nis pie mēore p̄stō dicit: sed r
nos aliqd̄ tale sancim⁹. Seq̄-
tur aut̄ in hac regia vrbē non
posse aliqd̄ vltra centū pedes
prohibere maris aspectū rem-
gratissimā. oportebat qd̄ for-
san r exemplari mēsurā aspe-
ctus eius partē r non eos p̄-
hibere. Sed tñ hoc inopina-
bili quadā machinantur arte.
qd̄ em̄ centū pedū relinque-
tes mēsurā aut etiā parū ali-
qd̄ huic addētes. deide edifi-
cātib⁹ nichil aliud habētes: s̄
tanq̄ aliqd̄ velū tetenderit: et
cū abstulerit maris aspectū p̄
omnē ptatē r nō repugnātes
legi p̄p̄ cētū pedū spaciū in-
terim edificāt sine phibitōe.
r dū qd̄ querūt potuunt: depo-
nunt illud quod p̄pter vtilita-
tem ab eis intinctum est: sed
ita scema circūuēientes omni voluntate extra-
neas possessorum constituūt domos quod dece-
tero fieri nullo modo volumus. Sed r si quis vo-
luerit tale aliquid excogitare et malignari/ non
taliter ludat. sed si hoc egerit pro veritate do-
mum totam edificet/ et vsq̄ ad spaciū totum:
(centum dicimus pedum) tendat edificia faciēs
tanq̄ necessaria sibi et ineuitabilia futura: nō au-
tem propter vicini lesionem construat parietes/
et velum ex quadam pictura talem extendens
machinationem p̄iuationem aspectus arripiat
Sicut enim eis qui aliena diripiunt directe ad-
uersamur et penis dignos putamus. ita et hec
molientes nichilominus r maliciam eorum qui
alienas res arripiunt existimauimus. Unde si
parua aliquam sem p̄ domum abreptionis aufer-
re p̄sumenti beneficium vi bonoꝝ raptorum
cum quadruplatur pena: quomō nō hoc necesse
est q̄ tale aliquid agit et cogit qd̄ ab eo factū est

quis igitur eme-
ret. r. s. seq.
h Viris. id est
corrahentib⁹ cum
viris.
i Suis. scilicet
viris et vt omnis
absurditas repel-
latur non vt mo-
do primū sint obli-
gati viri conueni-
untur: sed vt a p̄n-
cipio obligati nūc
modo sc̄piūt pos-
se conueniri. nam
et actio pignorati-
ca soluto debito
intentatur. licet et
primo nata fuerit
fm pla. vt. ff. de si-
deius. l. si quis pro
eo. s. si nummos.
Accursus flo.
k Dote datia.
vt. C. qui po. in p̄-
gno. ha. l. assiduis
et institu. de actio.
s. fuerat. et. C. de
rei vxo. act. et facit
ad hunc. s. ff. de p̄-
uile. credi. l. habi-
mus. et. J. vt frat̄ū
fi. s. ij. et. J. neq̄ vi-
rum quod ex dote.
s. fina. r. J. vt exac.
instan. do. s. i.
l Mouerit. sci-
licet actionem.

Novella
- 63 -

Et facte noue co
stitutiones.

SEmper facti pen-
det
vlt illuc necessa-
riu existimauim⁹.

b Quale est. vt
C. de testa. l. iube-
mus.

c Ex quatis. vt
S. de trie. et se. S. i.

d Leges. s. pte
dicte due.

e Valere. s. in re
gia hac ciuitate.

f Accursus.

g huiusmodi.
lex. s. pro testamen-
tis. vt. S. n. pri. di-
ctū est. Sed nūqd
idē alijs dico q
sic. vt patet ex ru-
bu. in pun. cuius
sba sunt gñalia et
ita hoc itellige ge-
neraliter. vt. ff. de
au. et ar. le. l. spēs
et. ff. de iu. et fac.
igno. l. pe. 2. fi. Sed
cōtra. vt. S. vi i pu-
uatis do. in fi. vbi
dē q infratres mē-
ses. Sed illud spā-
le. vt ibi dicit. Item
cōtra. J. vt neq mil-
les neq se. S. his
igit. sed illud spe-
ciale similit. hoc
autē generale.

h Veredis no-
men disposuit. vt
in. d. l. C. de testa. l.
iubemus. et facit
institu. de testa.

i Formas. dā-
do rescripta extra
corpus iuris.

k Importunita-
tem. sic. S. de here.
et fal. S. i.

l Seniore. s. l.
iubemus.

m Alteraz. vt. S.
de trie. et semif. col
la. iij.

n Et q factis
a nobis. id ē eo q
fecim⁹ vniformes
constitutiones: et
ita ablatiui casus
accusatiuos re-

z alia maiori pēa mictari hoc
est decē librarū auri inferenda
rū theatralib⁹ tue celsitudinis
vt nō mal⁹ vicin⁹ hoc q i fmo-
ne pstitit⁹ vadat deridēs legē
tanq̄ inualentē eū pprijs inhi-
bere dispositionib⁹. Que igit
placuerūt nobis et per hāc sa-
crā declarata sunt legē tua cel-
situdō in hac felicissima ciuita-
te opi terminoq̄ cōtraderet: et
in ppetuū vna cū obediētī offi-
cio seruari festinet: eadē enim
decē librarū imiq̄te pena con-
tra hęc puaricātes aut puaric-
ari sinentes.

o Constitutio. v.

p Lex post ifimuationes ligat
in ciuitate cōstātinopolitana.
in prouincijs nō post duos mē-
ses a die publicationis. Ang.
Impera. In. aug. gloriosissi-
mo pre. orientis secundo.

q Imp legū
nobis occa-
siones mor-
tuoz nego-
cium pre-
buerūt cau-
se: plurib⁹

ei nobis aditōib⁹ factis⁹ occa-
sione n̄rarū cōstitutionū quas
sup successōib⁹ scripsimus:
q̄le est⁹ vt oporteat ppria ma-
nu testatorē heredis scribere
nomē: z ex quāt⁹ vncijs repu-
tari oporteat falcidiam quā si-
lijs parētes relinquit: siue ex
tribus/ siue ex q̄tuor/ siue etiā
ex plurib⁹: et mltis ppter hoc
periclitātib⁹ testamentis cade-
re ne pplerent⁹ q̄ in eis scripta
sūt: q̄ licet facte sint leges⁹: tñ
nō sunt cognite aut puinciali-
bus aut etiā hic nodū forte p-
posite nulliq̄ manifeste: necel-

farium existimauim⁹ talia lege
breui corrigere. ¶ Sācimus
igit ex illo n̄ras cōstōnes que
p testamēt⁹ sūt valere⁹: ex quo
in cōmune facte sunt manife-
ste. In puincijs autē ex quo di-
crete p metropolitas palā fa-
cte sunt vlt⁹ postea facte fuerunt:
ne legum ignozā-
tia fm quod dudū tenuit testamēta hoies faciē-
tes videant⁹ preuaricari legē. At autē apertū ad
huc cā declaratur: sancim⁹ si scripta fuerit hmōi-
lex hanc post duos mēses dati ei tps valere. z i
republica tractari: siue in hac felicissima ciuita-
te/ siue in puincijs post insinuationem sufficiēt
hoc tpe oib⁹ manifeste eā pstituerē z tabellioni-
b⁹ ei⁹ cognoscētib⁹ p̄tutē: z subiectis agnoscētī-
bus legēq̄ suātib⁹. Sic nulli oīno erit declina-
tio vt nostrā custodiāt legē: non enī volum⁹ defi-
cientiū infringivolūtates. oib⁹ siquidē studem⁹
modis ratas eas cōstituerē. Cur enī culpabim⁹
eos qui positas nostras ignozauerint cōstitutio-
nes: vlt⁹ si post paululū forte q̄ scripta lex ē z ad
huc ignozata precesserint testatores et propter-
ea in testamētis aut non scripserint propria ma-
nu heredum noia: aut etiam tres vncias solū re-
liquerint filio z non quattuor: in quo legem aut
non positam contigit: aut positam: et eo q non-
dū pposita fuit iuste ignozatā. ¶ Igit etiā hacten-
us licet antiqua cōstitutio sit z in cognominis
nostri posita cōstitutionum codice que scribi p-
pria manu heredis⁹ nomē disposuit: tamen plu-
rimi preter eius testati sunt virtutem: ignozātes
eius legislationē: z hactenus talia pretermissa
denunciantur nostre potestati: z omnibus semp
talia poscentibus veniam dedimus: quoniā nō-
dū fieri has manifestas euenerat: z sacras sup
his fecimus formas iustam eis largiētes veniā
¶ Ne igitur importunitatem⁹ patiamur de his
per singlos dies z formas scribere cogamur: p-
pterea sancimus sicuti dictum est seniore⁹ quidē
in Iustiniano positam codice legem valere: hic
quidem ex quo insinuata est. In prouincijs au-
tem ex quo directa et palā facta est in vnaquaq̄
metropoli aut alia ciuitate. tempore nāq̄ pluri-
mo transeunte z nostro codice vbiq̄ directo non
recte ignozabit. alteram⁹ vero nouellam que in-
ter constitutiones post codicem posita est decet
nentem quod filijs relinquitur valere: et in hac
felicissima ciuitate z in prouincijs post duos mē-
ses insinuationis sicuti predictimus: eo q factis
a nobis⁹ vniformibus constitutionibus de mē-
sura institutionis filiorum aliam quidem greco-
rum lingua conscriptam propter multitudinis
frequentia⁹. aliā vero latinā que etiā firmissima

soluantur. z quod
dicit factis. dic. i. fe-
cimus. sic. j. vt hi q
ob. i. rñ. ibi non exi-
sente z c.
¶ Frequentia.
sic. S. de non alie.

¶ Constitutio. v.
¶ Lex post ifimuationes ligat
in ciuitate cōstātinopolitana.
in prouincijs nō post duos mē-
ses a die publicationis. Ang.
Impera. In. aug. gloriosissi-
mo pre. orientis secundo.

¶ Imp legū
nobis occa-
siones mor-
tuoz nego-
cium pre-
buerūt cau-
se: plurib⁹

¶ Ne igitur importunitatem⁹ patiamur de his
per singlos dies z formas scribere cogamur: p-
pterea sancimus sicuti dictum est seniore⁹ quidē
in Iustiniano positam codice legem valere: hic
quidem ex quo insinuata est. In prouincijs au-
tem ex quo directa et palā facta est in vnaquaq̄
metropoli aut alia ciuitate. tempore nāq̄ pluri-
mo transeunte z nostro codice vbiq̄ directo non
recte ignozabit. alteram⁹ vero nouellam que in-
ter constitutiones post codicem posita est decet
nentem quod filijs relinquitur valere: et in hac
felicissima ciuitate z in prouincijs post duos mē-
ses insinuationis sicuti predictimus: eo q factis
a nobis⁹ vniformibus constitutionibus de mē-
sura institutionis filiorum aliam quidem greco-
rum lingua conscriptam propter multitudinis
frequentia⁹. aliā vero latinā que etiā firmissima

soluantur. z quod
dicit factis. dic. i. fe-
cimus. sic. j. vt hi q
ob. i. rñ. ibi non exi-
sente z c.
¶ Frequentia.
sic. S. de non alie.

S alienationis.
a **C** Uoc. id est il
gua. Al.

b **C** Destinata.
als est insinuata.
Zecursus flo.

c **C** Valatog. sic
I. hec constitutio in
terpe. no. con. col.
vi. r. de his q in
gre. ad mona. coll.
vi. sic. s. consio que
ex ascriptiis. s. i.
Zecursus flo.

d **C** Dotes. tam
in terra q in aqua
vt. ff. de dona. cau.
mor. l. fenatus. con.
sulto. s. i.

e **C** Imotesceret
sic. vt cum de ap.
cogno. s. i. col. viij.
sic. vt i me. li. s. i.
col. ea.

f **C** Supplemen
tum. sic. ff. de con
trah. emptio. l. ru
tilia.

g **C** Fiat. nam sic
erat iure veteri. vt
C. de inoffi. testa. l.
cum queritur. et. l.
parentibus.

h **C** Sancitū est.
vt. s. de trien. et fe
mil. s. i. col. iij.

i **C** Ut. q. r. z.
hec pma pars ex
pediur. i. eo. vsq
ad. s. illud quoq.
k **C** Et vt episco
pi. hoc dicitur. i. e.
s. illud.

l **C** Et de aliena
tione. hoc dicitur
Ieo. s. quonia ve
ro.

E que
legibus
que sūt
in. C. et
I. r. s. in hoc volu
mine.

n **C** Negocia. s. d
sanctis. episco. s. si
quid.

o **C** Et rursus. et
pro id est.

p **C** Accedūt. ad
eas faciendas.

q **C** Eas. scilicet
ecclesias.

propter reipublice figurā est.
Illa quidē kalendarū martia
rū habet p̄scriptionis tūc diē.
noua autem tunc insinuata est:
alia s̄o latina voce cōscri
pta ad salomonē gl̄iosissimū
apud afros sacrum presulem:
tunc pretorioiū kalen. aprilis.
Quia vero nec greca lingua
cōscripta mox palā facta est:
directa deniq; etiā que hic ad
gloriosos p̄fectos sacroz n̄o
rum p̄torioz p̄scripta est. i. gre
ca lingua maio mēse insinuata
est in eadem sede atq; directā.
ideoq; sancimus oportere ei
legislationē: que de mēsurā in
stitutionis filioz eloquitur va
lere. hic quidē ex kalēdis ma
dijs vt duos mēses ei seruem?
In puincijs autē ex quo hec
palā facta est etiā ibi duobus
mensib; post insinuationē ser
uandis. Si s̄o nondū hacten?
in oibus prouincijs destinata
est velociter et eam et alias que
forte nō misse sunt adhuc aut
etiā postea comitāte deo a no
bis faciēdas mitti nūc vel mit
tēdas esse quaten? n̄e cōstitu
tiones in metropolitanis ciui
tatib; fiāt vel faciēde sint ma
nifeste. **C** Prouinciarū s̄o p̄si
des ip̄os mittere eas et misu
ros esse p̄ omēs ciuitates sub
vnaquaq; puincia p̄ritutas: vt
nullus decetero occasione su
mat cuiuslibet ignorationis.
Unde preteritū omne iustā ha
bet veniam: valeantq; defun
ctoꝝ volūtates et dispositiōes:
vel si nup̄ facte sunt sicut eas
illi fecerūt: vel si s̄m prius te
nentē legislationē l̄is pp̄ijs
nō scripserūt heredū appella
tione aut testibus eas nō fece
runt manifestas: aut tres vnci
as et nō amplius reliquerūt fi
lijs. non em̄ infringi sicuti p̄dī
rimus defunctoꝝ volumus di
spositiones: sed ratas eas esse
p̄ oia declaramus: vt vel si p̄xi
me scripta sint testamēta post
positionē legis: nondum vero

contigerit cōstitutiones factas innotuisse et su
peruivētibus forte testatoribus non sunt muta
ta/ maneāt etiā sic institutiones que ab initio s̄z
tunc certas extātes facte sunt leges pp̄iā virtu
tē habētes: nō accusandas eo q̄ tēpore quo su
peruixerūt illi eas non mutauerūt. Non em̄ om
nia sunt in nobis: nec semp̄ quibusdam tēpus sit
testādi repēte: plerūq; incidūt hoibus moites
testandi eis potestātē auferētes. q̄obrem ab ini
tio factū recte eo q̄ non fuerit mutatū: non arbi
tratur postea mutari aut aliquo modo infringi:
sed imutilata manere que tunc placuit testato
ribus snia/valideq; seruari. erit nāq; absurdum vt
q̄d factū est recte ex eo q̄d tunc non erat factum
postea mutet. **C** Collectiue igitur dicendū per
cipiant filij relictas sibi (si ita contigerit) a patri
bus tres vncias ex testamētis ita factis/aut an
te legis positionē: aut post positionē legi? anteq̄
hec t̄n apud iudices inotescerēt. Si s̄o adiectū
sit testamētis oportere q̄d reliquū est eis imple
ri s̄m q̄d tūc legibus debebat/ hoc p̄cipiendum
s̄m antiquas leges: vt si deest tribus vncijs s̄m
illud supplementū fiat: non in quadriuncio q̄d
postea quidē sancitū est: nondū t̄n tunc agnitū.
C Quē igitur placuerūt nobis: et p̄ hanc sacra des
clarata sunt legē/ p̄ceptis pp̄ijs tua eminētia
oibus faciat manifesta: et qui in hac maria ciuita
te et q̄ fous inhabitāt: quaten? oibus fiāt palā q̄
a nobis p̄ oim cautela sancita sunt. Datū kalen.
mar. cōstantinopo. Do. Iusti. p̄fe. au. anno. ij.
et ho. Jo. vicecon. B. lxxvij.

C At nullus fabricet oratorij domos p̄ter volū
tatē epi: et vt deputet prius q̄ circa diligentia et
statū in fabricādo oratorio sufficiāt: et vt epi? nō
desint suis ecclesijs. et de alienatiōe? ecclesiasti
carum rerum immobilium.

Imperator Iusti. au. men. archie. cōstā.

C Nulli licitū est ecclesiā vel monasteriū v̄l ora
torij edificare sine epi volūtate: epi edificij in
choate q̄ statuit clericoꝝ mensurā et expēsas ne
cessarias et oportunas. s̄z si edificare volēs nō est
ad hoc sufficiēs epi? p̄sensu v̄nā ecclesiā vetusta
te corruptā vel neglectā edificare poterit. Bar.

E que de scrip̄tis ecclesijs
sunt mult; cōprehēdētes le
gibus?/adhuc etiā alia lege
egemus ad exorta negocia? et
rursus? emergētia sufficiente.
Plurimi nāq; nois cā non ad
op? sanctay eccl̄iaz accedūt?
deide eas edificātes nequaq; curā ponūt vt ex
pēsas q̄z eis deponāt decētes et ad luminaria et
ad obseruantium alimēta: et ad sacra ministeria:
sed deserūt eas? etiā in nudis edificijs p̄stitutas
l. iij.

Novella
- 67.

Collatio Quinta

a Oratione. sic. de mona. s. hinc. et de eccl. ti. s. si q. s.
b Suis medent. i. se dicit mederi velle (aut. col. ii.)
c Edificare. s. concedimus.
d priusq. sic in decretis. xviii. q. ii. q. s. sit. I. sancti. epif.
e si quis. Accursius.

f Luminaria.
 scilz in ecclesia.
f Multe. inter-
 positio est vsq. il-
 luc. licet ei et.
g Administra-
 tur modo. scz forte
 ab his q. eas anti-
 quitus edificauit.
h Forum. s. cle-
 ricorum.

i Ageda. sic. s.
 vt cle. q. rece. s. fi.
k Legē. vt. s.
 quō opoz. epif. s. i.
 et s. illud. et fact. i.
 de sanc. epif. s. in-
 dicamus autem.

l Deo amabi-
 les. vt. s. vt. cleri. q.
 rece. s. i. col. v.
m Multū. s. vt.
 tra. anū. vt. s. quō
 opoz. epif. s. illud.
 sed als. dicit multū
 quinquēniū. vt
 istitu. de lit. ob. s.
 multū. et ff. de sepa.
 li. s. quod autem
 dictum est.

Multū
 qd dicitur.

n Et ipse. scilz
 epif. et quod subij-
 cit inde. i. ex eis. et
 qd subijcit ei. s. ec-
 clesie. Itē qd subij-
 cit obseruare. duo
 significat. put em
 refert ad illud ver-
 bū inde. dic obser-
 uare. i. habere. Itē
 put refertur ei. dic
 obseruare. id est re-
 sarcire. s. de suo ip-
 si eccle. ad vtrūq.
 enim refertur. nec
 mirum q. verbum

Verbū
 semel
 positū
 ad di-
 uersa re
 ferri p̄t.

semel positum ad
 duo diuersa refer-
 tur. vt et als. ff. de
 offi. p̄o. l. ij. Item
 uersa re quod subijcit non
 patitur. dic. i. nō
 valeat. vel nō pos-
 sit. et ita est plana
 litera.

o Leges. vt. s.
 quomō opoz. epif. s. et illud. Accursius.
p Defuerit. scilz per annum.

et aut destruedas. aut oino sa-
 cro ministerio defraudandas.
q Scimus igit pre oibus q.
 de illud fieri: et nulli licentiam
 esse neq. monasteriū: neq. ec-
 clesiā: neq. orationis domū in-
 cipere edificare anteq. ciuita-
 tis deo amabilis epif. oratōes
 in loco faciat et quēc figat/ pu-
 blicū p̄cessum ibi faciēs/ et cau-
 sam manifestā oibus statuēs.
 Multū em simulātes fabricare
 quasi oionis domos suis me-
 dētū lāguouib: nō orthodo-
 xarū ecclesiā edificatores fa-
 cti sed speluncarū illicitarum.
 deinde nō aliter quēpiā eccle-
 siā ex nouo edificare p̄uifq.
 loquat ad deo amabile epif: et
 diffiniat mēsurā quā deputat/
 et ad luminaria/ et ad sacrū mi-
 nisteriū ad incorumpende do-
 mus custodiā et obseruantium
 alimēta: et si sufficiēter habere
 vident faciat prius donatiōnē
 eoz que futura sunt deputari:
 et ita domus edificet. Si autē
 non sufficiat qdē aliqs ad hoc
 nomen forte desiderans quo et
 ipse fabricator ecclesie voce-
 tur si vult aliqd tale facer (mul-
 te/ et in hac regia ciuitate et i p-
 uincijs ecclesie sunt in quibus
 cōpetēti quidē administratur
 modo: periculū vero ruine pa-
 tiūtur p̄ vetustate aut etiā par-
 ue constitute et inordinate fm
 desiderū eoz/ qui in eis depu-
 tati sunt/ licebit ei vnā talū. ec-
 clesiarum accipienti hanc edi-
 ficare/ et hic volūtate deo ama-
 bilis orthodoxorum epif. res
 agenda est. sic enim pote-
 rit et sacre domus fabricator
 vocari: et nichil de suo superex-
 pendere deputatis iam circa

q Amplius tempus. scilz anni.
r plurimo tēpore. s. vltra annum. Al.
s Valebunt. s. vt et pellatur a clero episcopoz et choro
 clericorum. vt. s. quō opoz. epif. s. et illud.
t Quoniam vero contingit. vt. s. de eccl. re. imo. ali.

hoc expēsis oblati ab eis qui
 etiam prius has expendebāt.
q Illud qz sancimus qtenus
 fm iā a nobis prolata legem
 deo amabilis epif. in suis eccle-
 sijs maneat/ et nō relinquāt q-
 de eas. epif. s. multū hic mo-
 renf et cogāt p̄ puincias hyc-
 nomos expēsas sibi trāsmitte-
 re et scitissima ecclia expendat
 qdē et ipse inde ei q. obseruare
 nō patiat. Sancim⁹ igit iā
 a nobis posita legē in sua ma-
 nere virtute siue defuerit/ deo
 amabilis epif. eccle. siue ap̄t/
 tēpus nullā ei mitti expēsam
 de puincia: sed illā quidē circa
 act⁹ pios: et scitissimā ecclia
 expēdit. ipm s. hoc errantē nō
 expēsis scitissimā ecclia p̄-
 grauare: cū certū sit q. si pluri-
 mo tpe defuerit: q. iam a nobis
 sup eisdē sancita sūt valebūt.
 Quā vero p̄tingit iā nos san-
 xisse vt si qua in puincijs aliena
 tio rei imobilis eccliafice faci-
 enda est: fm decretū hāc p̄ce-
 dere sicuti dudū plata a nobis
 p̄sō dicit: agi s. decretū non
 solū p̄sente deo amabili epif. ci-
 uitat⁹ eiusq. clero: s. et metro-
 poleos epif. Hec nō illud in-
 sup est sancitū: vt si metro-
 leos scitissim⁹ epif. futur⁹ est ve-
 nūdare siue et eccle. scitissim⁹
 hyconomi/ quid opz fieri etiā
 hoc adiucimus: vt duo ex sino-
 do q. sub eo est deo amabiliuz
 epif. quoscūq. elegerit ipi in-
 ter sint. et alia oi obseruatiōe
 custodita q. iā sancita est p̄sen-
 tia duoz deo amabiliuz epif.
 adiuciat: vt fm se videat cum
 sua synodo rem agere: et sicut
 ipse rē facit credibile et sufficie-
 tē ei q. sub eo p̄stitut⁹ est dum

v Decretum. s.
 p̄sctis volumus
 in dicta cōstitutio-
 ne. et facit. i. de ali.
 et emphi. s. hoc et.
x Metropoles
 os episcopo. id est
 archiepiscopo.
y Sancitum.
 id est sancitum
 et ita tempus pro
 tempore ponatur.
 sic. ff. de lega. iij. l.
 etiam. Vel dic san-
 citum: scilz in cons-
 titutiōe greca vel
 extrauaganti. nec
 enim in illa. s. de
 nō alie. vel in alia
 s. de eccl. re. imo.
 vel alia iste casus
 habetur.

z Hyconomi. hycono-
 mibus res eccle-
 siastice gubernan-
 de mandantur. vt
 C. de sacrosanc. ce-
 cle. l. iubemus. in
 prin. scilz epif. s. i.
 volūtate. vt. C. de
 epif. et cleri. l. om-
 nes qui vbiq. s.
 hoc nō. l. omin⁹.
 Accursius flo.

a Adijcimus.
 scilz p̄ hanc consi-
 tutionem.
b Inuertunt. qd
 adijcit hec consi-
 tutio: potest dici
 vt duo epif. in
 ter sint. Alij dicit
 q. hoc erat etiam
 dictum in consi-
 tutio. cuius hic fa-
 cit mentionem. et
 dicit hic adijci q.
 isti duo epif. s.
 debent esse de sua
 synodo: hoc est de Syno-
 suo archiepiscopa-
 nus po-
 tu.

c Ecom se. id archie-
 est in suo contra. p̄scopa-
 tu.
d Ipse. archie-
 piscopus p̄bes au-

toritatem episcopo sub se posito.
e Si. scilicet episcopo.

Presens archiepiscopus.

Uecūq̄ hinc. i. ex legib⁹ inde nominatis. Cōstitutionibus. vt. C. de. p̄cu. l. quecūq̄. z. C. vt. i. senato. vel. cl. l. in. pun. z. C. de. accu.

z. inserip. l. euenit Accursius flo.

Clarissimoz et per consequens nec spectabilis nec illustri.

Comites. vt sunt comites sine comitatu.

Sancim⁹ igitur vsq̄. indultue p̄of. s. vt illustres z sup̄illustres cōtinētur: et illustriū multa ḡna sunt. vt C. vt digni. or. ser. l. ij. in. pun.

Mouere. vel suscipere. vt. C. de in. iur. l. h. z. facit illi. de in iur. s. pe.

Sedere. no. h. expresse iudice debere sedere cū iudicatur aduocatus siue litigātes stare dū dicit. z. facit. C. b. post. l. post. z. l. q̄quis. in. fi. z. C. vt. se. vel. cl. l. fi. s. sederi. z. C. d. of. iud. l. i. z. C. de. of. di. l. i. l. fi. Itē facit C. de. dil. l. i. l. a. p̄cedere. Sed p̄tra. l. i. de. liber. s. mul. tis. Sed ibi est speciale fauore libertatis.

Ex vtroz. f. latere.

Incuriā. alij iniuriā: z. p̄of. p̄ rullitate. rita nota nos debere esse curiales i iurādo aliquo p̄bo z nobi li homine ad sedē dum. sic. C. d. offi. di. iud. l. i.

Indigne p̄cedente. q̄d erit si ad uocari siue litigātes iurta iudicem debeant sedere. ne ergo hoc cōtingat litigetur per procuratorem ex parte illustri.

presens est ita et ipsi que sub eo est synodus p̄sens p̄ duos deo amabiliū ep̄oz videbit̄ rē p̄bere cautissimā sumētem ex hufusmōi synodo testimoniū.

Hāc itaq̄ nostrā legē z ad sedē tue beatitudinis: et ceteros sanctissimos patriarchas missam ipsi per lras proprias sub vos metropolitans facietis manifestā: vt illi palam faciāt sub se cōstitutis ep̄is vt nullū lateat q̄ a nobis cōstitutū sunt.

Et ab illustribus: et q̄ super ea dignitate sunt oimodo sup̄ pecuniarijs causis: sed et iniuriarū criminaliter per procura torē dicantur: clarissimis autē in pecuniarijs licere eis z p̄curatorem z p̄ se litigare.

Idem. a. Jo. p̄f. p̄to. secundo constan.

Illustres et sup̄illustres in causis pecuniarijs z in crimie iniuriarū nō p̄ se sed p̄ procuratorē litigare debēt: ceteris p̄o dignitatib⁹ inferioribus licite cōcedit vt p̄ se vel per procuratorē litē exerceat. h. d. Barto.

Uecūq̄ p̄cedunt q̄dē q̄si honoris cā: z scematis melioris sunt: quod autē hic euenit non honorē: sed forsan etiā quādā lesionē inferēs: hoc bñ habere iudicamus breui mēderi lege: ferē enim q̄busdā cōstitutionibus vt nulli clarissimoz liceat p̄ se litē exercere: sed p̄ procuratorē oino: sed hāc q̄dē antiq̄tas p̄ dignitatū honorē scripsit: multos autē conspiciamus dignitates q̄dē ad p̄tos et inter clarissimos iscri.

Post magnificētissimos. hic nota quōq̄ genera magistratuum habentium ordinariā iurisdictionē: vt super illustres. Item illustres et isti litigant per procuratorē isri: vt hic. z sunt illustres vt p̄fect⁹ pretorio ori. n. z illirici. Item vrbis rome. Item alij sunt spectabiles qui post illustres

ptos/aut comites aut tribunos: vel si q̄ alij p̄sistunt h̄mōi substantie p̄o minoris dños aut penit⁹ nō sufficiāt ad p̄curatores ordinatos: et p̄ hoc agēdas expēsas.

Sancim⁹ igit vsq̄ ad magnificētissimos illustres hec valere: z modis oibus p̄ p̄curatores pecuniarijs as exercere cās. nec nō etiā iniuriarū p̄ procuratorē criminali mō mouere⁹ s̄z q̄d datū est eis sup̄ hoc p̄uilegiū: ne cogant aut sedere⁹ cū iudicib⁹ cū iudicāt: aut stare rursus tanq̄ litigātes. ex vtroz⁹ em̄ causa videt̄ incauta: aut in dignitatib⁹ incuriā sustinētibus: aut iudiciali scemate indignē p̄cedēte. post magnificētissimos igit illustres oibus licentia sit volētibus p̄curatores ordiare⁹: et p̄ se litres exercere: nulla ex hoc neq̄ p̄hibitione⁹ neq̄ dāno neq̄ pena inferēda eis.

Tua igit eminētia que visa sunt nobis: z p̄ hanc sacra declarata sunt legē oibus faciat manifesta: q̄ mox sūt sup̄ his agēs. Datū pridie nonas iulij ca. epi. do. iusti. p̄. p̄. an. xij. Jo.

Est ordinarie p̄fecture vrbane z p̄toiane due⁹ et p̄fecture que in cingulo et que in actu sunt sole non etiam honorarie liberēt a curiali fortuna.

Idem. a. p̄. p̄. orten. secūdo. et consu. ordinario.

Sola collatione dignitatis et administrationis etiā añ ad ministratores susceptā curiales liberant a curiali fortuna: s̄z sola collone honoris seu dignitatis absq̄ administratiōe nō liberant: s̄z remanēt curiales soluz honorē ex tali collatione consecuti. h. d. Barto.

Magistratus tuū habentiu ordinariā iurisdictionē vt p̄fect⁹ egypti/ qui dicitur augustinus. alij sunt minores: vt clarissimi: z p̄sides p̄uinciarum. vt. s. b. appel. s̄ illud. z. s̄. similitq̄ modo. et. s̄. ouēralis. z. C. de rap. vir. s̄. fin. autem post. z. ff. de p̄ua. car. l. i. s̄. i. l. i. z. vrbis clarissimis zē. Itē z alij sunt minimi: q̄ nec nomen habent vt p̄danet: ordinarj tamē sūt: vt defensores ciuitatum/ z municipiorū/ z de minimis iudicāt causis. vt. C. d. pe. iud. l. fi. z. s̄. de defen. ciui. s̄ iudicatore. z. s̄. audient. col. la. ij.

Volentibus. non autem necessitas imponitur p̄curatorem ordinare. Accur.

Ordinare. q̄d cōmune ius est in omnibus. vt in illi. de his per quos age. post. s̄. fi.

Prohibitio. ne. nam. lex illa q̄cunq̄ prohiberet damnum/ scilicet amissionis cause imponit. z. pena etiam imponit iudici. xxx. lib. x. auri. ammodo ergo hec cessant nisi in illustribus: vt hic dicitur.

Ut ordinarie due. immo non due tm̄. vt. i. cōstitū. que de dign. s̄ generalif. et. s̄. palam. vero. col. vi. nam et ep̄iscopatus liberat. vt. i. de

Novella 71

Index iudican do sedet re debet

Index iudican do sedet re debet

procuratorē cōstitutū re q̄s nō cogitur

sanctis ep̄is s̄ curialen;

Duria hore. hic pot no. arg. ad excusatione pa pe Inno. qui i suo cilio multa de an tiqs repetit. quia qsi neglecta erant. r facit. s. d. fideius. in pun. r. C. de an no. l. h.

b Honoraria. i. sine actu r admi nistracione.

c Codicillis. i. lris imperialib.

d Opere. sic. C. de decu. l. h. sic. f. co sti. q. de digni. s. ge neraliter.

e Opere gesse rit. i. cu effectu sine administracione.

f Na r magi strum. i. terpositio nem facit notando bonu simile esse.

g Aliquis. i. p. p. fectus.

h Designatus. p administracione sibi collatam.

i Renouam. sic. s. vt eccl. ro. s. renouam. col. iij.

k Codicillos. i. impiales lras.

l Et illirici. f. sclauonia. al.

m Frui. a curia n

n In carpēt. i. currib r plaustris ē ei carpētū gen^o curr^o fm. W. r fa cit. C. de qsto. et magi. of. l. i. lib. xij.

o Uideat. no. p capellantis domi ni pape.

p Albo. vt. ff. d. albo feri. l. i. r. ij.

q Educens. f. imperium.

r At oēs obe diant. r. hoc dici tur. Leo. s. hoc cō siderantes.

s Et vt negos cia. hoc dicitur. f. eo. s. si igit fuerit vsq. ad illuz. s. ar. rpeat.

t Priviligiū. f.

Duria ho ruz q olim sancita sūt r neglecta r nō facile in republi ca tractata

omnino visa sunt absq lege r sine legislatioe p̄sistere. noui mus etiā q̄ antiq̄us erat q̄dā p̄fecture figura quā honorari am^o vocabat/ codicillis/ ab im perio sup ea collatis. hāc aut ita noiabāt vt nichil aliud nisi purū honorē h̄s q̄b^o p̄bebat p̄ferret/ q̄ curiales n̄ liberabat a fortuna curiali nisi q̄s eā in ip̄o opere ministrasset. r sicut de gloriofissimis magistrismi lituz videbimus: q; nullus ex magisterio armorū eripit for tuna curiali nisi cū ope gesserit: nā r magistrū militie p̄ secturā esse n̄e d̄nt leges. pu ri fo magistrorū militie codi cilli solā p̄bent dignitatē for tuna nō liberantes: sic ē t̄ ipsa p̄fectura si futur^o sit aliquis/ li ber h̄mōi fieri fortuna necesse est in ip̄o cingulo designatuz ab ea curie vinculis liberari.

Renouamus/ igit h̄mōi le gē sancietes si q̄n visuz fuerit impio honozare curiale vt ēt liberet fortuna dare ei codicil los/ administratiōis r p̄para re eū in talib^o p̄stitui sedib^o aut cingullis vrbane p̄fecture senio ris rome r noue vicz hui^o n̄fe: aut in p̄torianis tribunalib^o: r orientis r hesperie r libie: nec nō r illirici/ quos oēs sub no bis fecit deus. r ita libertate frui^o q̄tenus magno p̄meriti honore r i carpētis^o vecti r cla mores p̄conū audietes isup iu diciales cōscēdētes sedes hu iusmodi fortuna liberi cōstitu ant. Si fo solo eos participa re voluerit honore/ fieri quidē codicillos r his dari: t̄m̄ova lere h̄mōi ip̄ialez largitatē vt ille honozat/ quidē sit: r maxi me curie ps esse videatur: nō

tamē neq; puinciali curia: ne q; eius albo^o liberetur: sed ma neat sub antiqua fortuna solū lucratus honozet: r ita gratias agens deo r imperio q; migra uit eum ad meliora prioris trā quillitatis educēs. sitq; etiā hoc additamentū imperialiuz p̄miorū qd neq; publicum mi nuit neq; fortuna neq; cōsue tis ei functionib^o priuans cu rialē: r ei q̄ hec p̄meruerit etiā p̄sentem addēs fortunā: r ostē dens honozatores r alijs cu rialib^o dignitate solūmō p̄cedētē. **Q**ue igitur placue rūt nobis tua celsitudo serua re festinet: sciens q; neq; curia les minui^o r honozatores eos omnibus demonstraui^o vt sciant hē ciuitates perpetua p̄cepta quatenus imp̄rio datur.

At omnes obediant iudici bus/ puinciarū r in criminali bus r in pecuniarijs causis: r ibi negocia/ examinent nullo excepto per puuilegium/ nec huc/ cōuenti/ deducant nisi sa cra pragmatica forma exhibe ri quempiam iusserit.

Impa. Zu. Aug. constanti nopolitanis.

In puincia in qua q̄s forū fortit illic est cōueniēdus vtra q; p̄te p̄sente vel altera t̄m̄: et vbiq; iusticia seruata sn̄ia cō dēnatoria vel absolutoria ferat omni puuilegio cessante nisi pragmatica forma aliud statuat: vel aliud p̄pter appella. acciderit: his obtinētib^o in omni loco r tempore pena contrafacientib^o im minente. h. d. Bar.

Vnam quidem esse oim^o perfectissi mam virtutē arbitrandū est homi nibus que iura omnibus distribu it. hec est ex causa/ cognominata iusticia. etenim vnamquāq; a aliarum virtutum nisi subsequan tur huius^o bona/ fiet nichil horū que competūt itaq; nec fortitudinem que non est cum iusticia/ laudabimus: cum scilicet patria lingua/ fortitu dinem in armis virtutem appellet solum: et si quis ab ea/ iusticiam subtrahat: ad delictorum occasionem solummodo non quouindā bonorū

spāliter induluz: vel de nouo cōce: sum als. qd plene dicemus. Leo. s. si igitur ambo.

Puc. i. in ciui tate cōstantino po litana: vt subijci: r vt. Leo. s. arripat. r Conuenti. f. in puincijs.

Una. om: niun. f. virtutū.

Er. cā. qz tri buit vnicuiq; ius suum.

Unaquāq; i. p vnamquāq; als vnaqueq;.

Hu. iusticie f. q̄ sunt q̄tuor. scz iusticia: fortitudo: pudentia: r tem perantia.

Iusticia. sic l. si. de iust. r iur. i. rñ.

Patria lin gua. als patriam linguaz. r tūc sub audi fm. r dic op pellet. f. consuetudo loquendi: r als patria lingua: scz romana: vt si dicā iste fecit fortitudi nem: nā in armis vel alia vi illicita intelligim^o v̄m̄vul gare: vt subijci. e. Ab ea. scz vir

Collatio Quinta

michi obligasti: quo casu etiam rone possessionis h possite agā siue enā alibi possit agā hic rone actus. vt. s. pri. dicit. nā re^o hic fit. i. debitor obligado sic se et rē suam.

a **C** Occasione. vt de seruitutib⁹ psonalib⁹ vt vsu et vsu fru ctu. et de realib⁹. vt rusticorum predictio. vt. ff. de serui. l. i. s. enā de statu serui:

li vel ascriptitie cō ditiois: vel alterius similis. vt de filiatione vel p̄ria p̄rate: similis est modus loquendi C. d. iudi. pperan dū. an. fi. l. respon.

b **C** Subiaceat. ergo idē i. clericis. sed contra. vt de. ap̄. p̄. u. epi. s. i. co. vi. Rn. r. cleri^o in eo loco puenit sed nō apud p̄cti dē: sed apud ep̄m hū^o loci qui suus est et ratione hui⁹ cause fm. Jo.

c **C** Mare. i. inua tūis locis. vt. ff. de accu. si cui. s. pe. et. s. si. et. l. si. et. ff. de re mil. l. i. i. r. et. C. vbi d. cri. agi. o. li. r. C. de castre. r. munibe. l. si. l. i. r. s. vt. iu. sine q. sus. s. quod autē dictum est. col. ij. et. ff. de iud. l. heres. s. i. v. q. in fine.

d **C** Nō pure. hoc ē nō iuenit lex aliq de antiquis que ita dicat pure et simpliciter de obus vt ita dicat: et statim subijcit. nā hec i delictus et q̄si. Item in contractib⁹ et quasi loquit. Itē et in actionib⁹ in rē in qui bus q̄s rone possessionis forit forū. vt. C. vbi in rē ac. l. si. Itē in interdiciis possessiois: vt hic cōtinerur.

e **C** Considerauius. s. quia reus respondeat. ita econtra dicam⁹ q̄ actor alibi nō agat vel agere querat: vt subij cit. Uel dic ad reū tantum referendum hoc.

f **C** Scripturā. i. libellus cōventionalis. Al.

g **C** Examinatiōe puincialem. i. faciendā in puincia ea vbi cōtractū est vel delictū. vt. s. dicitū est. et est ratio vt subijci falenas p̄bationū. nā facili⁹ p̄babit actor hic q̄ extra puincia. et facit. C. de here. et ma. l. qm̄. in. fi. r. C. de re. cre. l. ḡn̄aliter. in p̄m. ibi: probatiōibus pinguuis.

h **C** Jure potat. ille dī in diuina pagina q̄ nullū adco ēyentalē puū p̄ctū q̄ si deducat i p̄tēptū mouale nō effi ti. **C** Quē. scz reum. (ciaf.)

k **C** Presentem. etiam subaudi.

l **C** Illius. scz rei. **m** **C** Lesum. scz actorem.

n **C** In gemulcentem. sic. C. q̄ imp. inter pupil. et vi. l. i.

o **C** Ferre. scz penas quas patitur. Al.

p **C** Multitudo. sic. C. qui po. in p̄is. habe. l. si. in p̄m.

q **C** Crebro. i. sepe. **r** **C** Ipsi. scz nos.

s **C** In puincia. in qua obligatio cōtracta est. vt. s. co.

S hoc considerantes. Sed quid si in italia? Rn. idē: s. nō Italia sit. puincia sed puincia d̄na. vt. i. eo. s. pe. et. s. fi.

t **C** Trahatur. scz per eum. **v** **C** P̄uilegio. hoc est nō p̄dest reo p̄uilegiū vt possit alibi. reuocari iudiciū q̄ vbi cōtraxit. sed cōtra. ff. de iudi. l. ij. s. oēs aut. Sol.

dicat quidā illam cotrigi p̄ illā. et eo dē mō r̄ndet ad. l. ff. de arbi. l. non di stinguam⁹. s. itē si q̄s romē. nā et ibi dicit nō debere legatū romē cōueni ri etiā de eo q̄s ibi facit dōmō an hāc legationē in q̄ nūc est. s. hoc nō pla cet. q̄ p̄ aliā au. q̄ est post istā fati us sunt legatis et alijs p̄uilegia. vt. i. de san. epi. s. si s̄o epi. col. ij. De ergo hic loquit de p̄uilegijs q̄ extra corpus iuris posi ta sunt vt colligit s. eo. s. plurimoz. nec videt aliqd̄ cor rige. vt. s. e. s. hec p̄siderates. ibi: hic enī re. q̄ aut in iur is corpe sunt non tollunt per hanc aut. vt dictum est. sed q̄dā alia est. r̄ fori et iudicis videt tollere p̄uile: giū fm. B. vt. s. vt iudi. si. quo. sus. s. q̄ at p̄mit⁹. q̄ nō puto nisi vt dicitū ē si nō sūt i corpe iuris. nā vt i seq. s. post illū. s. i. s̄terdicim⁹. q̄busdā seruat p̄uilegiū. Item cōtra. s. de exhi. s. i. i. eo. q̄ actor i p̄mittit ex p̄uilegio ad aliud iudiciū trahere reū. Itē ad idē cōtra. C. de dil. si quādo. r. C. de iurif. om. iu. l. in criminalibus. Sol. quidā dicunt illas duas esse corre ctas per istā. q̄ nō placet: q̄ in quātū possumus euitare legū correctiōes hoc facere debem⁹ iulianianū imitātes. vt. i. q. mo. na. ef. sui. s. trib⁹ aut. dic ergo q̄ hec loquit i reo illa in actore trahente reum ad extraneum iudicem: s. hec mala videtur sol. nam non debet licere actori quod non li cet reo. vt. ff. de reg. iu. nō debet. sed dic hoc speciale: illud generale: cui generi per hanc speciem derogatur. vt. ff. de le. iij. l. v. roem. s. felicitissimo. r. de re. iu. l. semp. sic et alio s̄ actori. s. agere quādo vult: q̄ reo non licet cōueniri quan do vult. vt. ff. de excep. do. l. pure. s. fi. r. ff. de peti. here. l. si quis libertatē. s̄ ita demū. ibi et erant in ipsi⁹ r. vt. C. vt. ne. inu. age. vel accu. l. i. sed hoc non licet reo. **r** **C** Sed illic decidat. scz in puincia illa vbi contractū est sed q̄ si ibi non inueniatur. nōc remittit i p̄tractū vt in delicto. vt. i. vt. nul. iud. s. si vero q̄s. Rn. dicit ibi dicem⁹. **y** **C** S. v. cro. casum istum pono tribus modis. primo in dño domus qui cum inquilinis vel mercenarijs habita bat. vt. ff. de vi et habi. l. paulus. et est ex domo ad vno ius

Italia puincia r̄ d̄na dicitur

Legi core c̄ ciones vitandē sunt.

quidā defectus: puenit ipse in quidāus ex suo delicto le
ge aquilia directā vltimū. sed et dñs ex qñ delicto tenetur
actione in factū qui opera malorū hominū vñt. vt insti. de
ob. q. et qñ delict. mal. §. exercitor. hec ergo aut. pmitit hoc
nouū vt possit nūciare dño: et daf ei spaciū. et siveniat ple
ne examinat cau
sa: alioquin dñs aut
prens couentus. et
si de reb⁹ ei⁹ actori
nō possit satisfieri
capuunt res absen
tis. ppter eius con
sumaciā. hāc re
probacō: et q certu
m est q deiecerit
nō debet alius te
neri. vt. ff. de his q
deie. vel. cf. l. i. in fi.
et. l. ij. et. ff. de rbo.
ob. cōtinuus. §. cū
ita. in fi. si autē di
ceres dominiū cui
sua familia nō habi
ditasse etiā alia ra
tione nō teneretur
vt. ff. de his q deie.
vel. cf. l. i. §. pe. Se
cundo potest poni
sic. aliqō conuenie
bat me qz sibi erā
obnox⁹ vel rei vñ.
vt qualicūq; actio

presens est ex domo abitis in
iusticiā⁹ parat: conueniat oib⁹
modis ipse q in iusticiā⁹ degit si
ue curator: siue pductor: siue qz
cūq; sit ei⁹: et liceat ei fm pui
cie spaciū: et fm legē cōm⁹ an
tiquit⁹ positā iudicias accipiē
tem nunciare que de his gesta
sunt illi ad quē cā refert. Sed
siquidē in vicina puincia est in
qua hoc agit⁹ via aut duabus
mātionib⁹ in medio puincia
rū cōstitutis: qtuor ei mensū
dare iudicias. si vero mai⁹ sit
spaciū/sex. si vero ex palesti
na foris/ aut ex egypto/ aut ex
spacio gētium longinquarū:
mensēs octo ad hoc sufficiēt.
Si vero ex hesperijs gentib⁹
aut septētrionalibus aut in li

similis persona que presens est.
d. Legē cōmūne. vt. C. de dila. l. i. vel dic. rr. miliū diu
nozū. vt. ff. si qz cau. l. i. pma verior videt qz h statū subijcat
esse considerandā puincia: quod in. d. l. C. de dila. cōri
netur. Sed nunqđ ibi alia tempora computantur: Rñ. sic
sed ad instar eius
hec proponuntur.
e. Hoc agitur. i.
ca fractat. vel die
hoc agit. i. absens
degit. vt i nouellis
f. Manfionib⁹.
id est dieb⁹: vt die
in puincijs quia
due puincie sūt
in medio: vt in no
uel.
g. Longinqua
rum. i. regionum
scz dilatio petitur.
h. Determina
tum. vt. C. de dila.
l. i. sed nōne i alijs
tēpōibus hec lex
corrigit illā: Rñ.
non: quia illa loq
tur in dilatioe que
datur pscnti et pe
tenti gratis testib⁹
vel instrumentorū
hec autē loquit in
alto casu: qñ scz pa
titur quis iniusticiā ex domo absentis. quidā tamē dixē
i. Credat. i. cōfidat.
k. Litē. scz dñs. vñ videt qz si nō credit: qz hic nō possit
eū inuitū defendere. sed cōtra. ff. de noua. l. si sicutū. §. si. et
ff. de solu. l. solutionē. q sunt cōtra. huc. Solu. quidā dicit
hoc casu eas correctas. l. i. alijs firme remaneat. Sed nos
dicim⁹ qz hic loquit qñ note pcuratorū eū defendere vole
bat: ibi autē volebat in se iudiciū trāsserre oīno nouāde:
qđ pōt etiā eo inuito: vt ibi dicit. et facit. ff. de nego. gest. l.
soluendo.
l. De illo sapit. qz non sit homo legalis.
m. Completurum. etiam soluendo iudicatum.
n. Nisi appellatio. completurū dico nisi et. nam tunc
nec iudicare videt. vt. ff. ad turpil. l. i. §. si. Recur.
o. In maior. id est in criminali.
p. Dimou. i. in civili. que etiā rōne minoritatis postpo
nit criminali. vt. C. de ordi. iudi. l. si.
q. Si autem ille. scz procurator.
r. Ille vero. scz dñs cui nunciatū est. Et.
s. Statutum. scz a iudice.
t. Cāp. istud tāqz nō denotat similitudinē: scz ppetatē.
v. Agētē. i. respondētē. sic. ff. de eden. l. i. ca. pām.
x. Couentus est. i. pcurator vel similis ei.
y. Iudex. scz ordinari⁹. si autē delegat⁹ est nō vocabit eū
re et rbo. vt. ff. de exhi. et introdu. reis. §. si rō qdā. nec etiā
poterit defendere iurisdictionē suā iudicio penali. vt. ff. si
qz ius di. nō obtem. l. i. respon. sed hoc per suum delegā
tem fiet. vt in d. §. si vero quidam.
z. Obnox⁹. scz nōmie absentis quē defendit fm rbo.
Uel die suo noie odemat siue fm primā positionē casus: si
ue fm aliā. scz cū dā positionē vltimā. vt. ff. de p. cu. i. p. lau
ti⁹. et. ff. de re iudi. l. si se in pām. Itē multomag⁹ fm qrtū

Enia
qñq; li
te non
contet.
ferur.

ne et aliquis offert se defensiōi mee promittendo iudicio
sistere me dominū: et penā si nō faceret stare. pmititur er
go huic pcurator siue defensori vt nunciet michi dñs vt
hic subijcat. et si nō veniam procurator cōdēnatur ad inter
esse: qz me non fecit stare. in quo venit etiā rei petende est i
matio. Itē ego dñs in actione q contra me ppeteret cō
dēnabor. et si ex reb⁹ procuratoris satisfieri non possit: sic
de meis satisfieret: nec est mirum: quia hoc ppter meā cō
tumaciā cōtingit. et quod hic dicit ipse qui iniusticiā egit
scz dñs. Itē nō. qz hec aut. facit hūcyerū. paratorē eorū
q nō remouet absente. et ante litis cōtesta. permittitur sen
tentiam ferri quod est mirabile. vel dici potest qz quasi cō
testata est. vt. C. vbi in rem ac. l. ij. Tertio die q in quocūq;
defensore locū habet qui satisfat iudicatum solui. nec cu
ro q satisfecerit iudicio sistere dominum. Uel die quar
to q procurator meus per vim expulit alium me mādan
te vel ratum habente. vnde non potest cōueniri tam ipse
f. ego dñs. vt. ff. de vi et vi ar. l. i. §. quotiens. et. ff. de insti.
l. cuiuscūq; §. i. et. l. se. i. rñ. et. ff. quod vi aut clam. l. deniq; §.
pe. pmitit ergo hec aut. hoc nouū: vt possit michi nūcia
ri: et hec vltima placet pceptorū meo. Sed quare pro deo
permitteret hec aut. domiuo denuncian cum ipsum pro
curatorē presentem et suo nomine potest conuenire? Rñ.
potest: quia sic est in fideiussoze. vt. §. de fideius. §. i. et. §. ij.
sed tertia postio casus magis probari videt in isto. §.
a. Iniusticiā. qz aliquid est deiectū vel effusum fm pri
mā positionē casus. Uel die iniusticiā: qz debitor est me⁹
ille qui est dñs dom⁹ fm alias tres positiones casus.
b. Iniusticiā egit. s. conductor vel similis fm positionē
primā et fm vltimā. Uel die. s. dñs q est absens fm duas
medias positiones casus.
c. Quicūq; sit ei⁹. scz siue casald⁹ siue procurator: siue

titur quis iniusticiā ex domo absentis. quidā tamē dixē
i. Credat. i. cōfidat.
k. Litē. scz dñs. vñ videt qz si nō credit: qz hic nō possit
eū inuitū defendere. sed cōtra. ff. de noua. l. si sicutū. §. si. et
ff. de solu. l. solutionē. q sunt cōtra. huc. Solu. quidā dicit
hoc casu eas correctas. l. i. alijs firme remaneat. Sed nos
dicim⁹ qz hic loquit qñ note pcuratorū eū defendere vole
bat: ibi autē volebat in se iudiciū trāsserre oīno nouāde:
qđ pōt etiā eo inuito: vt ibi dicit. et facit. ff. de nego. gest. l.
soluendo.
l. De illo sapit. qz non sit homo legalis.
m. Completurum. etiam soluendo iudicatum.
n. Nisi appellatio. completurū dico nisi et. nam tunc
nec iudicare videt. vt. ff. ad turpil. l. i. §. si. Recur.
o. In maior. id est in criminali.
p. Dimou. i. in civili. que etiā rōne minoritatis postpo
nit criminali. vt. C. de ordi. iudi. l. si.
q. Si autem ille. scz procurator.
r. Ille vero. scz dñs cui nunciatū est. Et.
s. Statutum. scz a iudice.
t. Cāp. istud tāqz nō denotat similitudinē: scz ppetatē.
v. Agētē. i. respondētē. sic. ff. de eden. l. i. ca. pām.
x. Couentus est. i. pcurator vel similis ei.
y. Iudex. scz ordinari⁹. si autē delegat⁹ est nō vocabit eū
re et rbo. vt. ff. de exhi. et introdu. reis. §. si rō qdā. nec etiā
poterit defendere iurisdictionē suā iudicio penali. vt. ff. si
qz ius di. nō obtem. l. i. respon. sed hoc per suum delegā
tem fiet. vt in d. §. si vero quidam.
z. Obnox⁹. scz nōmie absentis quē defendit fm rbo.
Uel die suo noie odemat siue fm primā positionē casus: si
ue fm aliā. scz cū dā positionē vltimā. vt. ff. de p. cu. i. p. lau
ti⁹. et. ff. de re iudi. l. si se in pām. Itē multomag⁹ fm qrtū

Collatio Quinta

modū ponendi casum. vt in prin. huius. §. diximus. pte-
 terea ⁊ statim dicit ipsum absentē dānari. quō ergo bis cō-
 dēnaret: ⁊ semel per aliū ⁊ semel p se. certe absurdū videt.

a **C** Illum. scilz absentem.

b **C** Mittre. f. aliquem ad defensionem sui.

c **C** Ad volentē.

scz cōdēnt: ⁊ repe-

te quasi ptestata li-

te ⁊ eum. per hec

em que facta fue-

runt in psona ptes-

sentis et missione

pro absente: et da-

tionē dilatiōis ad

sui aduētum: hec

oia q̄si quandā cō-

testationē ⁊ absen-

tē facere videtur.

vt hic. r. C. vbi iu-

rem ac. l. ij. vñ non

obstat qd dicit an-

te litē cōtesta. non

posse dari diffiniti-

uā sniam. vt. C. de

tēpo. appel. l. fi. §.

illud. qz est hic q̄si

testa. vt dictū est

contra absentē. cō-

tra p̄sentē vero ve-

re est contestata. q̄-

dā tamē dixerunt

hanc sniam que ⁊

absentē datur esse

inlocutoriā ⁊ mis-

sione in possessionem pro mensura declarati debiti. vt ⁊ in

alio casu quē statim subiicit.

d **C** Locuples. scilz procurator.

e **C** Ipse. scilz inquilinus: vel qui p̄sens est.

f **C** Et de absentis. si obnoxius apparuerit. vt. §. pri. vt

qz mādauit pcuratorē vel ratū habuit. vt. ff. qd vi aut clā

l. deniqz. §. pe. et no. q. duovidentē necessaria esse vt absens

erigat. et q. obnoxio appareat. ⁊ q. cōuētus soluēdo nō sit.

g **C** Legitime cogatur. vt pater su⁹ si erat filiū sniam. il-

le qui volebat resp̄ntare absentē. nam pater legitime pot

cogi. p filio. vt. C. de bo. ma. l. i. ⁊ in sn. p. quas pso. no. acq.

§. i. Itē ⁊ alie sunt p̄sone q. p alijs cōpellunt quas no. liti.

de cura. in sn. sed de fideiusore qui satisfēderat de iudicio

sisti fm secundā casus positionē: vel iudicatū solui fm ter-

tiā hic specialiter dicit: q. sine satisfatiōe admitti non de-

buit cum sit cautio p̄toria. vt. ff. de p̄to. stipu. l. i. in pn.

⁊ l. p̄torie satisfatiōes.

h **C** Legitime voce. f. p̄conis vel nunciū missi ad domū

vt. §. de liti. §. omnem. col. viij. Accur.

i **C** Et absens. scilicet procurator vel similis. ac si dice-

ret nō solum condēnabilis p̄sens est. vt. p̄ri. §. sed etiam

absens vt hic dicit. vel dicentiā absens. q. d. non solū hic. p-

curator vel similis q. primo fuerit p̄sens: sed etiā ille q.

semper fuit absens. vt. §. p̄ri. §. habuimus. Sz qualiter hec

snia erit lata p̄tra vtrūq. absentē: Rñ. quidam vt Al. ⁊ alij

q. sit interlocutoria. et hoc fm scena. l. ordinē negocij. vt

litē nō p̄tes. vt hic erat: fiat missio in pos. bo. absentis. vtrius

q. fm mēsurā declarati debiti. vt. §. de exhi. §. si hō quidā.

col. v. lite autē p̄testata et hoc cognito de cā def. diffinitua

etiā ⁊ absente: sed causa nō facta liquida idē qd in p̄mo ca-

apparuerit: ⁊ insuper illū post
 hmōi admonitiōnē mittere^b in
 prouinciā non volentē: si tñ oī
 no obnoxius apparuerit: et si q̄
 dem locuples^a sit ipse^c quidē
 erigat que decreta sunt. si ve-
 ro minus sit qd̄ habet aut non
 sufficiat in ista cōdemnatione:
 tunc ⁊ de absentis^f rebus com-
 pleatur victori damnū hmōi.

C Si vero neq. ipse apparue-
 rit q. dñm liti p̄sentare iussus
 est: aut qui pro eo legitime^g co-
 gatur: tunc vocet quidē legiti-
 ma voce^h: nō autē obediēs cō-
 demnetur: ⁊ absensⁱ fm scena
 qd̄ appellat heremodiciū^j: id
 est deserit causē: nā qui p cōtu-
 maciā deserit in nullo^k minor
 p̄sente putabitur. **C** Si hō il-
 le quidē forsā aduenerit: aut
 miserit quēpiā: accusato^m aut

su. vt. C. de iudi. l. properandū. §. siquidē. ⁊ §. snautē. Sed
 certe hic potest dici semp. contestata vel quasi. vñ de semp
 detur diffinitua dūmodo liceat: vt diximus. §. p̄xi. §.
 neq. hoc solo casu iure nouo datur diffinitua: nō fuerit
 vere ab eo lis cōtestata: imo ⁊ alio puta absente actore. vt

desit: tunc ⁊ absoluerⁿ eum ⁊
 dānā^o eius mederi^p calūniato-
 rem cogat. sic erunt tempera-
 tiores^q: sic peccare cessabunt/
 sic nō putabunt^r potētiam^s di-
 uitiarū iusticie p̄ualere^t. Nec
 latet nos quia forsā neq. suffi-
 ciat^u hoc ad p̄fectissimā cause
 medelam: cū iudicantes potē-
 tioribus magis q̄ iusticiā vo-
 lentib⁹ ⁊ ad prouincias veniē-
 tibus p̄sent^r. Sed tamē no-
 utmus plurima iniusticiarum
 curata ab hac legislatione: ma-
 gis aut quāru ad nos est totū
 erit sanatiū: namq. nō aliter tra-
 dimus cingula nisi prius iustu-
 randū subierit hoc accipiētes
 iuste oib⁹ iudicare ⁊ puras^u ser-
 uare man⁹: nō puto^v post p̄-
 sentē legē altero quolibet ege-
 bim⁹ augmento si illi qdē iuste

§. de litig. §. omne.
 col. viij. l. i. iure ve-
 teri non daret dif-
 finitua: nisi se sit
 lis p̄testata. vt. C.
 de tēpo. ap. l. fi. §.
 illud.

k **C** Heremodici-
 um. q. d. §. ordinē
 qui seruatur quā-
 do causa deserit.
 modo. p̄ri. dixim⁹.
 quem ordinem et
 hoc heremodiciū
 aliter iure veteri:
 alit iure nouo ser-
 uatur. nam veteri
 actore absente nō
 p̄trahatur herem-
 modiciū sed cācel-
 labat ei⁹ p̄cessus.
 vt. ff. de iudi. l. i. p⁹
 edictū. §. hodie rā
 reo q̄ actore absente
 conceditur vt pof-
 sit. p̄cedi in lite ad
 sententiā. vt. C. de
 iudi. l. properandū.
 §. snautem. ⁊ §. i.

hōmo
 dicitur
 qd sit.

litigio §. omnem. Accursius.

l **C** In nullo minor. imo est in aliquo in deteriori condi-
 tione: quia appellare non potest tam iure veteri q̄ nouo ⁊
 etiam nouissimo. vt. ff. de iudi. l. post edictum. §. snia. ⁊. C.
 de iudi. l. properandum. §. cum autem. ⁊ §. de iudi. §. au-
 dient. in fi. §. et facit. §. de testi. §. ⁊ hoc. in fi. §. ⁊. C. quoz ap-
 pel. non re. l. i. ⁊. ff. de nora. l. quotiē. §. in potestate. ⁊. ff. de
 re iudi. l. de vnoquoq. §. i.

m **C** Accusator. large ponitur etiam pro actore.

n **C** Et absoluer. scilicet ab instantia iudicij vel edicti
 fm Al. vt. ff. de iudi. et post. Sed certe immo etiam diffini-
 tiue licet non statim. vt. §. de litig. §. si vero initium litis.
 Accursius florentinus legum doctor.

o **C** Et damna. facit. ff. de iudi. l. eum qui. ⁊. §. de exhi.
 §. si vero quidam. in fi. §. et. C. qui accusa. non possunt. l.
 qui crimen. Accursius flo.

p **C** Mederi. i. emendare. Accur.

q **C** Temperatores. scilicet homines.

r **C** Putabunt. als putabunt. et als putabitur.

s **C** Potentiam. als potentiam. et als potentia.

t **C** P̄ualere. facit. §. vt non si. pigno. in prin. col. v. ⁊. §.

co. §. i. in fi. Accur.

v **C** Sufficiat. hoc quod diximus: scilicet hac consti-
 tutione. Accur.

x **C** P̄sent. nota mirabile verbum. sic. §. de exhi. §. san-
 cimus. ⁊. §. suscepto.

y **C** Et puras seruare. scilz ab omni donatione. vt. C. ius
 iurā. qd̄ p̄re. ⁊. §. vt iudi. sine quoquo suffra. §. hoc autem.

col. ij. ⁊ facit. C. de iura. calū. l. ij. §. penul.

z **C** Puto. q. non egebimus.

pal po
 test legi
 time co
 gi pro fi
 lio.

Arripiat. sic construe. nullus arripiat id est ptegat violentos. id est raptos. puincialib' cingulis. i. a dignitate p'fidiis puincie in qua delicti ne seuiat z cognoscat in eos. z facit. C. de appellatio. l. addictos. z. C. de decurio. l. curiales qui honorariam.

Nulli forte. hoc no refert ad proximum dictum. sed ad alia. q. d. dixi eam no esse trahendam ad alia puincia. vt. s. co. 9. hec considerantes. ex-cipe nisi zc.

Publice cause. nam pro puincia causa sua no vocat aliquē imperator. vt. C. de decurio. l. curiales omniu.

Arripiat. na forte facit hoc imperator vt ipse met' d' ca cognoscat qd cu' consilio procerum fit vt hic dicitur. ex eo quod dicit pragmatica zc. q' pragmatica fit tantu' consilio procerum. vt. C. de leg. et con. l. ij. idem si alia ca' reip'u. cum vocauit vt hic dicitur. na interm in causa sua habet dilationem: vel ex. l. vt subijct' circa app'el. vt qua habet causam appellatio nis rome h' enim puuilegium ex lege scripta ne interm' pueniat. idē ē etiam in legatione vel causa testimonij ferendi. z idem in omnib' que ex lege scripta habet puuilegiū siue milites: siue clarissimi. nec enī ea puuilegia cassantur: vt. ff. de iudi. l. ij. §. legatus. et. §. oēs. et dixim' plene. s. eo. §. si igitur.

Quale est. si hoc est exēplū: ergo idē est in alijs q' habet ex lege puuilegiū: vt dixim'. s. eo. §. si igitur.

Plurimos. scilicet cognitores. Al. vt. C. de ap. l. in offerendis. et. s. de ap. §. illud. et. §. similit' modo. et. §. orientalem. et. §. fina.

Maximo. vt. x. lib. auri. vt in proximis dicitis legib' continetur.

Quocumq' puuilegia. i. in dulta vel indulgēda que tamen iuri corpore non continentur. et nota hic subsequē

ter nominari personas: quia plus solet timeri zc. vt dicit canon in decretis. in dist. xxiij. c. q' s' b'. Item ea que generaliter dicuntur nisi specialiter notentur videntur neglecta: vt. ff. de iniur. l. item apud labeonem. §. ait p'etor. nec enī puuilegia scripta per legem cassantur per hanc consuetudinem. Sed tamē quidam dixerunt contra. tum per su pradicta. tum per ea que hic dicuntur sic generaliter corrigi dictam legem de iudi. l. ij. Sed falsum est. qz solum vult hic nominare personas et in hoc dicit pl' hic: vt dictū est. Quolibet puuilegio. i. quolibet per puuilegiū aliquid. Imperaliū. hoc subdiuidit statim. Sacro patrimonio. i. rebus imperialib'. Sacris puuilegiis. i. rebus puuilegiis principis. naz habet bona duplicis generis. vt dicitur hic. et. C. de q' p'efcri. bñ a zcnone. i. puu.

Post supnū. id est dicere q' puuilegiū sūt merito sunt post igiales statz que i p'ertales sunt a superno deo collate.

Legi. s. huic. q' s'ortem. i. fortunā. als p'ē. Al. r' Successiōes. vt. s. co. §. i. in fi. Mutaciones. facit. C. d' vete. iu. enu. l. ij. §. sed qz. et. s. de non. alie. §. vt autē. et. j. ti. i. in fi. i. respon.

Infirmi. facit. C. si contra ius vel iu. pub. l. fi. et. s. de non. alie. §. qz. hō. et. C. q' n' impator inter pupil. et. vi. l. i. i. rñ. z. C. de peri. bo. sub. l. i. §. i. rñ. Et qd si dicat pnceps in cōcedēdo tali puuilegio cōcedo nō obstante hac const. vt oēs obe. iudi. zc. Rñ. valet vt ar. ff. de leg. ij. l. si quis. i. pñ. testamenti. z. ff. de legi. et. senatuscō. l. pnceps.

penam. de qua statim dicit. De clericali. ergo et in italia licet. s. eo. §. considerandum. et. §. si igitur. faciat tantum mentionem de puincia. Recursus.

ter nominari personas: quia plus solet timeri zc. vt dicit canon in decretis. in dist. xxiij. c. q' s' b'. Item ea que generaliter dicuntur nisi specialiter notentur videntur neglecta: vt. ff. de iniur. l. item apud labeonem. §. ait p'etor. nec enī puuilegia scripta per legem cassantur per hanc consuetudinem. Sed tamē quidam dixerunt contra. tum per su pradicta. tum per ea que hic dicuntur sic generaliter corrigi dictam legem de iudi. l. ij. Sed falsum est. qz solum vult hic nominare personas et in hoc dicit pl' hic: vt dictū est. Quolibet puuilegio. i. quolibet per puuilegiū aliquid. Imperaliū. hoc subdiuidit statim. Sacro patrimonio. i. rebus imperialib'. Sacris puuilegiis. i. rebus puuilegiis principis. naz habet bona duplicis generis. vt dicitur hic. et. C. de q' p'efcri. bñ a zcnone. i. puu.

Post supnū. id est dicere q' puuilegiū sūt merito sunt post igiales statz que i p'ertales sunt a superno deo collate.

Legi. s. huic. q' s'ortem. i. fortunā. als p'ē. Al. r' Successiōes. vt. s. co. §. i. in fi. Mutaciones. facit. C. d' vete. iu. enu. l. ij. §. sed qz. et. s. de non. alie. §. vt autē. et. j. ti. i. in fi. i. respon.

Infirmi. facit. C. si contra ius vel iu. pub. l. fi. et. s. de non. alie. §. qz. hō. et. C. q' n' impator inter pupil. et. vi. l. i. i. rñ. z. C. de peri. bo. sub. l. i. §. i. rñ. Et qd si dicat pnceps in cōcedēdo tali puuilegio cōcedo nō obstante hac const. vt oēs obe. iudi. zc. Rñ. valet vt ar. ff. de leg. ij. l. si quis. i. pñ. testamenti. z. ff. de legi. et. senatuscō. l. pnceps.

penam. de qua statim dicit. De clericali. ergo et in italia licet. s. eo. §. considerandum. et. §. si igitur. faciat tantum mentionem de puincia. Recursus.

penam. de qua statim dicit. De clericali. ergo et in italia licet. s. eo. §. considerandum. et. §. si igitur. faciat tantum mentionem de puincia. Recursus.

penam. de qua statim dicit. De clericali. ergo et in italia licet. s. eo. §. considerandum. et. §. si igitur. faciat tantum mentionem de puincia. Recursus.

penam. de qua statim dicit. De clericali. ergo et in italia licet. s. eo. §. considerandum. et. §. si igitur. faciat tantum mentionem de puincia. Recursus.

penam. de qua statim dicit. De clericali. ergo et in italia licet. s. eo. §. considerandum. et. §. si igitur. faciat tantum mentionem de puincia. Recursus.

penam. de qua statim dicit. De clericali. ergo et in italia licet. s. eo. §. considerandum. et. §. si igitur. faciat tantum mentionem de puincia. Recursus.

penam. de qua statim dicit. De clericali. ergo et in italia licet. s. eo. §. considerandum. et. §. si igitur. faciat tantum mentionem de puincia. Recursus.

penam. de qua statim dicit. De clericali. ergo et in italia licet. s. eo. §. considerandum. et. §. si igitur. faciat tantum mentionem de puincia. Recursus.

penam. de qua statim dicit. De clericali. ergo et in italia licet. s. eo. §. considerandum. et. §. si igitur. faciat tantum mentionem de puincia. Recursus.

Verbū gñale oia com plectit.

a **C**inguli castus. sic. s. scenicas. s. fi.
 b **C**irilico. i. sciaonia.
 c **R**ecompenationem. id est meriti. vel retributione
 d **Q**uibus modis naturales. hic debet esse legitimi
 efficiuntur. sed in alia p. h. q. mo. nat. effi. e. in fra sui. et q
 sit differena inter
 huc. et. illu. dicit
 in rubrica dicitur.
 e **S**upra. i. p. r.
 f **C**onstitutio.
 positis. i. C. de na.
 ti. l. cu. q. s. et duab.
 seq. ll.

Rete. a iu
 liano. vt
 ff. de leg. 2.
 senatusco. l. neq. le
 ges. et. l. no. possit
 q. ambe. sunt. iulian.
 Accur.
 h **N**ature varie
 tatem. natura eni
 p. perat. nouas. ede
 re. formas. vt. C. d.
 ver. in. enu. l. i. s. s.
 q. et. multis. vti
 nouitatib. vt. l. de
 cosan. et. vte. fratri.
 in. p. m. col. v.

i **S**ufficiat. scz
 correctione.
 k **L**eges. vt. C.
 de. natu. lib. l. cum.
 quis. et. l. nuper. et.
 l. h. r. s. de. incest.
 nup. s. dubitatum.
 r. s. de. trie. r. semis.
 s. h. col. iij.

l **E**x his. i. que
 stionibus.

m **M**oluntur.
 loco. passiu. r. dic
 i. inducuntur.

n **C**orrigim.
 id est adijcimus r
 interpretamur.
 Azo.

o **S**acrum. vt
 C. d. natu. lib. l. cu
 quis.

p **C**onserna
 tam. als. compa
 ctam. Accursus.

q **I**nstrumen
 ta. id est matrimo
 nium. cum. ca. fecit
 interuenientibus
 instrumētis. in. qui
 bus. dos. et. mari
 monium. conscri
 bitur. quod. est. ne
 cesse. ad. talium. fi
 liorum. legitima
 tionē. qui. pri. na

nū laudabit deū q̄ hec nos san
 cire bene et iuste illuminauit.
 Sit ergo pena talia cōmittēti
 tibus aut suscipiētib⁹ iudicib⁹
 et cinguli castus⁹ et. x. librarum
 auri dānū. **S**iliosissimi igit
 p̄fecti n̄orū sacrorū p̄toriorū
 q̄ per oēm subiectā terrā consi
 stūt legē hāc cōgnoscentes. p̄
 ponāt r p̄yoces sub se p̄sti
 tutas r in oī italia et libia: r in
 sulis et ouēte et quodcūq; in
 illirico: r sciēt oēs quō eoz
 curā habem⁹ deo q̄ tanta nob
 ptulit offerētes legē q̄ magnā
 nobis p̄ eis recōpensationē da
 bit dū talia p̄ cā subiectoꝝ
 salutis sancuerim⁹: p̄ponatur
 cōstātinopolitanis ciuib⁹ n̄ris
Quibus modis naturales fi
 lij efficiant legitimi et sui su
 pra illos modos q̄ i superior
 b⁹ cōstitutionibus continent.

Collatio sexta.
Cōfectis instrumētis dota
 lib⁹ filij naturales ex muliere
 libera nati efficiunt legitimi et
 sui etiā si post cōfectionē nulli
 legitimi patri nascant: vel na
 scātur sed moriantur. Ange.

Impera. Ju. au. Jo. pre. pre.
 secūdo exconsuli r patritio.

Rete dictū
 est a p̄deces
 sorib⁹ n̄ris r
 aī oēs a iu
 liano sapiē
 tissimo: qz
 nulla lex ne

qz senatuscōsultū platū in re
 publica romanorū videt ad om
 nes sufficient ab initio pmul
 gatū: sed multa indigere corre
 ctione: vt ad nature varietatē
 r ei⁹ machinationes sufficiat.
 Igit de his q̄ ex naturalib⁹ ad
 suorū ins pueniūt r multas et
 varias p̄scripsim⁹ leges. **E**x
 his autem que a natura rerū p

ti sunt. vt in l. de nup. s. fina.

r **F**ilios. scz postea.

f **S**uis. id est legitimis.

t **E**o. id est ideo.

v **N**asci legitimis. i. vt legitimi nascantur. Azo.

x **I**ta lex. scz su

pra nominata cur

quis.

y **Q**uidā. scz sa

piētes.

z **E**mendauit

mus. s. per alia. l. l.

eo. ti. de naturalis

bus liberis. l. mug

Accursus.

a **E**is. scz n̄as

ante matrimoniu

qui sui sunt facti p

matrimonium.

b **A**dijcētes.

in. ca. l. C. nuper.

c **Q**uōt filij. vt

quia vnus tātum

postea nat⁹ est vel

nullus.

d **I**nter suos.

id est legitimos.

Accursus.

e **A**scribi. i. cō

putari: vt dic. scri

bi in testamēto in

quo instituit suos

legitimos filios:

als isti tales agūt

querela r omni au

pilio quod compe

teret his q̄ ab ini

tio legitimi suū

sent. vt. s. de. incest.

nup. s. dubitatu.

in. fi. col. iij.

f **S**ed et aliud.

hic nota tres que

stiones. vna est in

hoc. s. sed et aliud.

alia in sequenti. s.

et quidam. r. terna

in. s. nouimus.

quas soluit postea.

i. s. si quis ve

ro.

s **C**onstitutio

ne. quā habet ad

concubinam.

h **S**ecundum

legē. is est secun

dus modus que

rendi vt inferius

innuū. vbi dicit se

cundus iste mod⁹

et. fm. al. vt dic. eti

am fm. l. dubium

vt dubitatum. Ac

curtus.

ros neq; nobis cognitos. pro

Noticella
 74